

Vinay Kalpoe 1276247

Nick Kerckhaert 1528424

Timo Knibbe 1512617

Caspar Noijons 1392859

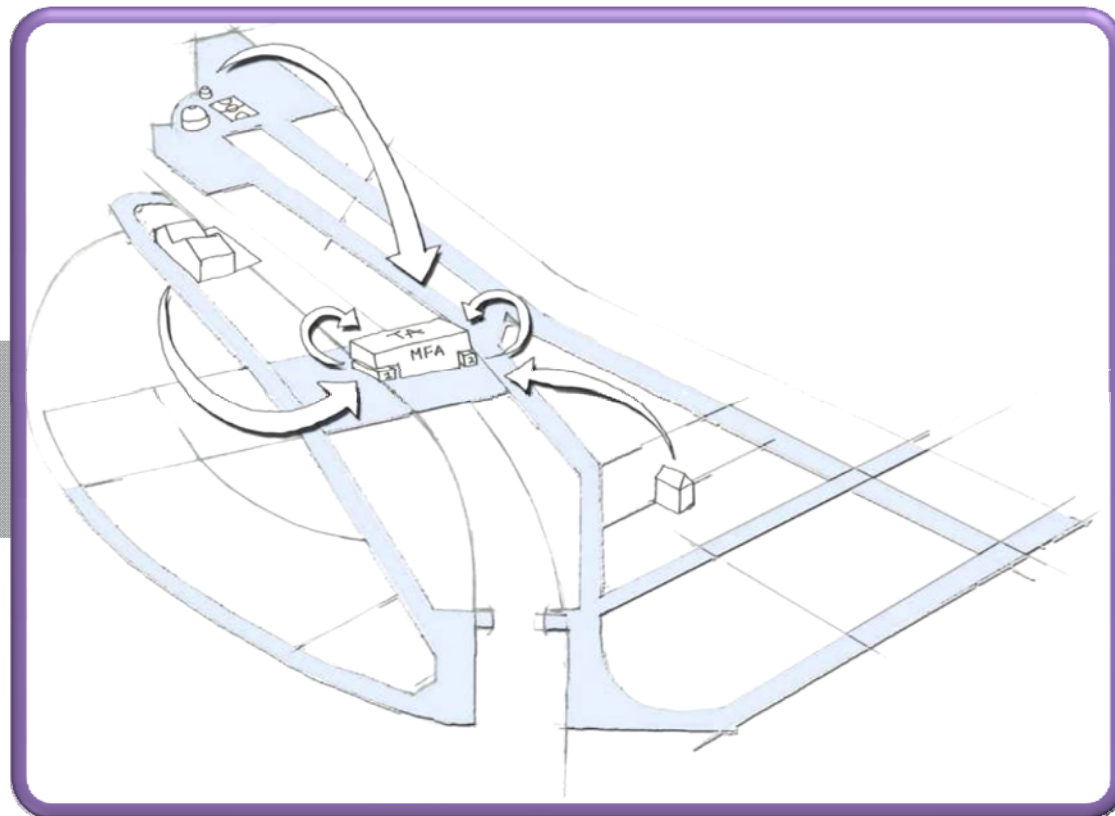
Renske Zengers 4104102

28/1/2011

TECHNISCHE
UNIVERSITEIT
DELFT

DE BURGER IS
MEESTER

**Een Transitiestrategie om met bewonersinitiatieven
van jongeren uit de wijk Feijenoord de leefbaarheid te
vergroten**

De burger is meester

Een Transitiestrategie om met bewonersinitiatieven uit de wijk Feijenoord de leefbaarheid te vergroten.

Colofon

Titel:	De burger is meester	
Ondertitel:	Een transitiestrategie om met bewonersinitiatieven uit de wijk Feijenoord de leefbaarheid te vergroten.	
Opdrachtgever:	Veldacademie Rotterdam Technische Universiteit Delft Erasmus Universiteit Rotterdam	
Auteurs:	Vinay Kalpoe	1276247
	Renske Zengers	4104102
	Timo Knibbe	1512617
	Caspar Noijons	1392859
	Nick Kerckhaert	1528424
Begeleidingsteam:	Remon Rooij (Spatial Planning & Strategy) Herman Rosenboom (Spatial Planning & Strategy)	
Periode:	September 2010 tot en met januari 2011	
Plaats en jaar:	Rotterdam, 28 januari 2011	

Voor meer informatie betreffende dit project:

N.Kerckhaert@student.tudelft.nl

VOORWOORD

Dit rapport is tot stand gekomen in het kader van de minor ‘Sociaal Duurzame Wijk – Transitiestrategieën voor probleemwijken’. Deze minor is opgezet door een samenwerkingsverband tussen de Veldacademie Rotterdam, de Technische Universiteit Delft - faculteit der Bouwkunde en Onderzoeksinstituut DRIFT van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Dit rapport is in eerste instantie bedoeld voor onze docenten aan de Veldacademie en voor onszelf als oefening en uiteenzetting. Verder is het ook bedoeld voor alle bewoners van of betrokkenen bij de wijk Feijenoord die op welke manier dan ook geïnteresseerd zijn geraakt in ons onderzoek betreffende het vergroten van de leefbaarheid in de wijk met behulp van bewonersinitiatieven.

Onze dank gaat uit naar de docenten die ons hebben geholpen met de totstandkoming van dit rapport en onderzoek, in het bijzonder Remon Rooij, Herman Rosenboom, Machiel van Dorst, Ruth Hoppner, Otto Trienekens en Derk Loorbach. Verder willen wij alle personen die ons hebben geholpen met ons onderzoek in de wijk zelf

bedanken aangezien zij de grootste input hebben gegeven aan ons onderzoek en ons constant scherp hebben gehouden met verfrissende ideeën en opmerkingen.

Vinay Kalpoe

Nick Kerckhaert

Timo Knibbe

Caspar Noijons

Renske Zengers

Rotterdam, 28 januari 2010

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
Samenvatting.....	9
Hoofdstuk 1: Inleiding	11
1.1 Inleiding	14
1.2 Projectaanpak.....	16
1.2.1 Participerende observatie	17
1.2.2 Observatie met fotodocumentatie	18
1.2.3 Interviews	18
1.2.4 Mental mapping	20
1.2.5 Leefveldenanalyse	20
1.2.6 Hoofd- en Deelvragen	21
1.3 Huidige situatie.....	23
1.4 Hoofd- en Deelvragen	26
1.4.1 Kaart organisaties.....	26
1.4.2 Bewonersinitiatieven	27
1.4.3 Maatschappelijke organisaties en instanties	29
1.4.4 Netwerkstructuur	34
1.4.5 Bindende organisaties.....	35
1.5 Probleemdefinitie.....	36
Hoofdstuk 2: De burger centraal: het theoretisch kader	41
2.1 De burger centraal.....	43
2.2 Niches als fysieke plek voor Skills van bewonersinitiatieven.....	43

2.3 Transitie management, de transitiearena en Urban Acupuncture gecombineerd	48
2.4 Publieke vertrouwdsheid en verbindingen creëren in een Multifunctionele Accommodatie.....	51
Hoofdstuk 3: Transitiestrategie: De burger is meester	55
3.1 Van Probleem naar strategie	57
3.1.1 Multiple Intelligence gekoppeld aan anekdotes.	57
3.1.2 Afkappen van bewonersinitiatieven.....	58
3.2 Skillcity en Urban Acupuncture door Transitie management	60
3.2.1 Niches	61
3.2.2 Casestudy: Monteiro Gym	62
3.2.3 Participatie- interview met ‘Dwayne’:.....	63
3.2.4 Ingrepen.....	64
3.2.5 Case study: Stichting Skateland	66
3.2.6 Ingrepen.....	66
3.2.7 Transitie management.....	68
3.2.8 Ingrepen.....	69
3.3 Multifunctionele Accommodatie.....	71
3.3.1 Locatie.....	73
3.3.2 Programma	74
3.3.3 Financiering.....	80
Hoofdstuk 4: Conclusies & Aanbevelingen.....	83
4.1 Conclusies	85
4.2 Aanbevelingen	87

Literatuurlijst	91
Bijlagen	97
Artikel Maasmeisje	99
Vragenlijst.....	99
Interview Stichting Skateland Rotterdam	101
Interview Estatic	102
Interview Anadolu Moskee	104
Interview Jeff Erkens	105
Eindpresentatie	127

SAMENVATTING

Ondanks dat Feijenoord officieel niet als aandachtswijk wordt gedefinieerd door de rijksoverheid spelen er zo veel problemen dat de deelgemeente Feijenoord dit wel doet. Hierdoor is er geld beschikbaar om de wijk te ‘verbeteren’. Met dit geld worden verschillende maatschappelijke organisaties gesubsidieerd die proberen om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren en mensen met problemen te helpen. Het overlijden van het ‘Maasmeisje’ dat door meer dan tien organisaties gevolgd werd laat zien dat deze manier van ‘hulpverlening’ niet altijd even effectief is (Trouw, 2007).

De leeftijd 16-24 is de leeftijd waarop het erg moeilijk blijkt voor organisaties om ‘grip’ te houden op de jongeren waardoor het vaak dan ‘mis’ gaat (Veldacademie, 2010a). De maatschappelijke organisaties lijken niet goed aan te sluiten op de jongeren, uit interviews blijkt dat jongeren geen “probleem” willen zijn. Het zoeken naar kansen lijkt hier dus een veel interessantere invalshoek: Jongeren willen hun weg vinden waarin ze zich kunnen ontplooien, om dit te bereiken moeten ze hun *skill* (ofwel talent)

vinden (Oosterling, 2007). Dit houdt ze van de straat en beperkt dus criminaliteit, maar traint ook hun concentratievermogen. Hierdoor werkt het dus ook schooluitval tegen (Oosterling, 2007).

De ambitie van deze transitiestrategie is dat geen enkele jongere zich meer hoeft te vervelen. Verveling is immers een bron van criminaliteit (Oosterling en Schröder, 2008). De visie is dat voor elke doelgroep een plek is waar deze *skills* zich kunnen ontwikkelen. Dit wordt gedaan door de kennis in de wijk te gebruiken en *nicheruimtes* (ofwel creatieve broedplaatsen) aan te bieden aan bewoners die zich geroepen voelen deze taak op zich te nemen en hebben bewezen deze taak ook uit te kunnen voeren. Dit is naast doeltreffender ook bevorderend voor het *buurtmoraal*: sociale cohesie en vertrouwen in de maatschappij.

Deze creatieve niches worden van dichtbij gevolgd en begeleid doormiddel van *Transitie Management*: naast het spotten van de initiatieven van de bewoners worden daar de projecten of ‘experimenten’ ook gevolgd en zo nodig begeleid (Loorbach, 2007).

Initiatieven die zich in de *niche* hebben bewezen krijgen een eigen plek om zich zelfstandig te ontplooien. Hiermee gebruiken we grotendeels aanwezige middelen en werken we zo gericht mogelijk volgens een beleid uit ervaring (Versteeg & Hager, 2006) en het concept van *Urban Acupuncture* (Lerner, 2003).

Op deze manier worden lokale kwaliteiten benut en is er geen sprake van 'achterstand' maar van eigen identiteit. Het ontwikkelen van bewonersinitiatieven is immers de kern van innovatie (Boonstra, 2006) en kan op langere termijn ook nog eens zorgen voor lokale economische groei (Florida, 2002).

Ten slotte worden in de *Transitie Arena* (een bijeenkomst in een vergaderzaal) nieuwe potentievolle bewonersinitiatieven geselecteerd. In deze *Transitie Arena* komen *koplopers* en beleidsmakers vanuit de deelgemeente (in dit geval Feijenoord) samen. *Koplopers* zijn belangrijke personen uit de wijk die veel sociale contacten hebben en een bepaalde visie over de wijk.

Uiteindelijk zijn wij gekomen met een evenwichtige constructie die de optimistische *Skillcity* van Oosterling in de sociale zin combineert

met de elegante *Urban Acupuncture* van Lerner in het fysieke milieu. Deze twee concepten worden aan elkaar gebreed door de ambitieuze *Transitie Management* van Loorbach voor het bestuurlijke vraagstuk.

Keywords: Skills, Urban Acupuncture, Transitie management, Transitie Arena, Koplopers, Hulpverlening, Nicheruimtes, Broedplaatsen.

HOOFDSTUK 1: INLEIDING

Figuur 1 Rotterdam en omstreken

Figuur 2 Feijenoord aan de Maas in Rotterdam

Figuur 3 Luchtfoto van de wijk Feijenoord met straatnamen

1.1 INLEIDING

De wijk Feijenoord in Rotterdam (zie figuur 1,2 en 3) is een wijk die volgens het Rijk niet het stempel 'aandachtswijk' nodig heeft, de deelgemeente denkt daar echter anders over (Rijksoverheid, 2010, Deelgemeente Feijenoord, 2010). Als gekeken wordt naar de problematiek die binnen de wijk speelt zijn er wel degelijk grote economische, fysieke en sociale uitdagingen te vinden. Zo is de score van de wijk op de veiligheidsindex de afgelopen jaren gedaald van een 7 in 2006 naar een 5,4 in 2009. Dit zorgt ervoor dat de wijk nu onder het kopje 'bedreigd' valt wat betreft veiligheid (Gemeente Rotterdam, 2010b).

Binnen de hulpverlening in de wijk lijkt ook nog wel wat te verbeteren te zijn als wordt gekeken naar een voorbeeld uit de media, het maasmeisje. Dit is een meisje dat in de wijk woonde en al in het hulpverleningscircuit zat, zij is echter door haar vader om het leven gebracht. Ondanks dat zij al bij de hulpverlening bekend was heeft niemand van deze hulpverlening haar gemist blijkt uit een artikel uit Trouw (Trouw, 2007) 'Hulpverleners werkten jaren langs elkaar heen'.

Feijenoord verdient dus wel degelijk de aandacht van overheden en instanties om verschillende problemen aan te pakken. Omdat er nog niet veel onderzoek is gedaan binnen de wijk is hier een uitgebreide studie verricht naar de wijk Feijenoord. De wijk Feijenoord heeft een relatief jonge bevolkingsopbouw (Gemeente Rotterdam, 2010a) ten opzichte van Nederland (CBS Statline, 2010). Hier liggen dus veel kansen op verbetering, daarom is hier in eerste instantie gekozen om te focussen op de jongeren in de wijk. Hierbij is gekeken naar welke maatschappelijke organisaties, gemeentelijke instanties en bewonersinitiatieven er binnen de wijk actief zijn en diensten aanbieden aan jongeren van ongeveer 16 tot 24 jaar. Onder maatschappelijke organisaties wordt verstaan organisaties die bijvoorbeeld psychische hulp bieden aan jongeren, maar ook organisaties die culturele- en sport activiteiten aanbieden.

Het doel van dit onderzoek is om te kijken welke sociale problematiek er binnen de wijk speelt om vervolgens een transitiestrategie te ontwerpen die kan meehelpen aan het verbeteren van deze sociale problematiek door middel van fysieke,

sociale en bestuurskundige ingrepen. Met deze ingrepen zal geprobeerd worden de kwaliteit van leven van de inwoners van de wijk te verbeteren. Een transitiestrategie is een strategie die verandering op gang brengt en deze verandering ook controleert.

De wijk is geanalyseerd aan de hand van de leefvelden die de Veldacademie hanteert. Dit zijn:

1. economie, werk en inkomen
2. onderwijs
3. participatie en vrije tijd
4. veiligheid
5. welzijn en hulpverlening
6. wonen en woonomgeving

Uit deze analyse kwam onder andere naar voren dat er veel initiatieven in de wijk zijn vanuit bewoners, maar dat lang niet al deze initiatieven ten volle worden benut. Zo zijn er meerdere jongeren in de wijk die graag rappen, maar is er geen plek waar zij dit tot uitvoering kunnen brengen. Vanuit Oosterlings (2009) skills-theorie, namelijk dat in probleemwijken veel meer aandacht moet

komen voor wat bewoners (en vooral jongeren) allemaal wel kunnen in plaats van niet, is daarom de onderzoeksvraag waar in dit rapport een antwoord op wordt geprobeerd te geven als volgt geformuleerd:

Hoe is de verhouding tussen maatschappelijke organisaties, gemeentelijke instanties en de bewoners van de wijk Feijenoord en hoe kunnen deze verhoudingen worden verbeterd?

De hypothese is dat er in de wijk te weinig wordt gedaan met de bewonersinitiatieven die er zijn, de verschillende organisaties en instanties niet optimaal samenwerken en dat de organisaties en instanties te ver van de bewoners in de wijk af staan. Als deelvragen hebben wij geformuleerd:

Wat is de huidige situatie van de wijk Feijenoord?

Waar zitten de maatschappelijke organisaties en instanties fysiek in de wijk Feijenoord?

Welke bewonersinitiatieven zijn er in de wijk Feijenoord te vinden?

Welke maatschappelijke organisaties en instanties zijn er belangrijk voor de jongeren in de wijk Feijenoord?

Hoe ziet de netwerkstructuur tussen de verschillende maatschappelijke organisaties en instanties gericht op jongeren binnen de wijk Feijenoord er uit?

Welke maatschappelijke organisaties hebben een belangrijke bindende factor binnen de organisatiestructuur?

Getracht wordt om met behulp van de antwoorden op deze vragen een duidelijk beeld te krijgen van de uitdagingen die in de wijk liggen en van hieruit tot een probleemdefinitie te komen. De hele inhoud van het rapport wordt door de hoofdvraag gedekt. De deelvragen beslaan alleen hoofdstuk 1. Dit omdat de rest van de hoofdstukken over de oplossingsrichting gaan. Allereerst zullen hieronder de verschillende methoden besproken worden waarmee is geprobeerd antwoord te geven op de hoofd- en deelvragen. Vervolgens worden de resultaten behandeld per deelvraag,

eindigend met een gedeeltelijk antwoord op de hoofdvraag die de probleemdefinitie verwoord.

1.2 PROJECTAANPAK

In deze paragraaf wordt aangegeven met welke methode een bepaalde deelvraag is onderzocht. Eerst worden alle gebruikte methodes toegelicht. Daarna worden voor de volledigheid nogmaals de hoofd- en deelvragen uiteengezet waarna direct wordt verantwoord welke en waarom die bepaalde methode is gebruikt voor die deelvraag. Aan het einde van deze paragraaf zal nog wat dieper worden ingegaan op de ethische kwesties die spelen rond dit type onderzoek.

Er is primaire en secundaire data gebruikt voor dit onderzoek. Primaire data is de data die is verkregen door middel van verschillende methoden zoals interviews en participerende observatie. Secundaire data is alle data die publiekelijk toegankelijk is, zoals literatuur en cijfers (Clark, 2005). Een groot deel van de primaire data zal in dit hoofdstuk worden besproken. De secundaire data zal in het Theoretisch Kader (H.2) worden besproken. De

methoden die gebruikt zijn in dit onderzoek zijn: **participerende observatie, observatie met fotodocumentatie, interview, mental mapping en de leefveldenanalyse.**

1.2.1 PARTICIPERENDE OBSERVATIE

Vanwege de vele verschillende gemeenschappen die aanwezig zijn in de wijk Feijenoord is er voor gekozen de methode participerende observatie te gebruiken. Volgens Cook (2005) is participerende observatie:

“a method which involves living and/or working within particular communities in order to understand how they work ‘from the inside’.”

Door te participeren met de bewoners wordt de drempel een stuk lager om informatie te verkrijgen. De bewoners voelen zich meer op hun gemak en zullen meer vrijuit spreken dan bij een formeel interview. Een groot deel van de primaire data is verkregen via deze methode. Het betreft hier dus vaak data die is verkregen uit gesprekken met bewoners.

Participerende observatie heeft echter een keerzijde. De geobserveerde personen weten dat ze geobserveerd worden (omdat je ze verteld dat je een onderzoeker/student bent) waardoor ze zich mogelijk anders gedragen dan normaal. Als ze het niet weten is het onderzoek echter niet bepaald ethisch verantwoord. Het is namelijk geen prettig gevoel als achteraf bekend wordt dat een onderzoeker al die tijd aan het observeren was in je directe leefomgeving. Ook als men foto's maakt of rondloopt in een groep, heeft niemand expliciet vermeld dat er iets wordt onderzocht, maar gaan bewoners zich wel anders gedragen omdat het gedrag van de onderzoeker zelf opvalt en de onderzochten dus weten dat er iets gaande is. (Cook, 2005)

Figuur 4 Impressie van onze ervaringen tijdens één van onze bezoeken.

1.2.2 OBSERVATIE MET FOTODOCUMENTATIE

Deze methode is voornamelijk gebruikt in combinatie met de opdrachten die gebruikt werden voor het vak 'Methoden & Technieken' dat onderdeel was van deze minor. Deze methode werd in het kader van deze strategie gebruikt om opvallende dingen

vast te leggen om te gebruiken in (tussen)presentaties en dit rapport (zie figuur 4).

1.2.3 INTERVIEWS

Met informatie verkregen uit participerende observatie en observatie met fotodocumentatie is weliswaar veel van de primaire database gevuld, maar er is ook veel kennis opgedaan uit interviews. Er zijn gestructureerde en ongestructureerde interviews afgenomen. Wat hier verstaan wordt onder gestructureerde interviews zijn interviews waar de vragen vooraf bedacht zijn, de interviews waar dit niet het geval is worden hier als ongestructureerd beschouwd.

De ongestructureerde interviews zijn bewust niet gestructureerd. Er zijn nu eenmaal situaties waarin een gestructureerd interview niet gepast is. Dit wordt bevestigd door Parfitt (2005), die zegt:

"There are also circumstances in which a highly structured approach is not appropriate and a more flexible 'unstructured' interview is more useful."

Tevens geven ongestructureerde interviews de geïnterviewde de mogelijkheid om uit te wijden over zijn of haar context: ervaringen, leefomgeving etc. die in sommige gevallen de antwoorden in een ander daglicht stellen (Bryman, 1988).

Een ander voordeel van ongestructureerde interviews is dat de kans bestaat dat de geïnterviewde onderwerpen aansnijdt waar de interviewer nog niet over had nagedacht. Op deze manier wordt een ‘deeper picture’ (Silverman, 1993) verkregen dan via gestructureerde interviews.

Zo zijn er interviews gehouden met verschillende personen die een opmerkelijke positie bekleden in de wijk. Deze personen kunnen gedefinieerd worden als ‘key informants’. Volgens Marshall (1996) zijn dit

“...as a result of their personal skills, or position within a society, are able to provide more information and a deeper insight into what is going on around them.”

Er zijn in totaal vijf interviews gehouden, met vijf verschillende personen uit verschillende belangengroepen. Allen zijn een huidig bewoner van de wijk Feijenoord, met als uitzondering Dhr. Monteiro, een thai/kickboksleraar. Verder zijn Dhr. Rouel, een vrijwilliger/voetbaltrainer bij een speeltuin uit de wijk, Mevr. Tuinfort, coördinator bij dezelfde speeltuin, en Dhr. Estatic, een rapper, geïnterviewd. Deze vijf respondenten hebben allen een dusdanige positie in de gemeenschap dat zij ontzettend veel contact hebben met veel verschillende soorten inwoners. Hierdoor kunnen ze alle processen die spelen binnen het onderzoeksgebied beter beschrijven en herkennen. Daardoor is de data, ondanks de geringe hoeveelheid interviews, toch rijk aan informatie. Daarom kunnen er op basis van deze data wel uitspraken gedaan worden over de processen van deze wijk en de problemen die er heersen.

Ook zijn er vragenlijsten verstuurd (via de mail) naar alle organisaties die wij belangrijk achten voor de ontwikkeling van de jongeren in de wijk. Deze vragenlijst was voor alle organisaties identiek en is te vinden in de bijlage. Deze is open gehouden om de organisatie zoveel mogelijk eigen input te geven zodat ook hun mening over de situatie kon worden gepeild. Ondanks dat we niet

van alle organisaties antwoord hebben gehad op onze vragen (dit bleek moeilijker dan vooraf gedacht), is het toch een meerwaarde geweest voor ons onderzoek door de soms interessante antwoorden.

1.2.4 MENTAL MAPPING

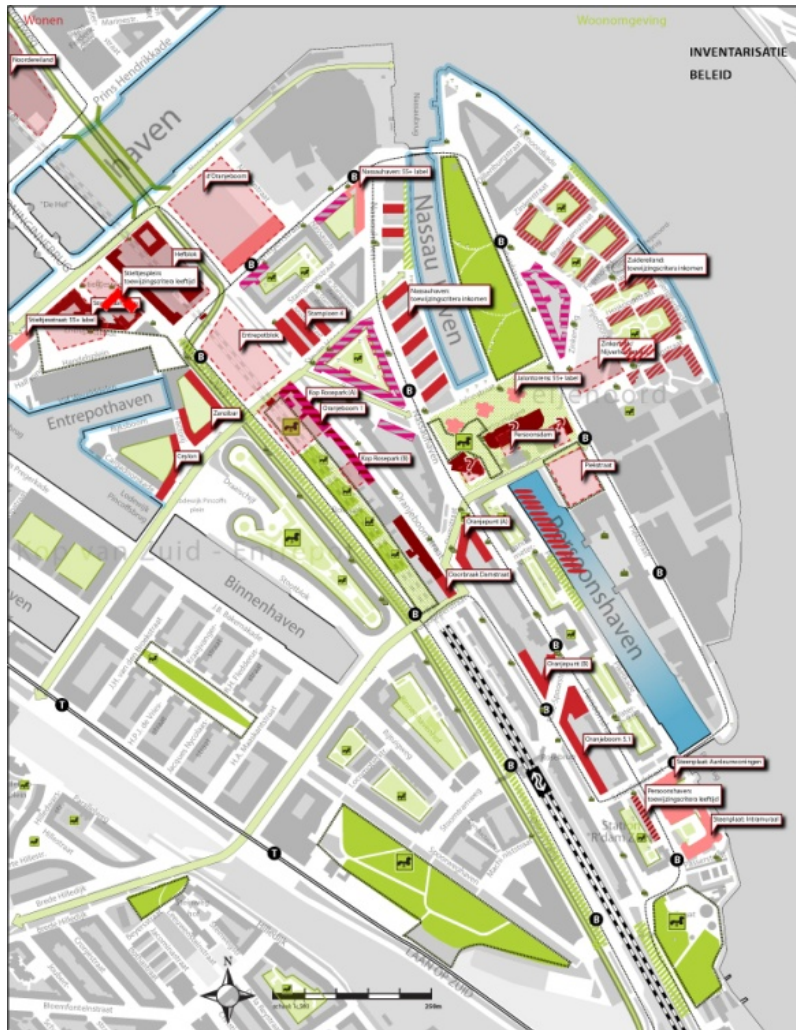
Mental mapping is een methode die wordt gebruikt om te onderzoeken hoe een gebruiker zijn of haar omgeving percipieert. Het begint dus bij de waarnemingen van diegene die de 'map' tekent of beschrijft, en niet bij de realiteit. Deze methode is niet direct gebruikt voor dit onderzoek, maar leverde indirect wel een veel beter en breder beeld van de bewoners van deze wijk. Er zijn mental maps getekend door: kinderen van de buitenschoolse opvang, kinderen die aan het spelen waren bij de Eco Kindertuin, een vrijwilliger van speeltuin de Feijenoordse Middenstip en een bewoner van een nieuwbouwwoning uit de wijk.

1.2.5 LEEFVELDENANALYSE

De leefveldenanalyse is een analysemodel ontwikkeld door de Veldacademie en Bureau Frontlijn in opdracht van 'Pact op Zuid' (Veldacademie, 2010b).

Het model heeft in de eerste plaats tot doel informatie met betrekking tot sociale, fysieke, economische en culturele bronnen op verschillende schaalniveaus met elkaar in verband te brengen. Bovendien wordt getracht kwalitatieve en kwantitatieve data met elkaar te combineren (Veldacademie, 2010b).

De leefvelden die worden bekeken zijn: wonen & woonomgeving, economie, werk & inkomen, onderwijs, welzijn, participatie & vrije tijd en veiligheid. Op deze manier wordt een breed beeld gecreëerd van de wijk. Nadat alle informatie is verzameld wordt het op de kaart van het gebied aangegeven met labels, symbolen, vlakken en punten. Op deze manier is het gemakkelijk om overeenkomsten en verbanden te zien tussen de verschillende 'lagen' (elk leefveld is één laag, zie figuur 5 voor een voorbeeld).

Figuur 5 Leefveldenkaart voor wonen en woonomgeving (Bron: Veldacademie, 2010)

1.2.6 HOOFD- EN DEELVRAGEN

De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal staat is:

Hoe is de verhouding tussen maatschappelijke organisaties, gemeentelijke instanties en de bewoners van de wijk Feijenoord en hoe kunnen deze verhoudingen worden verbeterd?

Deze wordt (deels) beantwoord door de volgende deelvragen:

Wat is de huidige situatie van de wijk Feijenoord?

Deze vraag is beantwoord door middel van de leefveldenanalyse en secundaire data voornamelijk verkregen via het Internet en onze medestudenten. Er zijn presentaties gegeven over alle leefvelden door verschillende groepen studenten en informatie uit deze presentaties is gebruikt om deze deelvraag mede te beantwoorden.

Waar zitten de maatschappelijke organisaties en instanties fysiek in de wijk Feijenoord?

Ook deze vraag is beantwoord door middel van de leefveldanalyse en secundaire data van het Internet en de presentaties van medestudenten. Voor deze deelvraag is echter ook primaire data gebruikt aangezien sommige organisaties niet aan promotie doen en dus niet op het Internet te vinden zijn. Uit participerende observatie kwamen meerdere organisaties naar boven die anders niet waren gevonden.

Welke bewonersinitiatieven zijn er in de wijk Feijenoord te vinden?

Deze deelvraag is uitsluitend beantwoord door participerende observatie en interviews. Uit gesprekken met bewoners en interviews met 'key-informants' bleken bepaalde organisaties die begonnen als bewonersinitiatieven goed te werken en andere initiatieven bleken te stranden in een beginnende fase.

Welke maatschappelijke organisaties en instanties zijn er belangrijk voor de jongeren in de wijk Feijenoord?

Deze deelvraag is beantwoord door participerende observatie, interviews en de vragenlijsten die zijn verzonden naar de maatschappelijke organisaties die belangrijk werden geacht. Op deze manier kon een volledig beeld worden gevormd van deze organisaties en kon dus worden gezegd of ze belangrijk waren voor de jongeren in de wijk.

Hoe ziet de netwerkstructuur tussen de verschillende maatschappelijke organisaties en instanties gericht op jongeren binnen de wijk Feijenoord er uit?

Dit was een vrij lastige opgave omdat deze structuur zeer complex bleek te zijn. Door eigenlijk al onze methodes te combineren (m.u.v. Mental Mapping) kon er toch een accuraat beeld gevormd worden van de (mate van) samenwerking tussen de verschillende organisaties. Dit gaf een sterk inzicht in de gedeeltes van deze structuur waar het nog niet 'goed' gaat en waar deze strategie dus ook op inspeelt.

Welke maatschappelijke organisaties hebben een belangrijke bindende factor binnen de organisatiestructuur?

Voor deze deelvraag is vooral secundaire data van Internet gebruikt. Helaas zijn bepaalde vragenlijsten namelijk niet ingevuld door bepaalde organisaties, dus waren we afhankelijk van informatie vanuit de wijk en informatie van het Internet. Op die manier zijn DOSA en SWF als belangrijkste bindende organisaties in deze organisatiestructuur ontdekt.

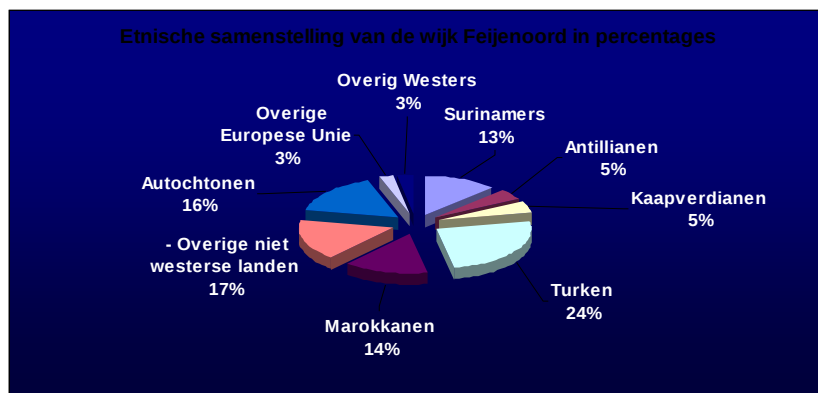
1.3 HUIDIGE SITUATIE

In deze paragraaf wordt de volgende deelvraag beantwoord.

‘Wat is de huidige situatie van de wijk Feijenoord?’

In de 17^e eeuw is de wijk Feijenoord verkocht aan de gemeente Rotterdam. Vanaf ongeveer 1820 vestigde stoombootmaatschappijen, ijzergieterijen en scheepswerven zich in de wijk en vanaf 1900 vestigde er havengebonden bedrijven. Rond deze tijd wordt de wijk tevens volgebouwd met kwalitatief slechte woningen en in hoge dichtheden. In de jaren '70 wordt het hele havengebied aangepast tot woningbouw. Slechts 2 relatief kleine delen blijven industrie.

De wijk Feijenoord ligt in deelgemeente Feijenoord in Rotterdam (figuur 1,2 en 3) en telt 7.261 inwoners. Hiervan is de potentiële beroepsbevolking 66.8%, echter is 10% werkloos tegenover 7,8% in Rotterdam. De netto participatiegraad (percentage deelnemende bewoners ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking) in Feijenoord is 49% tegen respectievelijk 61% in Rotterdam. 33% van de gezinnen in Feijenoord leeft van een uitkering. Terwijl onder alle bewoners van de wijk 9.8% een uitkering ontvangt, dat zijn 708 personen (zie figuur 8 op p.25). Onder de verdieners in de wijk behoort 63% in de laagste 40% inkomens van Nederland. Dit betekent dat zij minder dan 16.600 euro per jaar verdienen. 28% van de verdieners in Feijenoord behoort tot de middelste 40% van Nederland. Deze groep verdient tussen de 16.600 en 26.500 euro. Slechts 9% van de verdieners behoort tot de top 20% verdieners. Deze groep verdient meer dan 26.500 (Gemeente Rotterdam, 2010a).

Figuur 6 Etnische Samenstelling (Gemeente Rotterdam, 2010a)

De woningvoorraad in de wijk Feijenoord (in figuur 7 aangegeven t.o.v. de Deelgemeente Feijenoord) bestaat uit 3.085 woningen. Daarvan is het grootste deel portiek/galerij, namelijk 71% (figuur 9). Ook is 95% van de woningen in Feijenoord huur (Gemeente Rotterdam, 2010a).

Qua opleidingsniveau is slechts 45% van de potentiële beroepsbevolking middelbaar of hoger opgeleid. Feijenoord telt tevens één van de hoogste percentages voortijdig schoolverlaters, namelijk 23%. In Rotterdam is deze respectievelijk 15% en in Nederland 9%.

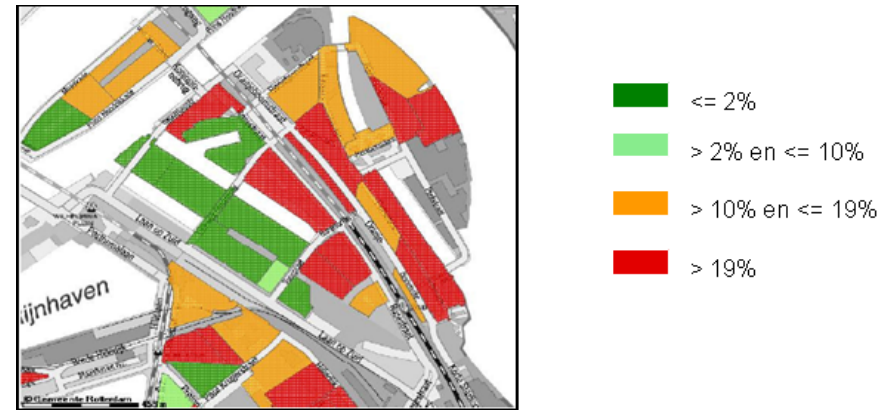
Figuur 7 Wijkindeling Deelgemeente Feijenoord (Deelgemeente Feijenoord, 2010)

De veiligheidsindex van de wijk Feijenoord is 4.9 in het jaar 2010, hiermee valt het net onder het kopje 'probleem' (Gemeente Rotterdam, 2010b). De Rijksoverheid schaaft de wijk echter niet onder de landelijke 'aandachtswijken', dit komt volgens de deelgemeente Feijenoord (2010) doordat er naar postcodegebieden wordt gekeken en bij Feijenoord een deel van het rijkere Kop van Zuid wordt meegerekend. Omdat de deelgemeente de problematiek binnen de wijk echter wel erkent als

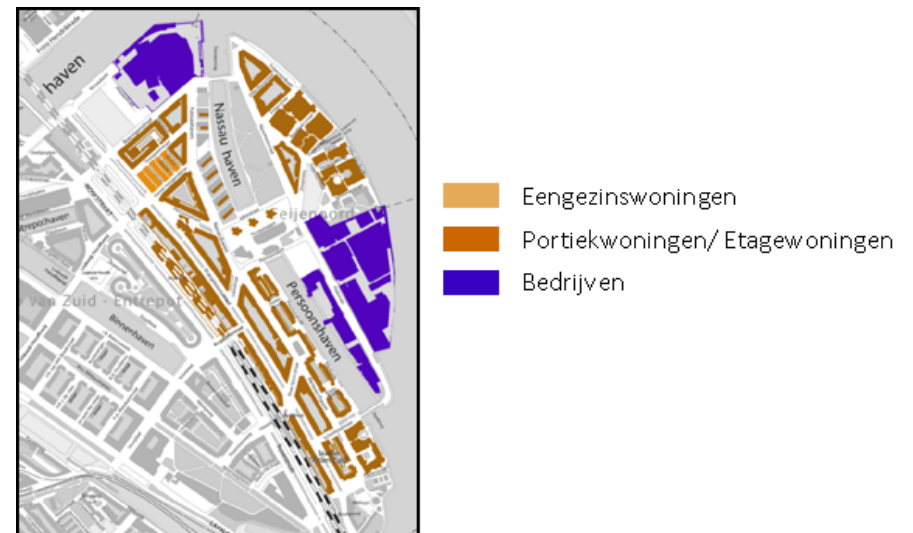
zodanig wordt de wijk vanuit de deelgemeente wel als 'aandachtswijk' benaderd.

Feijenoord heeft een grote etnische verscheidenheid (Gemeente Rotterdam, 2010a). 16% van de bewoners in Feijenoord is autochtoon terwijl het landelijke percentage 79% is. In figuur 6 is de samenstelling van de wijk naar etniciteiten uitgebeeld.

In de wijk Feijenoord zijn veel hulpverleners en maatschappelijke organisaties actief. In de volgende paragraaf zal daarom een korte beschrijving gegeven worden van de verschillende maatschappelijke organisaties die actief zijn binnen de wijk.

Figuur 8 Aantal uitkeringen in Feijenoord en omgeving (Deelgemeente Feijenoord, 2010)

Figuur 9 Verdeling Wonen & Industrie in de wijk Feijenoord (Bewerking van Google Maps door een medestudent)

1.4 HOOFD- EN DEELVRAGEN

In deze paragraaf wordt een antwoord gegeven op de deelvragen zoals eerder in dit hoofdstuk reeds geformuleerd. Elke subparagraaf herhaalt de deelvraag voor de volledigheid en geeft vervolgens direct het antwoord. De gebruikte methodes en de verantwoording hiervan zijn terug te vinden in paragraaf 1.2: Projectaanpak

1.4.1 KAART ORGANISATIES

Deze kaart geeft antwoord op de volgende deelvraag:

Waar zitten de maatschappelijke organisaties en instanties fysiek in de wijk Feijenoord?

Zoals te zien is zijn de op het gebied van participatie en vrije tijd verschillende maatschappelijke organisaties actief binnen de wijk. Welke hiervan bewonersinitiatieven zijn wordt in de volgende paragraaf besproken. Welke organisaties hiervan van belang zijn voor de jongeren in de wijk wordt in de paragraaf daarna besproken.

Figuur 10 Maatschappelijke organisaties gericht op jongeren in de wijk Feijenoord (en omgeving) geordend aan de hand van de leefvelden (Google Maps bewerking)

1.4.2 BEWONERSINITIATIEVEN

De deelvraag waarop in deel een antwoord op word gegeven is:

Welke bewonersinitiatieven zijn er in de wijk Feijenoord te vinden?

In de wijk Feijenoord zitten twee volgroeide bewonersinitiatieven. De Monteiro gym en stichting Skateland.

Monteiro Gym

Dhr. Monteiro werkt bij SWF, is kickboks leraar en zit samen met Stichting “de nieuwe kans” in de koepels (zie figuur 11) in het zuidelijkste punt van Feijenoord. Het is 25 jaar geleden dat hij de zaak heeft overgenomen van zijn broer. Sindsdien begeleidt hij de jongeren van de wijk waar hij geboren is. Hij is nu het aanspreekpunt van de wijk als het gaat om geweld op straat. Ooit werd hij zelfs ‘s nachts uit zijn bed gehaald als er gevochten werd. Hij hield de groepen uit elkaar, nam ze mee naar de ring en liet ze daar vechten. Het probleem was dan meteen opgelost. Nu is hij

verhuisd uit de wijk omdat hij *“ook de jongste niet meer is”*. Hij ziet het nog steeds als zijn missie gewelddadige jongeren naar hem toe te trekken om ze discipline, respect en een doel bij te brengen. Hij is heel trots op een aantal ex-criminelen, die hij erbij heeft kunnen trekken. *“Als een leider van de straat eenmaal gaat kickboksen neemt hij ook al zijn vriendjes met zich mee”*. Zijn zoon is inmiddels Europees Kampioen en helpt zijn vader met les geven. De koepels zijn 6 dagen in de week open en alle 300 deelnemers kunnen er altijd terecht. Er zijn computers en vergaderzaaltjes om huiswerk te doen. *“Ik ga voor ze door het vuur”*.

Figuur 11 De groene koepel van Monteiro Gym (en Stichting de Nieuwe Kans) (Google Street View)

Stichting Skateland

Stichting Skateland Rotterdam (zie figuur 12) is met 2600 m² oppervlakte en ongeveer 20.000 bezoekers per jaar het op een na grootste indoor skatepark van Nederland. Uniek aan dit park is dat zowel skateboarders als Inlineskaters er terecht kunnen. BMX'ers zijn welkom op donderdag. Beide groepen hebben een apart

parcours. De entree is 4 tot 5,5 euro en met de attributen erbij kan een dagje skaten oplopen tot 12 euro.

Het pand werd ongeveer 20 jaar geleden aangekocht voor het symbolische bedrag van 1 gulden en is sindsdien 'Skateland'. Opvallend is dat dit amper aan de buitenkant valt te zien.

Figuur 12 Stichting Skateland Rotterdam aan de Piekstraat in Feijenoord (Google Street View)

1.4.3 MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES EN INSTANTIES

De deelvraag waarop antwoord wordt gegeven in deze paragraaf is:

Welke maatschappelijke organisaties en instanties zijn er belangrijk voor de jongeren in de wijk Feijenoord

Allereerst is Monteiro Gym (hierboven uitgelicht) een belangrijke organisatie voor de jongeren in de wijk Feijenoord. De Monteiro Gym is verbonden aan SWF en zal nader uitgelicht worden in deze paragraaf. Skateland is echter een minder prominente organisatie voor de jongeren in Feijenoord. Het publiek van Skateland bestaat bijna geheel uit bezoekers van buiten de wijk. De verschillende organisaties die belangrijk zijn voor de jongeren van de wijk Feijenoord zullen hieronder één voor één behandeld worden.

Stichting Welzijn Feijenoord (SWF)

SWF heeft een heel breed aanbod, de organisatie heeft veel vertakkingen. De kracht van het aanbod is dat SWF streeft naar samenhang in haar diensten en activiteiten, evenals naar

samenwerking met andere instellingen. De activiteiten en diensten worden uitgevoerd door professionals met verschillende deskundigheden. Bij SWF werken ongeveer 320 medewerkers, waaronder: peuterleidsters, pleinwerkers, sociaal cultureel werkers, pedagogen, schoolmaatschappelijk werkers, jongerenmaatschappelijk werkers, algemeen maatschappelijk werkers, ouderenadviseurs, jongerenwerkers en trajectbegeleiders die activiteiten, diensten en hulp bieden aan de bewoners van de acht wijken in de deelgemeente Feijenoord. Dit aanbod uit zich in buurthuizen en wijkcentra, op scholen, straten en pleinen, in gezondheidscentra et cetera, tot aan huisbezoeken. SWF organiseert, waar mogelijk samen met tieners en jongeren, allerlei activiteiten in de vrije tijd. Zowel inloop- en ontmoetingsactiviteiten als meer gerichte activiteiten in het kader van culturele vorming (muziek, theater, dans), sociale ontwikkeling, sport en beweging, informatie, advies en voorlichting. Ook meidenactiviteiten maken deel uit van het aanbod. Naast groepsactiviteiten is er aandacht voor het individu: de ontwikkeling, eventuele vragen of zorgen, de school- of werkcarrière. Er wordt informatie en advies gegeven, hulp geboden en zo nodig verwezen naar anderen.

Jongerenwerk (SWF)

Jongerenwerk richt zich op ontmoeting, ontwikkeling, ontplooiing, opvoeding en signalering. De inzet richt zich op tieners en jongeren, maar ook op hun omgeving. Jongerenwerkers werken zowel in en vanuit accommodaties (jongerencentra, buurthuizen, et cetera), als op straat. Op straat leggen en onderhouden zij contacten met (groepen) jongeren, ondersteunen jongeren, maar spreken jongeren ook aan wanneer hun gedrag daar aanleiding toe geeft. Ze hebben ook contacten met buurtbewoners en instellingen in de wijk, brengen jongeren en anderen met elkaar in contact en bemiddelen in geval er sprake is van spanning of onbegrip om zo het prettig samenleven in de wijk te bevorderen. Jongerenwerkers van SWF zijn actief op vele plekken om hun werk uit te voeren. Gezien de ervaring en opgebouwde deskundigheid ontwikkelt en realiseert het jongerenwerk ook specifieke aanpakken en projecten.

HefGroep (SWF)

Met ingang van 1 januari 2009 vormen de welzijnsorganisaties Disk (Delfshaven), Thermiek (Hillegersberg/Schiebroek en Overschie) en

Stichting Welzijn Feijenoord (Feijenoord) met elkaar de HefGroep. De stichting HefGroep fungeert als “moeder” voor de juridisch zelfstandige “dochters” Disk, SWF, Thermiek, Kinderopvang en aanverwante onderdelen. Anders gezegd: er is sprake van een holdingconstructie met relatief zelfstandige werkmaatschappijen. De Hefgroep kent één Raad van Toezicht en één Raad van Bestuur, die zich vooral bezig houdt met de strategische beleidsontwikkeling.

GGD (Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst) Rotterdam-Rijnmond

De ruim 400 Nederlandse gemeenten hebben de wettelijke taak om de gezondheid van burgers te bevorderen en beschermen tegen ziekten en calamiteiten. Deze taak is neergelegd bij de GGD.

Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg geeft bedreigde kinderen een stem en zorgt ervoor dat zij snel de juiste hulp krijgen. Bureau Jeugdzorg onderneemt direct actie wanneer kinderen in de knel zitten. Dit zijn kinderen met ernstige opvoed- of opgroei problemen, die soms zelfs

acut gevaar lopen. Het gaat hierbij om kinderen die fysiek, verbaal of seksueel mishandeld worden, maar ook om kinderen die het ontbreekt aan gezag, structuur en geborgenheid. Bureau Jeugdzorg zorgt ervoor dat de juiste stappen worden gezet om deze bedreigingen van de veiligheid en het gezond opgroeien, weg te nemen. Indien nodig, wordt daarbij een kinderschermingsmaatregel (ondertoezichtstelling of voogdij) gebruikt. Naast het beschermen van de veiligheid van kinderen geeft Bureau Jeugdzorg informatie en advies over opgroeien en opvoeden. De hulp is bedoeld voor jongeren van 0 tot 18 en kan soms worden voortgezet tot 23 jaar. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar afkomst, levensbeschouwing en culturele achtergrond.

JOLO (Jongeren Lossen het op)

JOLO bemiddelt in overlastsituaties in publieke ruimten tussen jongeren onderling of tussen buurtbewoners en jongeren. JOLO doet een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van jongeren en volwassenen voor het oplossen van hun problemen. Door te

werken vanuit het principe 'van klacht naar kracht' vergroot JOLO het wederzijds begrip en respect voor elkaar.

SoZaWe (Sociale Zaken en Werkgelegenheid)

SoZaWe ondersteunt alle burgers van Rotterdam die op een of andere manier niet zelfstandig kunnen functioneren. De dienst SoZaWe richt zich daarbij op drie aandachtsgebieden: werken, uitkeringen en ondersteuning

Johan Cruyff Court

De Johan Cruyff Foundation is een non-profit organisatie die zich richt op het bevorderen van het geestelijke en lichamelijk welzijn van kinderen en jongeren door:

- het aanbieden en stimuleren van sport en bewegingsactiviteiten;
- het financieel ondersteunen van projecten en organisaties met eenzelfde doelstelling;
- sport in combinatie met onderwijs te stimuleren;

- sport in combinatie met gezondheidszorg te stimuleren;
- voor het belang van kinderen en jongeren die het minder getroffen hebben op te komen;
- samenwerking te stimuleren tussen verschillende soortgelijke organisaties in Nederland en daarbuiten;
- integratie te stimuleren tussen de verschillende doel- en bevolkingsgroepen.

Naast de aanleg van “Cruyff Courts” gaat specifieke aandacht uit naar kinderen en jongeren met een handicap. Er is geen lokale voetbalvereniging. De meeste jongeren voetballen op straat, degene die het kunnen betalen gaan naar de Kuip

Deelgemeentelijk Organisatie Sluitende Aanpak (DOSA)

DOSA is opgericht naar aanleiding van een bijeenkomst van vertegenwoordigers uit de jeugdzorg en –hulpverlening met leden van Christelijke hulpverleningorganisatie ‘de driehoek’ in 2003. De

toenmalige burgemeester Opstelten was zo onder de indruk van de manier van samenwerken met hulpverleninginstellingen voor een:

“vroegtijdige, gecoördineerde en effectieve aanpak van jongeren die aanleiding geven tot zorg, maakt indruk.”
(Gemeente Rotterdam, n.d., p 2).

Hij wil dat alle deelgemeenten binnen een jaar op deze manier werken, in het voorjaar van 2005 is dit gelukt (gemeente Rotterdam, n.d.). DOSA heeft als doel:

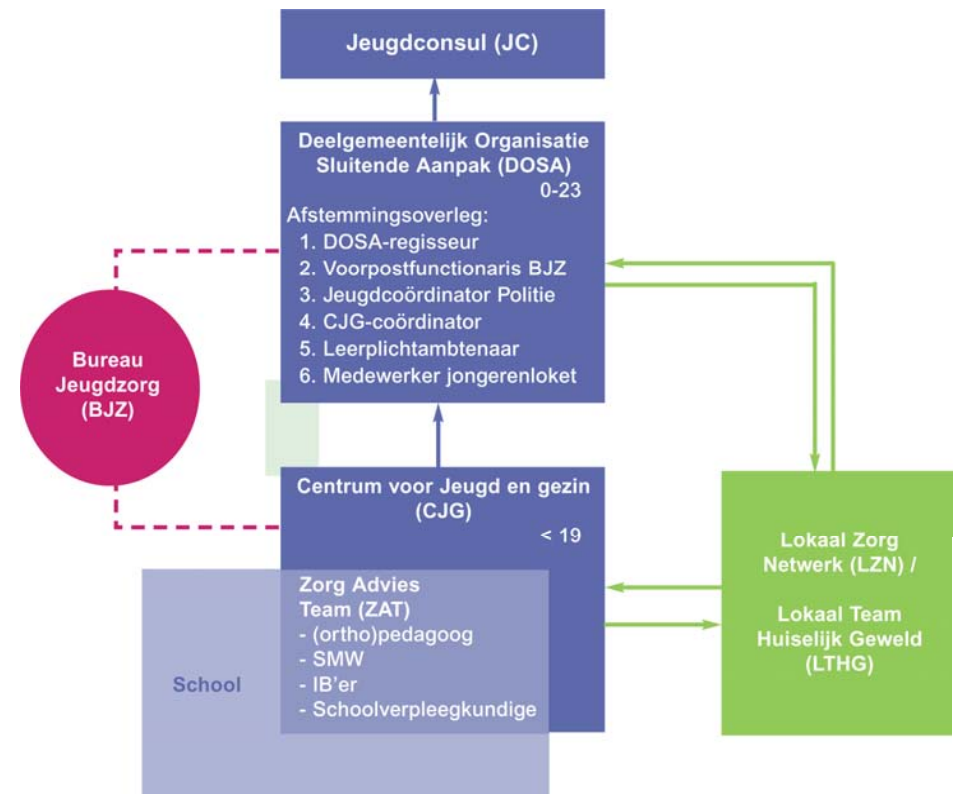
“...het tijdig voorkómen van ernstig probleemgedrag bij jongeren in een bepaalde deelgemeente. Verder het tegengaan en bestrijden van hinderlijk en overlastgevend gedrag onder jongeren in die deelgemeente. DOSA zorgt er, samen met de partners, voor dat risico - en probleemjongeren (weer) naar school of aan het werk gaan of indien nodig in een hulpverleningstraject geplaatst worden.” (Gemeente Rotterdam, 2009)

De doelgroep van DOSA zijn alle jongeren tot 23 jaar in Rotterdam.

De kern van DOSA is:

“ ...dat tussen alle voorzieningen en instanties op deelgemeentelijk, stedelijk en regionaal niveau, korte lijnen bestaan. Daardoor is een directe en adequate reactie mogelijk op signalen van en over jongeren.”(Gemeente Rotterdam, 2009)

Hieronder is in figuur 13 te zien hoe de samenwerkingsstructuur binnen DOSA en tussen DOSA en andere organisaties die binnen de jeugdhulpverlening actief zijn is. Zoals te zien zijn er erg veel organisaties betrokken binnen deze structuur.

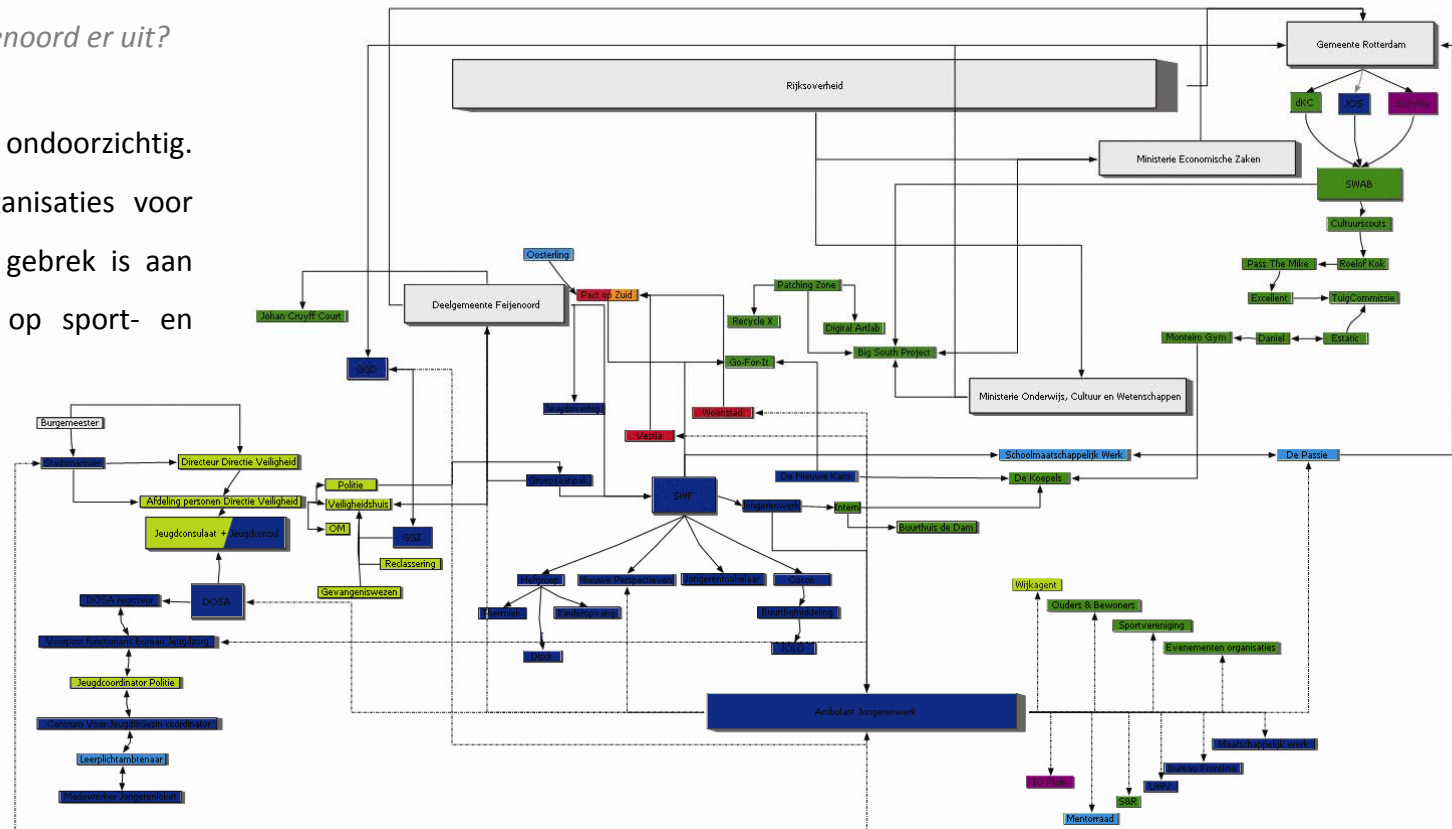

Figuur 13 DOSA, organisatiestructuur (Gemeente Rotterdam, 2009)

1.4.4 NETWERKSTRUCTUUR

Hoe ziet de netwerkstructuur tussen de verschillende maatschappelijke organisaties en instanties gericht op jongeren binnen de wijk Feijenoord er uit?

De structuur is ingewikkeld en ondoorzichtig. Opvallend is dat er veel organisaties voor welzijn zijn, maar dat er een gebrek is aan organisaties die zich richten op sport- en culturele activiteiten.

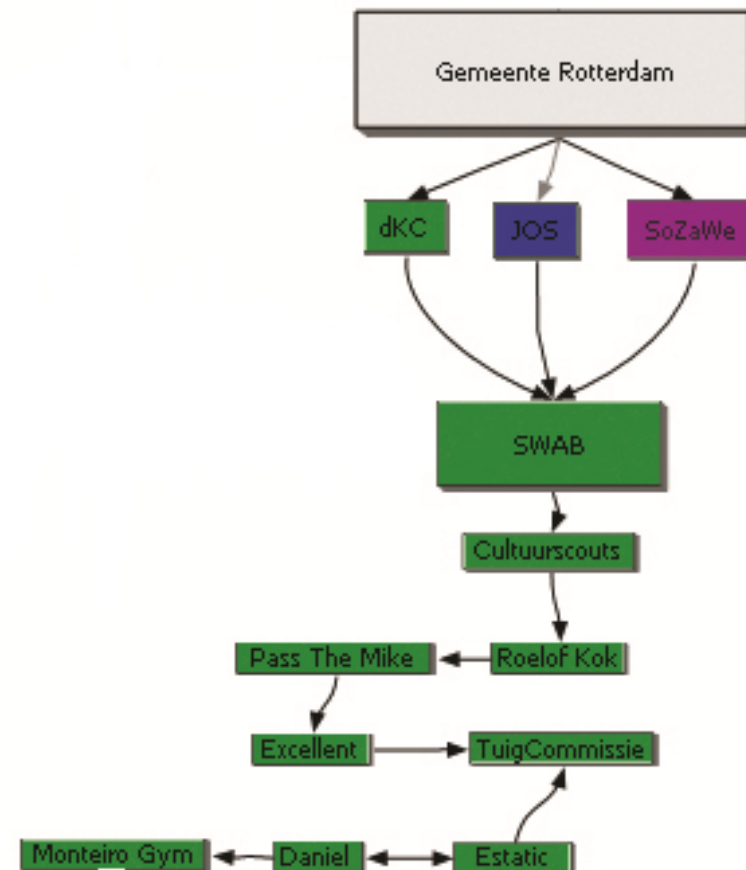
Figuur 14 Organisatiestructuur van Maatschappelijke Organisaties

1.4.5 BINDENDE ORGANISATIES

In deze paragraaf wordt de laatste deelvraag beantwoord:

Welke maatschappelijke organisaties hebben een belangrijke bindende factor binnen de organisatiestructuur?

Zoals hiervoor al werd besproken is DOSA een overkoepelend platform voor de verschillende welzijn en hulpverlenende organisaties. Deze is dan ook de bindende factor binnen de organisatie structuur. Echter bind dit platform niet alles. De sport- en cultuur organisaties die zich aan de rechterkant van de netwerkstructuur bevinden missen een bepaalde binding. Er wordt wel gezocht naar samenwerking maar een overkoepelend orgaan mist. Hiernaast blijkt uit de data dat de professionaliteit binnen deze organisaties niet altijd even hoog is. Ook SWF heeft een bindende functie binnen de organisatiestructuur. Er vallen veel welzijnsinstanties en bijv. Monteiro Gym onder het beheer van SWF.

Figuur 15 Een deel van de organisatiestructuur.

1.5 PROBLEEMDEFINITIE

Welke problemen komen uit de deelvragen naar voren, en hoe kan hiermee de hoofdvraag beantwoord worden?

Hoe is de verhouding tussen maatschappelijke organisaties, gemeentelijke instanties en de bewoners van de wijk Feijenoord en hoe kunnen deze verhoudingen worden verbeterd?

Uit dit onderzoek kwam een aantal aspecten naar voren. Aan de ene kant was er opvallend veel aandacht voor de wijk. Er is, zoals eerder gezegd, een groot en divers aanbod aan sociaal-maatschappelijke organisaties die opereren vanuit gemeente en maatschappelijke instanties. Ook waren er 3 verschillende visies en beleid vanuit woningcorporatie, gemeente en deelgemeente. Uit het onderzoek kwam tevens meer naar voren dan de deelvragen en de hoofdvraag beantwoorden. In de loop van het onderzoek kwamen aspecten naar voren waar in eerste instantie niet naar op zoek is gegaan. De conclusies van het onderzoek van het eerste kwartaal worden in deze paragraaf beschreven. Dit leidt uiteindelijk

tot een probleemdefinitie en drie deelproblemen. Waarna we op basis van die problemen onze strategie hebben gevormd.

Vanuit een meer fysieke benadering valt vooral op dat de relatie met het water totaal ontbreekt en de ideale ligging totaal niet benut is. In het kader van de minor “Sociaal duurzame wijk” en volgens de tendens van de Veldacademie die juist het direct grijpen naar de schetsrol tracht tegen te gaan, leek een alternatieve aanpak interessanter. Uitdaging lijkt in het kader van dit project juist met zo weinig mogelijk middelen, zoveel mogelijk te kunnen bewerkstelligen. Deze manier van werken pleit voor een meer strategische werkwijze op lange termijn, op de manier van “Urban Acupuncture” (Lerner, 2003) dat in het volgende hoofdstuk nader zal worden toegelicht. Bovendien is de fysieke benadering vaak de meest voor de hand liggende. Dit was ook al te merken in de verschillende beleidsdocumenten in de vorm van gentrification/functiemenging (Gemeente Rotterdam, 2003).

De alternatieve aanpak vraagt om een meer observerende en onderzoekende houding. Dit heeft geleid tot een grondig onderzoek naar de bestaande instellingen die zich bezig houden met de

bewoners en bewonersparticipatie van Feijenoord aan de ene kant en de organisaties en instanties aan de andere kant.

De indruk die verschillende sprekers tijdens het confrontatiecollege (Veldacademie, 2010a) van 10 september hebben achtergelaten op de onderzoekers is dat de organisaties vooral hun eigen organisatie als de oplossing voor de wijk presenteerden, en geen kritische noot bij hun eigen werk of de maatschappij plaatsten. Onder de sprekers op dit college was een medewerker van TOS (Thuis Op Straat) die in Feijenoord werkt. Een andere medewerker van TOS die in een andere wijk in Rotterdam werkt die bij dit confrontatiecollege aanwezig was gaf (achteraf) aan dat wat gezegd was geen realistische weergave van de werkelijkheid was. Volgens deze medewerker zijn organisaties zoals TOS drukker bezig met zichzelf in stand houden (door promotiepraatjes) om hun subsidie te behouden, dan dat ze eerlijk aangeven wat de problemen zijn waar zij tegen aan lopen. Dit een lastig probleem wat meer te wijten lijkt te zijn aan de manier van communiceren tussen de overheid en de organisaties dan aan de overheid of de organisaties zélf. De overheid heeft namelijk een beeld nodig van de organisatie en stelt daarom eisen aan de gehanteerde doelstellingen van de specifieke

organisatie. De organisatie echter wil een veel breder doel bereiken dan die doelstelling specifiek. Maar omdat de subsidie afhankelijk is van de gehanteerde doelstelling worden de organisaties verplicht om die als prioriteit te zien in plaats van de leefbaarheid en het welzijn van de bewoners van Feijenoord. Een ander nadeel van deze aanpak is dat in plaats van dat organisaties hulp bij elkaar zoeken om deze problemen op te lossen en te werken als een team, zij alleen maar gericht lijken te zijn op individuele prestaties. Een ander voorbeeld waaruit blijkt dat het noodzakelijk is om meer onderlinge samenwerking tussen sociaal-maatschappelijke organisaties te bewerkstelligen, is het verhaal over het Maasmeisje wat in de inleiding van dit hoofdstuk al is genoemd. Dit was een typisch voorbeeld waaruit bleek dat een slechte samenwerking desastreuze gevolgen kan hebben. (zie voor het volledige artikel de bijlagen)

“De meer dan tien instanties die in Rotterdam betrokken waren bij de hulpverlening aan het meisje Gessica wisselden onderling geen informatie uit over haar. Actie op momenten dat die noodzakelijk was, bleef hierdoor uit.” (Trouw, 2007).

Het 12 jarige meisje is ondanks alle hulp en begeleiding omgebracht door haar eigen vader. Dit incident heeft veel stof doen opwaaien in de pers. We kunnen ons inderdaad afvragen hoe het mogelijk is dat zulke incidenten plaatsvinden terwijl er zo veel belastingsgeld naar het subsidiëren van deze organisaties gaat.

Het mankement van dit systeem kan ook nadelig zijn voor de bewoners zelf, blijkt uit het volgende voorbeeld. Een mannelijke bewoner en 'key informant' (Marshall, 1996) van 32 uit Feijenoord, die niet is aangesloten bij een organisatie, kwam met het idee creatieve workshops te organiseren voor kinderen in het buurthuis de Dam. Buurthuis de Dam is onderdeel van SWF (Stichting Welzijn Feijenoord) en is wel afhankelijk van subsidie. Zijn idee werd afgewezen maar een maand later wel uitgevoerd door buurthuis de Dam zonder hem daarbij te betrekken. Dit bewonersinitiatief werd dus afgekapt en gekopieerd. Dit lijkt te komen door het subsidieafhankelijke systeem dat gericht is op individuele prestaties van organisaties en hulpverlening in plaats van het benutten van bewonersinitiatieven en lokale potenties. Door dit systeem wordt samenwerking tussen instanties onderling en bewoners totaal niet gestimuleerd. De "link" is totaal afwezig.

In zijn boek 'Woorden als daden' heeft Henk Oosterling het over het

"nemen en geven van verantwoordelijkheid in een wereld die meer overleeft dan samenleeft." (Oosterling, 2009).

Deze uitspraak van Oosterling verwoordt mooi de paradox als het gaat om de sociale aanpak binnen Feijenoord. Aan de ene kant hebben we een breed scala aan actieve organisaties en aan de andere kant blijvende problemen. Dit terwijl er een heel aantal onbenutte bewonersinitiatieven zijn en er veel bewoners enthousiast en actief zijn in de wijk. Sommige bewoners zijn er aan gewend dat ze niet gehoord worden. Anderen echter hebben veel ideeën en raken gefrustreerd door de pleisterpolitiek van de overheid. Organisaties zijn enkel bezig met hulpverlening. Op deze manier is de wijk alleen bezig met "overleven". Het geven en nemen van verantwoordelijkheid heeft vertrouwen en samenwerking als fundament. Dit is niet mogelijk als de bewoner niet als een serieuze actor wordt behandeld. Het lijkt erop dat media en politiek alleen maar stigmatiserend kijken naar een 'verloren generatie' (Oosterling en Schröder, 2008) en zo simpelweg

vergeten de bewoners een kans te geven iets toe te voegen aan de maatschappij.

Gezien het aanbod aan organisaties en de blijvende problemen kunnen er vraagtekens gezet worden bij het continu toevoegen van nieuwe instanties. Ook al zijn ze overkoepelend, het lijkt een paradoxale oplossing. De term 'overkoepelend' betekend alleen maar dat er nog een stap extra gemaakt wordt. Als wij de afhankelijkheid tegen willen gaan, moeten we juist een stap dichterbij de mensen maken. Naar aanleiding van dit stuk zijn wij daarom tot de volgende probleemdefinitie gekomen:

Het gat tussen de politiek en de burgers is te groot waardoor maatregelen niet hun doel bereiken. Dit zorgt voor vermoeidheid bij de burgers, dit gevoel kan voor frustratie zorgen wat een bron is van sociale onrust in de wijk.

Omdat voor de sector welzijn en zorg al een platform is opgericht dat individuele organisaties binnen die sector laat samenwerken, is gekozen voor een focus op de sport en cultuur sector. Dit heeft geleid tot vier deelproblemen in de wijk: Deze problemen zijn deel

van de probleemdefinitie of een direct of indirect gevolg van deze probleemdefinitie.

Ten eerste zorgt het gat tussen burger en overheid dat maatschappelijke organisaties niet gericht kunnen ingrijpen:

Er is een ondoorzichtige structuur van de organisaties in de wijk.

Deze ondoorzichtigheid zorgt ervoor dat vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten:

Er is een gebrek aan sport & culturele activiteiten in de wijk.

Bewoners die hier iets aan willen doen worden niet gehoord.

Er is sprake van onbenut buurtmoraal in de wijk.

Buurtmoraal is de status van sociale cohesie in de wijk en de mate waarin de bewoners enthousiast zijn voor hun wijk en participeren.

Na dit hoofdstuk wordt in het hoofdstuk 'De burger centraal' de verschillende theorieën, concepten en definities behandeld die in dit hele verslag worden gebruikt. In het hoofdstuk 'Strategie' wordt de transitiestrategie 'De burger is meester' uiteengezet. Hier zal worden geprobeerd uit te leggen waarom het belangrijk is dat er een Multifunctionele accommodatie in de wijk moet komen gecombineerd met Urban Acupuncture en transitie management. Vervolgens zal in het hoofdstuk 'Conclusies en aanbevelingen' een antwoord worden gegeven op de hoofd- en deelvragen en zal stil worden gestaan bij mogelijk vervolgonderzoek. Daarnaast is bij de aanbevelingen ook aandacht voor de mogelijke koplopers in de wijk Feijenoord die nu aanwezig zijn en die mogelijk ingezet kunnen worden bij de uitvoering van de transitiestrategie, de strategie heet namelijk niet voor niets 'De burger is meester'

HOOFDSTUK 2: DE BURGER CENTRAAL: HET THEORETISCH KADER

2.1 DE BURGER CENTRAAL

In dit hoofdstuk zullen alle belangrijke theorieën, concepten en definities die in dit hele verslag worden gebruikt worden uitgelegd en aan elkaar gekoppeld. Vanuit de literatuur is geprobeerd te verantwoorden wat deze theorieën, concepten en definities inhouden en waarom een combinatie hiervan een goed idee is. Aan de hand van de volgende probleemdefinitie is bepaald welke theorieën, concepten en definities hier toegelicht worden:

Het gat tussen de politiek en de burgers is te groot waardoor maatregelen niet hun doel bereiken. Dit zorgt voor vermoeidheid bij de burgers, dit gevoel kan voor frustratie zorgen wat een bron is van sociale onrust in de wijk.

Eerst zal besproken worden hoe niches als fysieke plek in de wijk ervoor kunnen zorgen dat skills van jongeren kunnen worden versterkt. Deze skills zijn bewonersinitiatieven die vanuit de bewoners naar voren komen. Welke theorie hierachter zit zal in de 2^e paragraaf worden besproken, namelijk Transitie management. De fysieke implementatie van dit transitie management in de wijk,

de transitiearena zal ook worden uitgelegd. Daarnaast wordt nog aandacht besteed aan Urban Acupuncture, een ander concept dat naast transitie management onderdeel is van de transitiestrategie. In de laatste paragraaf is een uitleg van de Multifunctionele accommodatie (MFA) te vinden waarin de transitiearena plaats zal nemen en wordt het belang van de MFA uitgelegd aan de hand van de begrippen publieke vertrouwdeheid en verbinden.

2.2 NICHES ALS FYSIEKE PLEK VOOR SKILLS VAN BEWONERSINITIATIEVEN

In het landelijke stedelijke vernieuwing discours is lange tijd de fysieke aanpak leidend geweest. Hierbij draait het vooral om het ‘upgraden’ van gebieden (VROM Raad, 2006). Hiernaast waren er nog initiatieven gericht op sociale cohesie en leefbaarheid (VROM Raad, 2006). De VROM Raad geeft in 2006 aan dat door deze aanpak maatschappelijke en economische kansen onbenut blijven in de stad. Om deze kansen beter te benutten worden er een aantal aanbevelingen gedaan over wat er zou moeten veranderen. Zo

moet sociale stijging in de stad mogelijk zijn en moet de stedelijke middenklasse meer binding krijgen met hun wijk. Met dit advies probeert de VROM Raad (2006) een verbinding te maken tussen de sociale en fysieke stedelijke vernieuwing.

Volgens Oosterling en Schröder (2008) heeft bovengenoemd rapport van de VROM Raad een belangrijke kanteling veroorzaakt in het debat over de stedelijke vernieuwing binnen Nederland. Hij geeft aan dat *“de burger centraal”* (Oosterling e.a., 2008, p. 5) het uitgangspunt is geworden en *“Het individu en zijn wens om vooruit te komen is opnieuw de centrale drijfveer van het stedelijke vernieuwingsbeleid.”* (p. 5). In 2006 is in Rotterdam op deze kanteling van het stedelijke vernieuwing discours ingezet door ‘Pact op Zuid’, dit houdt in:

“Rotterdam Zuid heeft een jonge, ondernemende bevolking, veel groen en veel ruimte. Daarmee heeft het volop kansen en mogelijkheden om uit te groeien tot een plek waar iedereen met plezier woont, werkt en naar school gaat. De gemeente, deelgemeenten en woningcorporaties op Zuid investeren

samen in Rotterdam Zuid om dat werkelijkheid te laten worden.” (Pact op Zuid, 2008-2010, site)

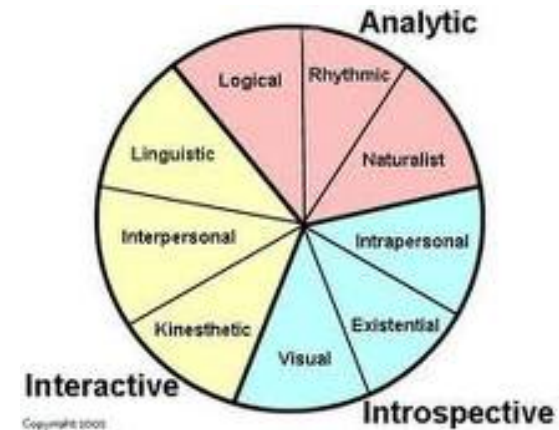
Oosterling (2007) en Oosterling e.a. (2008) hebben met de ontwikkeling van het concept Vakmanstad (in het Engels Skillcity) in 2004 een concept bedacht dat speciaal op Rotterdam is toegespitst. Dit heeft hij gedaan omdat er volgens hem niet genoeg aandacht is voor verschillende skills die jongeren hebben. Hierbij kijkt hij naar de Multiple Intelligence theorie van Gardner (1993). In het boek *Frames of Mind* introduceert Howard Gardner zijn theorie over Multiple Intelligences. Het gaat ten eerste om een directe toepasbaarheid op het onderwijs en concentreert zich op jonge kinderen en een aangepast onderwijssysteem voor verschillende soorten intelligenties.

Gardner gaat uit van de constatering dat in het klassikale onderwijs vooral 2 soorten intelligenties worden gestimuleerd: De logisch-mathematische intelligentie en de verbaal-linguistische intelligentie. In zijn theorie zijn dit maar 2 van de 8 bestaande intelligenties (voor alle verschillende soorten intelligenties zie figuur 16) en worden de overige 6 dus niet benut:

“Alle talenten van het kind dienen ontwikkeld te worden, zodat het kind zelf én de samenleving daarvan optimaal kunnen profiteren”.

Overigens blijkt uit zijn onderzoek dat mensen het beste werken als ze met anderen praten over het werk, anderen kunnen helpen en zich laten helpen, kortom samenwerken. Gardner pleit voor een verandering in ons denkpatroon, namelijk:

“Laat ons eerder afvragen: Hoe is dit kind intelligent? Dan: Hoe intelligent is dit kind?”

Figuur 16 De verschillende soorten intelligenties volgens Gardner (1993)

Skills zijn in feite verschillende vormen van “Intelligences”. Een houvast waar ieder individu in kan groeien. Het idee van dit concept is dat het belangrijk is te focussen op het ontwikkelen van Skills bij jongeren. Skill omschrijft Oosterling (2007) als:

“Skill has artistic, sportive, cultural, social and communicative connotations. Moreover, skating, rapping, judo techniques, school mediation, preparing food, all of these practices presuppose a specific attitude. Socio-culturally it gives the skilled person a certain esteem within his or her community – (s)he is taken serious and socio-psychologically it provides the

skilled person with a crafty focus and engenders a feeling of proportionality and a sense of limit.” (p. 3)

Het concept Vakmanstad is in ‘Pact op Zuid’ (2008-2010) compleet geïntegreerd, maar in een ander belangrijk beleidsdocument van de gemeente Rotterdam, Stadsvisie Rotterdam: Ruimtelijke Ontwikkelingsstrategie 2030 (Gemeente Rotterdam, 2007), mist het totaal.

De creatieve, sportieve culturele en sociaal communicatieve activiteiten die in bovengenoemde definitie van skill worden besproken worden beoefend in een fysieke ruimte en zullen beheerd moeten worden. Als de stap naar beheer wordt gemaakt vanuit het initiatief van bewoners heeft dit diverse voordelen: Een waardevolle kennis van de interesses van jongeren die helpt gericht te werk te gaan, een breed sociaal netwerk en draagvlak onder bewoners en geïnteresseerde en uiteindelijk ook meer kans op innovatie.

De in Toronto woonachtige Amerikaan Florida is de geestelijk vader van het begrip 'creative class'. In zijn werk speelt het voortdurend

onderzoek naar wereldsteden een centrale rol. In zijn boek “The Rise of the Creative Class” (2002) introduceert Florida het belang van subculturen afkomstig van bewonersinitiatieven in de “Creative City” oftewel wereld steden. 3 T's vormen hier de kern van: Talent, Technologie en Tolerance.

“Bewonersinitiatieven zijn van binnen een gemeenschap afkomstig en hebben ten doel het verbeteren van fysieke, economische en sociale omstandigheden van dezelfde gemeenschappelijke leefomgeving” (Houterman, R. & Hulsbergen, 2005).

In een verslag van Urban Unlimited (2004) hebben bewonersinitiatieven meer potentie om innovatief te zijn dan formele initiatieven. Als Bewonersinitiatieven vaker innovatief zijn, trekt deze op een gegeven moment buitenstaanders aan. Vaak is het de creatieve klasse die als eerst de ‘trend’ herkent. Een sneeuwbal effect zorgt daarna voor naamsbekendheid waardoor er een bruisend centrum wordt gecreëerd. Dit zorgt uiteindelijk ook voor economische groei.

Het lijkt dus een meerwaarde te hebben als het beheer van fysieke ruimtes bij creatieve, sportieve culturele en sociaal communicatieve activiteiten door bewoners gebeurt. Om dit te stimuleren wordt er gebruik gemaakt van *creatieve nicheruimten*. De term ‘niche’ komt uit de biologie. Het is de plaats in het ecosysteem waar planten of dieren de meeste voedingsstoffen krijgen. Voor ondernemers is dit de plek waar zij het meest tot hun recht en het meest tot bloei komen (Birney, 2010). In het fysieke milieu is dit het beste uit te leggen als een experimenteermilieu: veel speelruimte en lage kosten. De broedplaats kan op zichzelf staan als een klooster, gericht op een gemeenschappelijk doel of levensfilosofie. Het kan een subcultuur of alternatieve krakerscultuur zijn waar sociale contacten in de stedelijke omgeving een essentiële rol spelen (Saris, 2004). Wel is het belangrijk dat deze informele initiatieven goed worden benut en is er een essentiële link nodig naar de ‘top’ zodat alle potentie gebruikt wordt en de initiatieven uiteindelijk ook de ‘skills’ van de jongeren benaderen. De ‘top’ wordt hier gedefinieerd als een overheidslaag die invloed uit kan oefenen op de besluitvorming. Dit komt van het top-down proces binnen planning wat inhoud:

“... de plannen van hogere overheden vormen het beleidskader voor de plannen van lagere overheden.” (Spit en Zoete, 2003, p 28)

Om de link naar de top te kunnen maken is er een intermediair nodig. Dit is iemand die functioneert tussen de overheid en cultuurinstellingen en deze met professionele (vastgoed en regelgeving) raad en daad ter zijde staat. Dit is niet het enige, hiernaast verschaffen zij het podium en/of de link tussen de individuele kunstenaar, artiest en creatieve vrijplaats, met het grote publiek en *‘global capital’* (Urban Unlimited, 2004, p. 54). De intermediair dient met andere woorden te schakelen en verbinden, maar daarmee tegelijkertijd zowel vrijplaats als publiek cq. de formele stad in hun beider recht te laten (Urban Unlimited, 2004).

2.3 TRANSITIE MANAGEMENT, DE TRANSITIEARENA EN URBAN ACUPUNCTURE GECOMBINEERD

Deze intermediaire rol die in de vorige paragraaf besproken is kan worden gewaarborgd door Transitie management. Transitie management is gericht op het oplossen van maatschappelijke problemen van grote complexiteit op een duurzame manier. Dit wordt gedaan met behulp van kleine strategische fysieke ingrepen op korte termijn volgens een lange termijn beleid. In het boek Transition Management introduceerd Loorbach (2007) zijn:

“new mode of governance for sustainable development”.

Zijn theorie is toepasbaar op alle maatschappelijke problemen, van energie tot transport, landbouw tot stedenbouw. De term duurzaamheid dient hier dan ook onder de breedste zin van het woord te worden verstaan.

Transitie management is een antwoord op de snel groeiende complexiteit van hedendaagse maatschappelijke problemen. Vraagstukken blijven met de traditionele Top-Down benadering

door deze complexiteit vaak haken bij korte-termijn ingrepen en zijn dus per definitie niet duurzaam. Ook Bottom-Up innovaties schieten te kort en zijn niet in staat het grotere plaatje te zien.

Er zijn 3 typen activiteiten waar Transitie management over na denkt. Dit is op het hoogste abstractieniveau het Strategisch niveau. Dit niveau gaat over een termijn van 30 jaar en denkt na over maatschappelijke veranderingen van het “Landschap”. Het 2^e niveau is het subsysteem en denkt na op het Tactisch niveau, dit gaat over de veranderingen in de termijn van 5-15 jaar. Dit tactische niveau is actief bij de “Regimes”: de bestaande structuren die in het landschap gesetteld zijn. Het laagste schaalniveau denkt na over het Operationeel niveau in de nabije toekomst van 0-5 jaar en is direct actief in de “niches”.

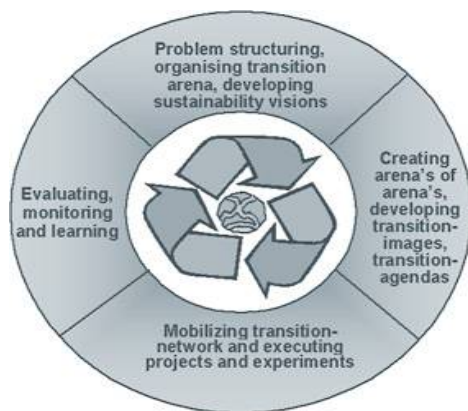
Deze drie schaalniveaus zijn een terugkerende onderliggende structuur en zijn in een klein project terug te vinden maar ook in het hoofddoel van de transitiestrategie. Deze recursiviteit zorgt ervoor dat er veel ongeplande interactie en overeenkomsten ontstaan tussen verschillende activiteiten die op het eerste gezicht uiteenlopend lijken (Loorbach, 2007).

De plannen die in de niches worden ontwikkeld zijn een product van de Transitie Arena. In de Transitie Arena bevinden zich diverse koplopers uit de wijk. Een koploper is iemand die binnen zijn of haar wijk het voortouw neemt en veel informatie heeft over de wijk, maar ook bereid is zich sterk in te zetten voor de wijk. Op Strategisch niveau zijn dit visionairs, creatievellingen en strategen. Op het Tactische niveau worden entrepreneurs creative-industries, projectleiders en managers ingezet. Op Operationeel niveau zijn praktische organisaties, uitvinders en goalgetters. In principe werken al deze mensen met dezelfde tools. Aangezien het niet gaat om een lineair proces maar om een cyclisch iteratief proces is er constant interactie en lopen projecten in elkaar over. Het doel is onderlinge belangen te herkennen om daar een “experiment” van te maken (Loorbach, 2007).

Een Transitie Arena begint als een niche, maar zoekt steeds meer interactie met de “Regimes”. Er ligt geen direct verband tussen de regimes en het landschap. Maar door het recursieve karakter van het proces wordt er toch op elk niveau nagedacht over het strategische niveau. Zo zullen de projecten die zich als regimes vestigen hun visie uitoefenen op hun omgeving: het Landschap. Dit

proces wordt zo, door deze recursiviteit, van lineair en onsamenhangend naar een cyclisch iteratief proces veranderd.

Een 4e stap zorgt voor de terugkoppeling en evaluatie en maakt het lineaire proces cyclisch. Probleem definiëring, het neerzetten van de Transitie Arena en oplossingsrichtingen zijn op het Strategisch niveau. Het benoemen van overeenkomstige belangen en de transitie agenda’s zijn op het Tactisch niveau. Het inzetten van actoren en het uitvoeren van experimenten speelt op het Operationeel niveau. De laatste stap die bij het cyclische proces hoort is toezicht en evaluatie. Voor een schematische weergave van bovengenoemde zie figuur 17 (Loorbach, 2007).

Figuur 17 The cyclical, Multi-level transition management framework (Loorbach, 2007)

Als de experimenten eenmaal plaats hebben gevonden in de fysieke nicheruimtes en dankzij de transitie arena zelfstandig zijn geworden moet het bewonersinitiatief ook doorgroei vinden in de wijk zelf.

Om dit te doen is Urban Acupuncture nodig. Bij de creatieve stad (Florida, 2002) gaat het namelijk niet zozeer om een creatieve agenda die in een masterplan geïnjecteerd kan worden als wel om plaats specifieke betekenissen die ingrijpen op een meer strategische wijze. Hierdoor moet kennis in het planproces worden ingebracht die helpt om zo gericht mogelijk te kunnen ingrijpen;

“herstructurering als accupunctuur in plaats van als facelift”

(Versteeg en Hajer, 2006)

Urban acupuncture is hier eigenlijk de overkoepelende filosofie van elke ingreep. Lokale kennis, gebouwen of initiatieven worden gebruikt om zo gericht mogelijk te kunnen opereren. Stedelijke acupuncture zijn plaats specifieke strategische ingrepen die met minimale ingrepen maximaal rendement behalen. Dit wordt gedaan door lokale kwaliteiten te benutten en te werken met een beleid uit ervaring (Lerner, 2003). Lerner introduceert het begrip “Urban acupuncture” in zijn boek “Acupuntura Urabana” (2003). Als het gaat om een zekere mate van weloverwogen controle in de niches zijn er dus wel degelijk acupuncturele maatregelen nodig op het gebied van bijvoorbeeld het openstellen van gebouwen, bevordering van openbaarheid, stimulering van (al dan niet tijdelijke) aanjagers etc., die dan echter niet in generieke algemene beleidsdoelstellingen zijn opgenomen, maar bewust in de schaduw van het officiële beleid gedijen (Urban Unlimited, 2004).

2.4 PUBLIEKE VERTROUWDHEID EN VERBINDINGEN CREËREN IN EEN MULTIFUNCTIONELE ACCOMMODATIE

Door hechte straat- of wijk verbanden proberen te creëren (bonding social capital, Putnam, 2000) wordt een groep mensen ingesloten maar daarmee dus ook een groep uitgesloten. Dit kan dus juist negatieve effecten hebben. Daarom is het beter om te proberen bridging social capital te krijgen, wat meer losse banden tussen bewoners zijn (Putnam, 2000). Dit is wat Van der Zwaard (2010) publieke vertrouwddheid noemt. Zij definieert dit als:

“Vertrouwelijk en familiair moeten de burens en andere vage bekenden eigenlijk niet worden, dat wordt al gauw ervaren als ongewenste intimiteiten. (...) Het gaat om bekende gezichten, elkaar enigszins kunnen plaatsnemen en daardoor het gevoel hebben te weten wat je aan elkaar hebt, een zekere voorspelbaarheid van het gedrag, in ieder geval op die plek.”
(p. 16)

Wat volgens Van der Zwaard (2010) nodig is voor publieke vertrouwddheid tussen verschillende groepen (oude en nieuwe)

bewoners in een gebied *“zijn plekken (...) die gemakkelijk toegankelijk zijn en die door verschillende groepen mensen gebruikt worden.”* (p 16). Dit is volgens haar een probleem want veel van deze voorzieningen zijn of verdwenen of *“door homogenisering van de gebruikersgroep [hebben ze] soms niet meer die functie, zoals buurtscholen, het buurthuis en het café.”* (p 16/17). Het ontbreken van deze voorzieningen is volgens Van der Zwaard (2010) een van de redenen waarom er in geherstructureerde wijken weinig contact is tussen oude en nieuwe bewoners. Als de voorzieningen er niet aantrekkelijk uitzien dan gaan mensen met ‘ambitie’ ergens anders heen volgens haar. *“Dan wordt herstructurering een ander wordt voor verfijnde segregatie: mensen wonen en leven naast elkaar en komen elkaar nergens tegen.”*(p 17).

Om deze publieke vertrouwddheid een kans te geven kan er een fysieke plek worden gecreëerd in een wijk waar meerdere activiteiten samen komen en verschillende bewoners in een wijk de kans krijgen elkaar tegen te komen. Dit kan gebeuren in een Multifunctionele accommodatie (MFA), dit kan als volgt worden gedefinieerd:

“Een multifunctionele accommodatie is een gebouw waarin meerdere voorzieningen onderdak krijgen. Vaak hebben meerdere instellingen nieuwbouw nodig. Deze gezamenlijke behoefte wordt aangegrepen om een multifunctionele accommodatie te creëren.” (KEI, 2010)

Er zijn veel kritische geluiden te horen over MFA's, KEI (2010) heeft een lijst met voor- en nadelen van MFA's gepubliceerd op zijn website. Een van de punten van kritiek die daar genoemd worden is dat een MFA de voorzieningen uit een wijk trekt en hiermee de leefbaarheid van een wijk kan verkleinen. Een voordeel dat genoemd wordt is dat er een optimale bundeling van het verenigingsleven mogelijk is (KEI, 2010). In de strategie die in dit verslag besproken wordt is echter gekozen voor een combinatie tussen concentratie en spreiding van voorzieningen in een wijk. Dit wordt gedaan door de eerder besproken Urban Acupuncture toe te passen en een MFA te ontwerpen. Hierdoor worden de voordelen van een MFA, de publieke vertrouwdsheid tussen personen in een wijk vergoten en de zichtbaarheid van organisaties in een wijk verbeteren, gecombineerd met het leefbaar houden van een wijk

en de al bestaande goed lopende accommodaties alleen maar versterken.

Er is op dit moment al wel een buurthuis in de wijk Feijenoord aanwezig, buurthuis de Dam. Van der Zwaard (2010) zegt over het buurthuis en sporthal in de wijk Feijenoord dat de geslotenheid van de gebouwen een belangrijke reden is voor de nieuwe en rijkere bewoners van de Kop van Zuid om geen gebruik te maken van deze gebouwen, ondanks dat er geen alternatieve sportgelegenheden en kinderclubs zijn in de nabije omgeving. Hieruit blijkt dat de huidige situatie niet voldoet aan de eisen en dat dus de bouw van een MFA een mogelijke positieve toevoeging kan hebben op de integratie van de nieuwe en rijkere bewoners in de buurt.

Volgens RMO (2005) moet er om de integratie tussen allochtonen en autochtonen te versterken worden ingezet op verbinden. Verbinden houdt volgens hen in:

“Verbinden is het duurzaam of herhaald bij elkaar brengen van mensen met andere mensen, groepen of instituties, zodat er gemengde sociale netwerken ontstaan.” (RMO, 2005, p. 7)

Dit kan in een MFA gebeuren. Waarom het zo belangrijk is om te investeren in cultuur, zoals de bedoeling is in het MFA blijkt uit het volgende citaat van Oosterling et al (2008):

“Alhoewel er in kunst-en-cultuurstad Rotterdam volop amusement wordt geboden, ontbeert het cultuurbeleid in strikte zin politiek draagvlak. Het is niet representatief. Hoge cultuur is nog overwegend wit, er wordt te weinig geanticipeerd op veranderingen in de bevolkingssamenstelling. Lage cultuur is veel meer geïntegreerd, maar wordt vooralsnog als een tak van welzijnswerk gezien.” (p.18)

In Rotterdam wordt er dus nog veel te weinig geïnvesteerd in cultuur voor wijken zoals Feijenoord. Dit kan in het MFA en door middel van Urban Acupuncture worden gedaan in Feijenoord.

HOOFDSTUK 3: TRANSITIESTRATEGIE: DE BURGER IS MEESTER

3.1 VAN PROBLEEM NAAR STRATEGIE

In dit hoofdstuk wordt onze strategie uiteengezet. Deze strategie is een mix van verschillende theorieën en onderzoeksresultaten. Deze mix wordt verantwoord in het Theoretisch Kader. (Zie hiervoor Hoofdstuk 2: Theoretisch Kader).

Er zijn verschillende soorten maatschappelijke organisaties in Feijenoord. Er is een onderverdeling te maken naar organisaties die zich richten op het oplossen van (vooral psychische) problemen bij jongeren en organisaties die gericht zijn op het aanbieden van activiteiten. Dit kunnen culturele- en sport activiteiten zijn.

3.1.1 MULTIPLE INTELLIGENCE GEKOPPELD AAN ANEKDOTES.

Dwayne, 19 jaar oud, woonachtig in Feijenoord en werkzaam bij Monteiro gym, heeft in een interview aangegeven dat hij het supergoed vind wat er bij Monteiro gym gebeurt. Dit is een kickboks vereniging in Feijenoord die onderdeel is van Stichting Welzijn Feijenoord. Hier kunnen jongeren van alle leeftijden voor

weinig geld kickbokslessen volgen. De jongeren die hier sporten zijn volgens Dwayne vooral jongeren die eerst veel op straat of in de kroeg hingen, of naar coffeeshops gingen. Deze jongeren doen dit nu veel minder. Er zijn echter ook jongeren die niet worden bereikt door Monteiro gym doordat deze jongeren niet van kickboksen houden. Daarom moet het aanbod activiteiten uitgebreider worden in Feijenoord en moeten er meer mogelijkheden komen voor jongeren om andere skills (Oosterling, 2007) te ontwikkelen.

In de documentaire “Kijk op Zuid” (2008) geven regisseur Schröder en Oosterling jongeren in Rotterdam-Zuid met heel verschillende achtergronden een camera. Met deze camera filmen zij hun dagelijks leven in hun eigen buurt, waar niets te doen is, niemand zich voor hen interesseert of naar hen luistert. In deze documentaire reeks zien we tien filmpjes van het dagelijks leven van “hangjongeren”. Een van deze groepen springt eruit: De Freerunners in IJsselmonde. Deze groep is anders. Ze vervelen zich niet, hangen niet en hebben genoeg te doen: Freerunnen. De “skill” zoals Oosterling (2008) dit noemt die deze jongeren hebben

ontdekt zijn ze gaan ontwikkelen. Dit geeft ze een doel in hun leven en houdt ze bezig. Resultaat is dat de jongeren zich niet meer gedragen in de toebedeelde rol van “*deugt-niet*” door de media en de politiek (Oosterling e.a., 2008). Dit wordt bevestigd door een reportage van NOS Headlines met jongeren uit buitenwijken van Den Helder die net uit de jeugdgevangenis komen.

“Wat minister Verdonk betreft, mogen ze direct een enkele reis terug naar de Antillen: criminele Antillianen. De jongeren zelf vinden dat onterecht. Vaak zijn ze in Nederland geboren. Er is hier in Nederland geen ene moer te doen voor ze, en daarom gaan ze uit verveling rondhangen en het verkeerde pad op” (NOS Headlines, 2006).

De getuigenis van Dwayne en de hierboven genoemde anekdotes kunnen worden verklaard door Gardner’s “Theory of Multiple Intelligences” (1993) (Zie ook het Theoretisch Kader voor meer informatie over deze theorie). Maar is natuurlijk ook toepasbaar op onze doelgroep (16-24). Skills zijn voornamelijk gericht op de overige 6 intelligenties en dus net als Gardner gericht op “het

ontwikkelen van de volle potentie van wat een kind (of jongeren) te bieden heeft” (Gardner 1993).

3.1.2 AFKAPPEN VAN BEWONERSINITIATIEVEN

Het afkappen van bewonersinitiatieven (zoals eerder in H.1 Inleiding) is besproken is niet alleen belemmerend voor de bewoner zelf. Deze blijken innovatiever dan formele ondernemingen (Urban Unlimited, 2004). Echter wordt er bij achterstandswijken veelal alleen gekeken naar het oplossen van de heersende problemen en niet zozeer naar het benutten van de kansen die een achterstandswijk toch vaak bied. Volgens Florida’s (2002) “Creative City” kan innovatie voor sociale cohesie en economische groei zorgen. Wat hier onderstreept moet worden is dat het stimuleren van bewonersinitiatieven alleen niet genoeg is. Innovatie kan in een geïsoleerde plek lang onopgemerkt blijven. Als het proces van innovatie versneld moet worden moet er naast het aanbieden van middelen ook een schakel worden gecreëerd naar het bestuurlijke niveau. Dit onderstreept nogmaals het desastreuze effect dat het afkappen van initiatieven kan hebben op een wijk.

De getuigenis van Estatic laat ons ook zien dat het afkappen van bewonersinitiatieven bovendien ook voor een grote sociale ontevredenheid in de wijk zorgt. Organisaties en overheid worden ‘aan de andere kant van de lijn’ gezien en komen naar voren als een orgaan waar de bevolking ‘tegen’ staat. Deze dualiteit is slecht voor de wijk aangezien er wordt tegengewerkt in plaats van samengewerkt. Volgens Estatic zijn organisaties als TOS geldverspilling.

“Als er gevochten wordt, wordt Dhr. Monteiro (beheerder van Monteiro Gym, kickboks vereniging) uit zijn bed gebeld. TOS is dan al lang weg van de straat”.

Na deze constatering kan voorzichtig een oplossingsrichting geformuleerd worden. Samenvattend kunnen we stellen: Probleemwijken als Feijenoord worden vanuit de overheid ‘geholpen’. Toch blijkt deels uit voorgaande verhalen dat deze manier van ingrijpen niet effectief is. Aangezien jongeren tussen de 16 en de 24 de meest problematische groep zijn waar het minst voor wordt gedaan stellen wij sportieve en culturele plekken voor waar skills kunnen worden ontwikkeld. Deze plekken worden

georganiseerd door bewoners zelf en worden uit initiatief van de bewoners opgericht om innovatie, sociale cohesie en lokale economische groei te bevorderen en schooluitval en criminaliteit tegen te gaan.

3.2 SKILLCITY EN URBAN ACUPUNCTURE DOOR TRANSITIE MANAGEMENT

Als plannenmakers en stedenbouwers doen wij dit natuurlijk door middel van verschillende fysieke ingrepen. Allereerst is belangrijk te constateren dat er niets ‘nieuws’ wordt neer gezet. De focus staat alleen maar op het ontwikkelen van bestaande kwaliteiten. In de traditionele top-down manier wordt de “creatieve stad” te pas en te onpas gebruikt en werkt de aanpak vaak averechts:

“Het gaat hier dus niet zozeer om een creatieve agenda die in een masterplan moet worden geïnjecteerd, als wel om de plaatsspecifieke betekenissen die in het planningsproces moeten worden gewaardeerd. Hierdoor moet kennis in het planproces worden gebracht die helpt om zo gericht mogelijk te kunnen ingrijpen; herstructurering als accupunctuur in plaats van als facelift” (Versteeg, Hajer, 2006).

Er wordt in deze strategie dus niet gedacht in een concreet eindbeeld op de manier van een beleid. Hierin schuilt een paradox: Zonder eindbeeld is er immers geen reden tot beleid. Dan is de

situatie blijkbaar goed genoeg zoals die is. (Boonstra 2006). Onze stelling is dat wij, als plannenmakers na een aantal maanden onderzoek geen “oplossing” kunnen formuleren voor de bewoners die al decennia in de wijk wonen:

“Sturing zou niet moeten vertrekken vanuit uniforme eindbeelden, maar vanuit de lokale, reële, alledaagse werkelijkheid van een wijk; beleid op basis van ervaring”. (Versteeg en Hajer 2006).

Bewoners met een visie hebben deze ervaring. Wij willen deze ervaring, onze stedenbouwkundige kennis, en de bestuurlijke kennis van gemeentelijke diensten samen laten komen in een ‘Transitie Arena’. Ingekaderde *niches* zullen *koplopers* en *key-informants* de kans geven *experimenten* uit te voeren door jongeren te benaderen door sportieve en culturele activiteiten volgens het concept van ‘Skillcity’ (Oosterling, 2008). (Schuin gedrukte termen worden in het theoretisch kader nader toegelicht.

3.2.1 NICHES

Uit onderzoek is gebleken dat informeel grondgebruik innovatiever is dan formeel grondgebruik (Urban Unlimited, 2004). Naast het feit dat dit bevorderlijk kan zijn voor de waardering van de wijk en zelfs economische groei (Florida, 2002) is het ook essentieel voor het benutten van lokale potenties en het aanspreken van de skills van jongeren. De niches werken zoals Versteeg en Hager (2006) erover spreken vanuit de lokale, alledaagse werkelijkheid van de wijk, met een beleid op basis van ervaring. De koplopers die geselecteerd worden om in de transitiearena plaats te nemen zijn immers vertegenwoordigers van een bepaalde groep jongeren: Rappers of voetballers bijvoorbeeld. Zij kennen deze jongeren en de ideale omstandigheden waar deze skills het meest tot bloei kunnen komen. Echter vergt dit een zekere maat van tolerantie die niet vanzelfsprekend is.

Florida (2002) benadrukt het belang van een tolerant en open klimaat voor het creatief en innovatief vermogen van de stad. In de specifieke casus van de wijk Feijenoord kan de strikte regelgeving m.b.t. het gebruik van de stad en zero tolerance ten aanzien van uit

de band springende activiteiten inspirerende vernieuwingen de kop indrukken:

“De Nederlandse (...) integratiepolitiek, alsmede de afnemende tolerantiegraad (...) [zijn] mogelijk mede (...) [verantwoordelijk voor] de tanende voorsprong van (...) [Nederland] in de creativiteitsindex van Florida” (Urban Unlimited, 2004).

Natuurlijk moet er ingegrepen worden als bewonersinitiatieven uit de hand lopen en Feijenoord kan hier over meepraten zoals is gebleken uit een interview met Jeff Erkens van Stichting “De Nieuwe Kans” (zie bijlagen voor het complete interview): De koepel naast de Monteiro Gym was voordat het van Stichting “de Nieuwe kans” was een muziekstudio voor jongeren van de wijk. Dit is precies het soort initiatief dat deze strategie wil gebruiken om lokale potenties de mogelijkheid te geven zich te ontplooien. Hier moest op een gegeven moment een punt achter gezet worden. Wat was begonnen als een creatieve broedplaats was veranderd in een hangplek waar meer geblowd werd dan dat er muziek werd gemaakt. Een tweede “buurtcentrum” aan de Oranjestraat had een

pooltafel, tv en playstation. Er werd ook gepokerd. De plek werkte een tijd goed als alternatief voor hanggedrag van jongeren. Volgens een jongere van de wijk (21) die geïnterviewd werd voor de Analodu Moskee is de plek op een nacht beroofd en is het daarna gesloten.

“Het nemen en geven van verantwoordelijkheid in een samenleving die meer overleeft dan samenleeft” waar Oosterling het over heeft lijkt dan minder evident. We hebben hier dus te maken met een uiterst kwetsbaar evenwicht tussen formeel en informeel: Te informele ruimten kunnen geclaimd worden door een bepaalde groep jongeren die niet gericht zijn op het ontwikkelen van skills. Te formeel werkt ook averechts:

“Voorstellen van gemeenten om op sommige plekken in de stad ruimte te bieden voor zogenoemde broed- en vrijplaatsen, worden door ‘echte’ creatievelingen vaak terecht afgewezen met het antwoord dat men niet wenst plaats te nemen in een creatief getto, noch een ‘kippenfokkerij’ wenst te zijn” (Urban Unlimited, 2004, p.53)

Maar, zo kan men zich afvragen, is een broedplaatsenbeleid dan wel überhaupt relevant? Feijenoord kent naast de voorbeelden die eerder werden genoemd ook succesvol bewonersinitiatieven. Deze casus wordt dan ook als voorbeeld voor onze strategie genomen. Dit vormt dan ook een eerste stap in het “beleid uit ervaring”.

3.2.2 CASESTUDY: MONTEIRO GYM

Dhr. Monteiro (zie figuur 18) werkt bij SWF is Kickboks leraar en zit samen met Stichting “de nieuwe kans” in de koepels van Feijenoord. Het is al 25 jaar geleden dat Dhr. Monteiro de zaak heeft overgenomen van zijn broer en sinds dien begeleidt hij de jongeren van de wijk waar hij geboren is. Dhr. Monteiro is nu het aanspreekpunt van de wijk als het gaat om geweld op straat. Ooit werd hij zelfs ‘s nachts uit zijn bed gehaald als er gevochten werd. Hij hield de groepen uit elkaar, nam ze mee naar de ring en liet ze daar vechten. Het probleem was dan meteen opgelost.

Figuur 18 Dhr. Monteiro (links) en Dwayne (rechts)

Figuur 19 De zoon van Dhr. Monteiro (links) onbekend (midden) en Dwayne (rechts)

Hij ziet het nog steeds als zijn missie gewelddadige jongeren naar hem toe te trekken om ze discipline respect en een doel bij te brengen. Hij is heel trots op een aantal ex-criminelen die hij erbij heeft kunnen trekken.” Als een lijder van de straat eenmaal gaat

kickboksen neemt hij ook al zijn vriendjes met zich mee”. Dhr. Monteiro’s zoon is inmiddels Europees Kampioen kickboksen en helpt zijn vader met les geven. Voor 15 euro per maand kun je elke avond meedoen aan de trainingen. Alleen de fitnesszaal is 10 euro. Van 5 tot 7 uur voor de kinderen en vanaf 7 uur voor de jongeren. De koepels zijn 6 dagen in de week open en alle 300 deelnemers kunnen er altijd terecht. Dat is heel belangrijk. Andere instanties als Buurthuis de Dam of TOS zijn maar beperkt beschikbaar en een conflict moet altijd meteen opgelost worden. Te laat ingrijpen is zinloos volgens rapper “Estatic” (Rappersgroep Tuigcommissie) (Tuigcommissie, 2010) 33 jaar: “Hier hebben wij onze eigen regels en kunnen we altijd komen. Het geldt dat de gemeente in andere instanties stopt is pure verspilling”. In de Koepel zijn overigens computers en vergaderzaaltjes om huiswerk te doen. “Ik ga voor ze door het vuur” zegt Dhr. Monteiro er ook bij.

3.2.3 PARTICIPATIE- INTERVIEW MET ‘DWAYNE’:

De dagelijkse training is erg intensief. Dhr. Monteiro is erg gesteld op een aantal basis principes: Op tijd komen, vechten doe je alleen maar in de ring, er wordt niet geblowd of gedronken rond de

koepels zijn er een aantal van. Om te mogen blijven kickboksen moet je wel bereid zijn inzet te tonen. De jongeren reageren erg positief op de strenge aanpak van Dhr. Monteiro. Elke training eindigt met 4 minuten. meditatie.

De gedachte achter deze aanpak is dat jongeren opzoek zijn naar erkenning. Als ze dit op straat kunnen vinden doen ze dit in de vorm van criminaliteit of drugsdeal. Kickboksen werkt net zo: De jongeren kijken op tegen de aantal groten die hun brood verdienen met deze sport. Dhr. Monteiro zegt dat al zijn leerlingen “verslaafd” raken aan de sport zoals ze vroeger verslaafd waren aan wiet of drank.

Op een avond hebben enkelen onder ons meegedaan met een kickboks training. Dhr. Monteiro stuurt een zekere Dwayne (zie figuur 18 en 19) op ons af. Hij is trots op deze jongen. Vroeger was hij een bron van problemen, maar nu is ook hij op weg om Europees Kampioen te worden. Zijn vechtersnaam is “Bokito”. Hij traint 6 dagen in de week en wil zijn geld verdienen met deze sport. “Het is fijn op een gegeven moment als je herkend wordt: “Laatst was is op een boksgala en kwamen er mensen die ik niet eens kenden naar me toe, vragen wanneer boks je weer? Die mensen

volgen je en je bokst ook voor hun". "je hebt gewoon fans!", "ja... zo kun jet het noemen" antwoord Dwayne bescheiden. Volgens Dhr. Monteiro was hij eerst verslaafd aan wiet. Nu is hij verslaafd aan sporten en aan vrouwen. "En gelijk heeft ie, hij is 19 en verdient zn centen met boksen das mooi toch?"

Wat ook opmerkelijk is aan Monteiro Gym is, is dat hier al duidelijk een sterke schakel tussen Top en Bottom wordt gecreëerd. Dhr. Monteiro is namelijk ex-wijkbewoner met een groot sociaal netwerk in de wijk en aan de andere kant ook werkzaam bij SWF (Stichting Welzijn Feijenoord). Dit is een waardevol en krachtig voorbeeld van samenwerking dat gestimuleerd moet worden. In paragraaf 3.2.7 is te zien hoe dit gedaan zal worden.

3.2.4 INGREPEN

Gek genoeg is Monteiro Gym een van de laatste plekken die wij hebben ontdekt en ook de meest waardevolle. Dit komt omdat Dhr. Monteiro niet aan promotie doet. De koepels liggen redelijk afgelegen en hoewel er veel deelnemers uit de omliggende wijken van Rotterdam komen gebeurt de reclame altijd alleen maar via

mond op mond reclame. Van buiten de koepels moet duidelijk zijn dat er gekickbokst wordt en dat Feijenoord een actieve levendige plek is waar Europese kampioenen vandaan komen. Dit is niet alleen goed voor de gym zelf maar is ook goed voor de naamsbekendheid en het imago van de wijk (zie figuur 20 en 21).

Figuur 20 Monteiro Gym voor voorgestelde ingrepen

Figuur 21 Monteiro Gym na voorgestelde ingrepen

Hier wordt een prachtig voorbeeld gegeven van het kwetsbare evenwicht tussen formeel en informeel. Er is wel degelijk sprake van strikte regelgeving maar omdat de gym gerund wordt door een ex-buurtbewoner heeft hij een groot sociaal draagvlak bij de jongeren. De ambitie is dit soort plekken te creëren waar ook skaters, graphers, rappers, breakers en alles waar Feijenoord behoefte aan denkt te hebben hun 'skill' kunnen ontwikkelen. Een

zo'n potentievol bruisend centrum is stichting Skateland. Met minimale ingrepen, volgens de principes van Lerner's Urban Acupuncture (2003) kan deze plek net zo effectief worden als Monteiro Gym.

3.2.5 CASE STUDY: STICHTING SKATELAND

Skateland wordt al 20 jaar beheerd door twee onafhankelijke ondernemers en is gevestigd in een loods die hen destijds voor één symbolische euro is verkocht. Stichting Skateland Rotterdam is inmiddels met 2600 m2 oppervlakte verdeeld over twee zalen en zo'n 20.000 bezoekers per jaar het op een na grootste indoor skatepark van Europa.

De entree is 4 tot 5,50 euro afhankelijk van leeftijd en dag. Skates of skateboard zijn 2,50 euro per dag. Een paar kniebeschermers, polsbeschermers, elleboogbeschermers en helm zijn voor 1 euro per dag per set te huur. Zo kan een avond skaten oplopen tot maar liefst 12 euro. Dit heeft tot gevolg dat bewoners van Feijenoord amper gebruik maken van Skateland. Volgens de eigenaar komt "minder dan 1%" uit de wijk en 70% komt niet eens uit Rotterdam".

Hij zou graag iets willen doen voor kinderen en jongeren: Er zijn ook workshops georganiseerd voor scholen. De kinderen vonden het heel leuk maar konden geen 12 euro per avond uitgeven aan deze sport. (Dat is bijna dezelfde prijs als een maand lang kickboksen bij Monteiro Gym). Hij zou graag met de gemeente willen praten voor subsidie zodat kinderen en jongeren uit Feijenoord gebruik kunnen maken van de 2600m2 aan potentie.

3.2.6 INGREPEN

Skateland heeft veel potentie aangezien het veel buitenstaanders aantrekt. Het verliest alleen al zijn doelmatigheid voor de wijk op het moment dat er maar 1% van de wijkbewoners actief is. Er is een betere oplossing dan het grijpen naar subsidies zoals de eigenaar voorstelt. Wij stellen een uitbreiding voor: Er is namelijk een overlap tussen de skatecultuur van skateland en de hip-hop cultuur van Feijenoord. Dit is graffiti. Het al opgerichte Helderheidsplein, opgericht door rapper Estatic van "Tuigcommissie" is een plek waar jongeren die van graffiti houden deze skill kunnen ontwikkelen. Als we deze twee actieve groepen met elkaar combineren komt het "bruisende centrum" veel beter tot zijn recht. Dit zullen we doen

door het organiseren van workshops maar ook door het vestigen van horeca aan de kant van de kade. Net als Monteiro Gym doet Skateland niet aan promotie. Van de andere kant van het water moet duidelijk zijn dat deze oude loods een parel is in de wijk. De blinde muur keert nu zijn rug naar het water en de kade die eraan grenst, is begroeid met onkruid. Als de muur open wordt gebroken kan de kade een terras worden. Een ontmoetingsplek tussen Feijenoord en de rest van Rotterdam en zelfs Nederland. Een plek waar bewoners trots op mogen zijn (zie figuur 22, 23, 24 en 25).

Figuur 22 De voorkant van Skateland voor de ingreep

Figuur 23 De voorkant van Skateland na de ingreep

Figuur 24 De achterkant van Skateland voor de ingreep

Figuur 25 De achterkant van Skateland na de ingreep

3.2.7 TRANSITIE MANAGEMENT

De Transitie Arena bestaat allereerst uit een Transitie manager, dit kan iemand van Onderzoeksinstituut Drift zijn die aan de oorsprong liggen van transitie management of iemand anders van de Veldacademie. Verder bestaat de Transitie Arena uit koplopers uit de wijk. Dit zijn enthousiaste bewoners zoals Dhr. Monteiro of Estatic, voorwaarde is wel dat deze mensen een bepaalde visie hebben over de wijk. Later komen ook geïnteresseerden van stichtingen en (deel)gemeentelijke diensten om te kijken naar eventuele samenwerkingsmogelijkheden. Deze combinatie is uiterst

waardevol aangezien de Arena letterlijk een schakel vormt tussen buurtbewoners en beleidsmakers. Ervaring en middelen zitten hier dus aan één tafel.

Deze Transitie Arena beslist welke experimenten uit te voeren zijn, door jongeren te benaderen volgens het concept van Skillcity (Oosterling, 2008). Als het concept van Skillcity op sociaal gebied tracht te opereren door jongeren een doelgericht leven te bieden, en stedelijke acupuncture van Lerner deze skills vestigt in de wijk dient transitie management dit ingewikkelde proces te sturen op een duurzame manier.

Als Monteiro Gym en Skateland als voorbeeld genomen worden zien we dat een traject van ± 20 jaar aan het hedendaagse relatieve succes vooraf gaat. Skateland is destijds voor 1 symbolische euro aan de huidige beheerder verkocht als alternatief voor sloop. Op dezelfde manier stonden de gaskoepels leeg toen de broer van Dhr. Monteiro ze twee decennia geleden in gebruik nam (uit interview Dhr. Monteiro). Deze succesverhalen moeten niet meer afhankelijk zijn van geluk en toeval. Deze processen dienen versneld te worden. Dit is precies waar Transitie Management voor staat:

“In een voortdurend veranderende wereld is de bestuurskundige en beleidsmatige uitdaging om intelligent om te gaan met transformatieprocessen en ze in de gewenste richting bij te sturen en te versnellen.” (vertaald door Caspar uit Loorbach, 2007)

3.2.8 INGROPEN

In dit plan zal deze Transitie Arena in het MFA (Multifunctionele Accommodatie, zie paragraaf 3.3) gevestigd worden en zal het in feite bestaan uit een vergaderzaal. Het cyclische proces wordt gelanceerd en experimenten worden gevolgd en zo nodig ondersteund. ‘Niches’ zullen de geselecteerde ‘experimenten’ opvangen, het is dus ook dankzij Transitie Management dat nieuwe bewonersinitiatieven uit de wijk een plek in de niches krijgen. Leegstaande bebouwing in de wijk zal dan de mogelijkheid bieden aan de ontplooiende experimenten om zich definitief te vestigen.

A lot of people never use their initiative because nobody told them to (Banksy, 2005).

Niches zijn hier in feite dus de “experimenten” van Transitie Management gezien onder een stedenbouwkundige invalshoek. Aan het begin van een nieuwe cyclus worden potentievolle actoren gekozen en wordt een Transitie Arena gevormd. Vervolgens wordt in overeenstemming met de verschillende partijen gekeken naar samenwerkingsmogelijkheden en er wordt een visie geformuleerd. Vervolgens worden de ideeën vertaald in experimenten. Bestaande instanties blijven op locatie en nieuwe initiatieven kunnen plaatsnemen in de niches die zich in het MFA (Multifunctionele Accommodatie) bevinden.

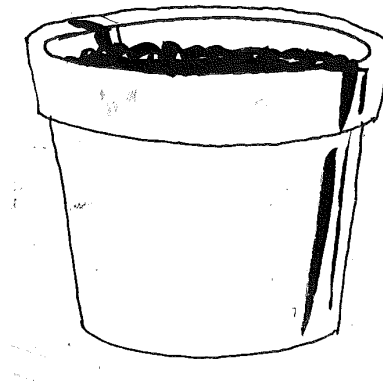
In feite gaat het hier om een soort proeftijd. De geselecteerde koploper krijgt een van te voren bepaalde tijd te bewijzen dat hij zijn droom kan laten werken. Hij kan van te voren met de actoren, tijdens de visieontwikkeling afspraken maken voor hulp of ondersteuning bij bijvoorbeeld boekhoudkundige zaken maar het initiatief zal altijd bij de persoon zelf moeten blijven.

Voor deze hele cyclus is een mooie metafoor bedacht om het wellicht iets duidelijker te maken (zie figuur 26, 27 en 28).

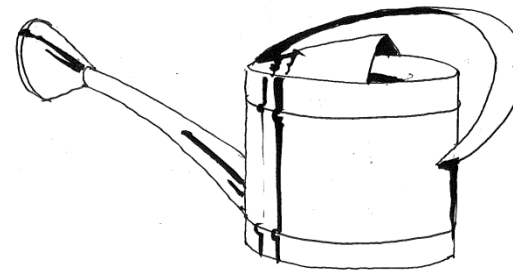
Het bewonersinitiatief (de bloembol) wordt in een nicheruimte geplaatst (de pot). Het transitieteam (de gieter) geeft deze bol water (begeleiding) en zorgt dat het initiatief groeit. Als het initiatief eenmaal volgroeid is (plant) Kan het een eigen plek in de wijk krijgen (de plant naar buiten in de tuin zetten).

Figuur 26 Bewonersinitiatief

Figuur 27 Nicheruimte

Figuur 28 Transitieteam

In de volgende paragraaf zal toegelicht worden hoe het MFA in elkaar zit.

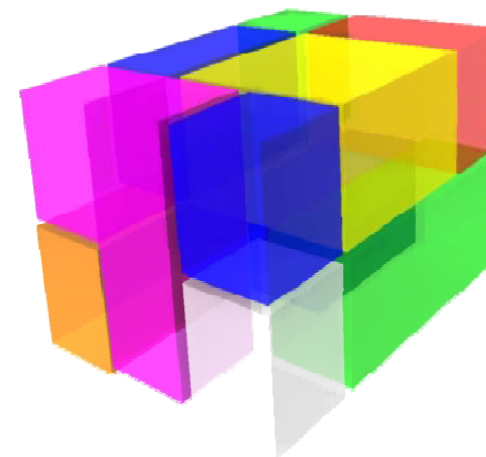
3.3 MULTIFUNCTIONELE ACCOMMODATIE

Figuur 29 MFA impressie in Feijenoord

MFA staat voor: Multifunctionele Accommodatie (ook wel: Activiteitscentrum), voor een impressie zie figuur 29. Het betreft een gebouw waarin meerdere activiteiten samenkomen. Door het samenkomen van verschillende voorzieningen is er automatisch ook meer interactie tussen de gebruikers dan bij een gebouw met maar één functie.

Het MFA kent verschillende vormen; brede school, woonzorgcomplexen, wijksteunpunten en dorpshuizen. Momenteel telt Nederland ongeveer 1500 MFA's (Dullaart & van Ramshorst, 2010).

Figuur 30 Schematische weergave MFA

In de transitiestrategie is het de bedoeling dat het type MFA in Feijenoord een wijksteunpunt wordt, zie voor een schematische weergave figuur 30. Hierin komen initiatieven die de leefbaarheid in de wijk kunnen versterken. Het programma bestaat uit een gevarieerd aanbod voor jong en oud, dit om de interactie tussen verschillende leeftijdsgroepen en etniciteiten te verhogen. Een MFA

kan er voor zorgen dat bewoners die in een isolement zitten hier contacten kunnen leggen met andere bewoners. Dit kan door voldoende activiteiten te organiseren waarmee zij zich kunnen identificeren en waarmee ze “skills” kunnen leren ontwikkelen.

Etniciteit :	
<i>Surinamers</i>	1001
<i>Antilianen</i>	393
<i>Kaapverdianen</i>	349
<i>Turken</i>	1965
<i>Marokanen</i>	1128
<i>Overig niet westers</i>	696
<i>Autochtonen</i>	1261
<i>Overig</i>	496
Tabel 1 Buurtmonitor, 2010	

In de wijk Feijenoord wonen veel verschillende culturen samen (tabel 1). Door deze culturen niet als aparte groepen te zien maar te kijken naar wat ze gemeen hebben kan er verbroedering ontstaan en kan men elkaars cultuur leren kennen.

Als een van de oplossingsrichtingen is het de bedoeling dat bewonersinitiatieven een plek krijgen in het MFA. Naar aanleiding van gesprekken met verschillende bewoners en koplopers van Feijenoord bleek dat bewonersinitiatieven niet benut worden en dat ze soms zelfs tegen worden gewerkt. Daarom moet in de wijk een ruimte beschikbaar komen om bewonersinitiatieven te stimuleren zodat nieuwe positieve energie kan worden aangezwengeld. Bovendien hebben sommige jongeren het gevoel dat ze niet gehoord worden. Door initiatieven van deze jongeren met behulp van deze jongeren een plek te geven in het MFA kan een gevoel van trots ontstaan en kunnen jongeren zich wel gehoord voelen.

Op dit moment is er een gebrek aan horecagelegenheden in de wijk voor jongeren. Een plek waar alle jongeren in de wijk terecht kunnen om hun tijd te verdrijven onder het genot van een alcoholisch drankje. Volgens een key-informant mist zo een plek nadrukkelijk. Er is wel eerder zo een accommodatie geopend, maar hier kwamen steeds meer criminele activiteiten waardoor deze gesloten is. Omdat er voor jongeren toch zo een plek mist zal in het MFA opnieuw een horecagelegenheid geopend worden waar door

middel van een open karakter en veel toezicht geprobeerd zal worden de eerdere criminele activiteiten buiten de deur te houden.

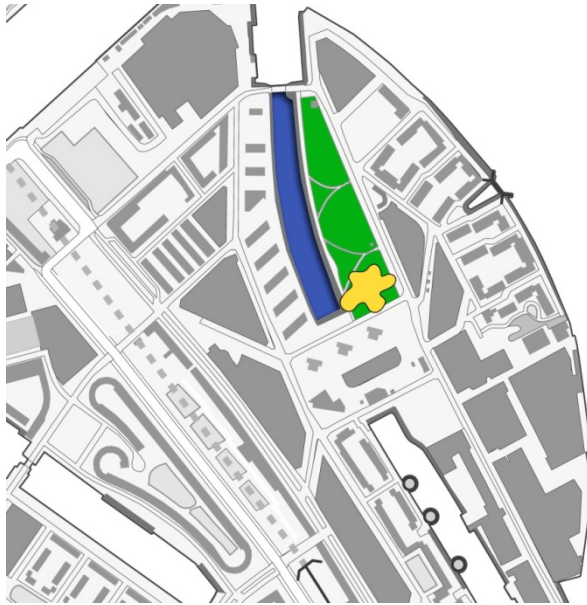
De wijk mist eveneens een wijkcentrum waar alle verschillende culturele groepen terecht kunnen. Het buurthuis de Dam dat er nu staat wordt door één culturele groep gebruikt waardoor andere groepen zich er niet thuis voelen en er dus ook geen gebruik van maken. Om te zorgen dat alle verschillende culturele groepen in de wijk zich in het MFA thuis voelen zullen voor al deze groepen organisaties in het MFA geplaatst worden waar zij dagelijks gebruik van maken. Hiernaast zal geprobeerd worden het nieuwe MFA een bepaalde klasse uit te laten stralen zodat bewoners trots kunnen zijn op dit gebouw waardoor het bij kan dragen aan het versterken van een meer positieve identiteit binnen de wijk.

Het belangrijkste aan het MFA is dat de verschillende bewonersinitiatieven uit de wijk een plek krijgen in het MFA. Oosterling (2008) beschrijft dat skills een belangrijke manier is om te zorgen dat jongeren op 'het goede pad' blijven. Jongeren met een 'skill' hangen minder op straat, gedragen zich beter en worden serieuzer. In het MFA staat deze ontwikkeling centraal. Daarom

worden bewonersinitiatieven die dit beogen serieus genomen en ondersteund. Bovendien worden deze activiteiten openbaar en dus voor iedereen beschikbaar. Een open karakter van het MFA is dus van belang. Alle bezoekers zien zo gelijk waar mede bewoners toe in staat zijn. Dit moet de bewoners stimuleren mee te doen of zelf initiatief te nemen!

3.3.1 LOCATIE

Vanuit de visie die over Feijenoord is geschreven (Gemeente Rotterdam, 2003) kwamen drie locaties naar voren die geschikt zijn om een MFA te vestigen, de "Persoonsdam", "Kop van Rosepark" en de "Nassauhavenpark".

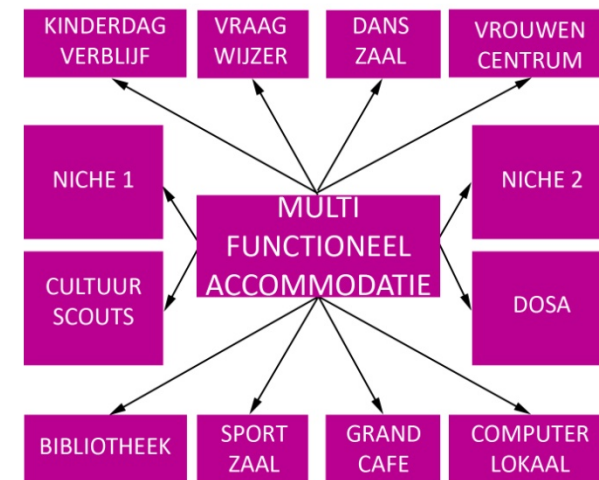
Figuur 31 locatie Nassauhavenpark

Van deze drie locaties biedt het “Nassauhavenpark” de beste perspectieven, zie voor de locatie figuur 31. Dit komt door de ligging in een park en aan het water en de centrale locatie in de wijk. Dit is niet het geval bij de “Kop van Rosepark”. De huidige locatie valt af omdat de wijk behoefte heeft aan verfrissing. Het “Nassauhavenpark” is geschikt voor verschillende typen functies waardoor het “familieconcept” waar de Gemeente naar op zoek is voor een nieuw buurtcentrum hier gerealiseerd kan worden. Het

familieconcept houdt in dat er activiteiten zijn voor alle verschillende gezinsleden binnen een familie. Er kan hierdoor een mix van leisure en een sociaal programma neergezet worden (Gemeente Rotterdam, 2003).

3.3.2 PROGRAMMA

Het programma van het MFA ziet er als volgt uit (zie figuur 32):

Figuur 32 Programma van het MFA

Het programma is zo op elkaar afgestemd dat er interactie plaats vind tussen programma, gebruiker en gebouw. Het is echter niet alleen de bedoeling dat het gebouw in zichzelf veel interactie tussen verschillende programma onderdelen en gebruikers heeft, maar ook naar de omgeving veel interactie toont. Dit zal gebeuren door bepaalde functies transparanter te maken dan andere functies zodat passanten aan de buitenkant van het gebouw de functie kunnen aflezen. De bedoeling is dat het programma verschillende doelgroepen of bezoekers aantrekt. Door deze grote verscheidenheid ziet de ene bewoner de andere. Sommige van deze bewoners zullen naar dezelfde functie gaan en daar ontstaan vanzelf gesprekken. Zo wordt een mate van publieke vertrouwdeheid gecreëerd (Van der Zwaard, 2010). Het programma is zo ingepast dat bepaalde functies wel aan de open hal grenzen en andere functies, waarbij dit onhandiger is (zoals bijv. de sporthal) zitten iets verder weg in het gebouw. Door de omvang van deze open hal en de transparantie ervan nodigt het uit om naar binnen te komen en te kijken wat er allemaal te doen is. De bibliotheek en het Grand Café bijvoorbeeld zijn prima functies om te huisvesten aan de entree. Op deze manier komen de mensen met elkaar in aanraking.

Het hele spel van elkaar zien en ontmoeten zal uiteindelijk bijdragen aan de leefbaarheid en de publieke vertrouwdeheid in Feijenoord.

Kinderdagverblijf

Door het kinderdagverblijf (zie figuur 33 voor een impressie) zal het MFA moeders (of vaders) met kinderen trekken en is er dus het grootste deel van de dag activiteit (tussen 9 en 5). Omdat ouders meestal een praatje maken of moeten wachten op hun kind vindt er binnen deze functie al interactie plaats. Doordat deze functie niet direct aan de entree hal ligt zien de ouders en de kinderen ook verschillende andere functies van het gebouw. Hierdoor is er dus plaats voor ontmoeting. Het kinderdagverblijf zal een grootte hebben dat het plek bied aan ± 60 kinderen. Dit omdat er al kinderdagverblijven in de wijk aanwezig zijn, en deze dan voornamelijk als ondersteuning en extra keuzemogelijkheid gezien dient te worden. Er wordt onderscheid gemaakt in 3 leeftijdscategorieën; 1-15 maanden, 15-24 maanden en 2-4 jaar (Van der Voort, 1982). Gezien het grote aantal jonge kinderen in de

wijk zal er dus zeker gebruik gemaakt worden van een kinderdagverblijf.

Figuur 33 Kinderdagverblijf Baby-Belle (bewerkt)

Vrouwencentrum

Het vrouwencentrum is een bewonersinitiatief dat geleid wordt door vrouwen uit de wijk zelf. Het biedt vrouwen de kans zichzelf te ontwikkelen en kan bijdragen hen uit een isolement te halen. Vrouwen kunnen dit doen door hier naaicursussen te volgen, te

dansen op muziek of computerlessen volgen. (Movisie, Moedercentra n.d). Daarnaast draagt een moedercentrum bij aan integratie, omdat vrouwen door het ontwikkelen van skills een aanloop kunnen maken naar een betaalde baan.

Figuur 34 Vrouwencentrum IVC (bewerkt)

Computerlokaal

Het computerlokaal dient om bijvoorbeeld senioren kennis te laten maken met het digitale tijdperk. Ook kan het dienen als

huiswerkruimte voor jongeren. Maar uiteraard kunnen ook andere doelgroepen hiervan gebruik maken om zich aan te sluiten op het digitale tijdperk. De voorkeur gaat uit naar begeleiders voor computerlessen uit de wijk zelf. Ook dit bevordert de interactie tussen verschillende leeftijden en etnische groepen. Het computerlokaal zal ongeveer 45 m² worden en is daarmee groot genoeg voor ± 20 personen.

Figuur 35 Computerlokaal van de Rehobothschool (bewerkt)

Vraagwijzerloket

Uit een beleidsnotitie van het Dagelijks Bestuur van de Deelgemeente Feijenoord bleek dat een VraagWijzer een handig instrument is om mensen meer van hun omgeving en de daarin werkende organisaties te weten te laten komen.

“De VraagWijzer is in 2008 gestart en in maart 2009 officieel geopend. In Feijenoord maakt de VraagWijzer onderdeel uit van de stadswinkel. Inwoners kunnen er informatie en advies krijgen over alle mogelijke vormen van maatschappelijke ondersteuning in de deelgemeente”. (Dagelijks Bestuur Deelgemeente Feijenoord, 2009, p.14)

Deze VraagWijzer (zie figuur 35 voor een impressie) is voor alle bewoners bestemd. Doordat mensen nu weten dat ze met hun vragen ergens terecht kunnen bevordert het de kennis die de bewoners hebben over de organisaties in of buiten de wijk.

Figuur 36 GGZ-infopunt, Alphen A/D Rijn (bewerkt)

Podium

Een podium kan toegevoegd worden als optie voor bijv. de sporthal of de grote centrale hal. Op dit podium kunnen optredens door muzikanten of basisscholieren worden gedaan of wijkvoorlichtingen en inspraakavonden van woningcorporaties of gemeente. Er zal dus geen aparte ruimte komen met een podium, maar eerder een podium dat al is ingebouwd in de hal of snel opgebouwd kan worden in de sportzaal.

Cultuurscouts

Dankzij de cultuurscouts kunnen bewonersinitiatieven gestart worden. De cultuurscouts is een organisatie die netwerken aanbiedt en bewoners verwijst naar instanties die subsidie kunnen verlenen aan bewonersinitiatieven. De cultuurscout van Feijenoord is Dhr. Kok.

DOSA

DOSA staat voor Deelgemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak en brengt de problemen van jongeren en gezinnen in kaart (voor een uitgebreide beschrijving van DOSA, zie paragraaf 1.4.3). Door DOSA een ruimte te geven in het MFA wordt zichtbaar dat er iets aan de problemen gedaan wordt wat een positief signaal afgeeft (Gemeente Rotterdam, 2009).

Grand Café

Een Grand Café (zie figuur 37 voor een impressie) kan gebruik maken van de kwaliteiten die de locatie van het MFA met zich

meebrengt. Het MFA is gelegen aan het water, waarmee één van de grootste ruimtelijke kwaliteiten van Feijenoord benut kan worden door een terras aan het water. Wel dient hierbij als kanttekening geplaatst te worden dat het een aparte ingang dient te hebben, omdat anders islamitische vrouwen niet via de hoofdingang het MFA willen betreden (dit werd ons verteld na onze eindpresentatie door een mevrouw die werkzaam is bij de Deelgemeente Feijenoord en zich bezig houdt met MFA's). Sommige Islamitische vrouwen mogen namelijk niet in dezelfde ruimte zijn waar mannen en vrouwen gemengd zijn en alcohol wordt geschonken.

Figuur 37 Grand Cafe, de Uithof (bewerkt)

Bibliotheek

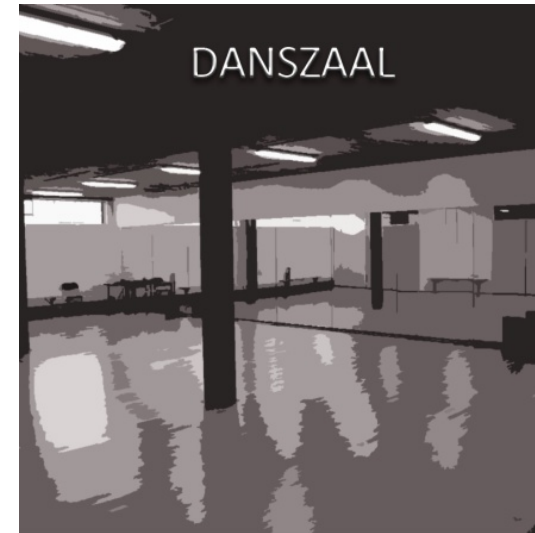
Door het toevoegen van een bibliotheek (zie figuur 38 voor een impressie) aan het MFA worden meerdere doelgroepen bereikt. Lezen wordt gedaan door eigenlijk iedereen, dus dit is ideale ruimte om veel verschillende bewoners bij elkaar te brengen. De wijk Feijenoord is op dit moment al voorzien van een bibliotheek, maar uit een gesprek met een mevrouw van Deelgemeente Feijenoord (zie tevens Grand Café), bleek dat er plannen zijn om deze te verplaatsen naar een plek buiten de wijk. Dat vond zij erg jammer aangezien het een plek is waar veel mensen komen. Het zou dus een uitstekende toevoeging zijn aan het MFA.

Figuur 38 Schoolbieb.nl (bewerkt)

Sport- en danszaal

Door de sport- en danszaal is er mogelijkheid om bepaalde sporten en danssoorten uit te oefenen. Dit geeft de bewoners de kans om onder begeleiding van een bewoner en professional van het MFA een bepaalde sport of dans uit te oefenen. Hierdoor ontwikkelt men een skill, net zoals dat op dit moment al gebeurt in Monteiro Gym. Deze twee zalen zijn dus afhankelijk van de specifieke input van de bewoners. Zaalvoetbal, basketbal en Breakdance zijn voorbeelden van skills die hier kunnen worden ontwikkeld. De danszaal tenslotte trekt meer meisjes naar het MFA, waardoor zij meer gaan participeren en sporten. Dit is iets dat ook in de Visie op Feijenoord (Gemeente Rotterdam, 2003) wordt genoemd als doel, omdat de participatie van meisjes achterblijft bij die van jongens, voornamelijk op het gebied van sport- en vrijetijdsactiviteiten.

Figuur 39 Danszaal, Het Entrepot (bewerkt)

3.3.3 FINANCIERING

De realisatie van het MFA dient uiteraard ook gefinancierd te worden. Dit zal vanuit de Gemeente Rotterdam/Deelgemeente Feijenoord moeten gebeuren, aangezien het gehele programma (m.u.v. het Grand Café) dat is opgesteld bestaat uit bewonersinitiatieven of sociale organisaties die geen winst beogen. Het Grand Café zou een commerciële organisatie kunnen betreffen, het probleem hierbij is echter dat deze de kosten voor de huur van

de ruimte gaat verhalen op de bezoekers door hoge prijzen voor de producten. Een volledige financiering door de Gemeente Rotterdam/Deelgemeente Feijenoord is hier dus het meest gewenst. Wel zouden bewonersinitiatieven na verloop van tijd meer zelfstandig kunnen worden doordat zij meer hun initiatief zelf als organisatie leren te leiden, dit biedt mogelijkheden voor de Gemeente Rotterdam/Deelgemeente Feijenoord om de ruimte te verhuren aan deze initiatieven waarbij er dus geld binnenkomt. Men zal dit MFA echter grotendeels als sociale investering voor de wijk moeten zien. Aangezien een MFA (zij het in een ander format wat betreft programma en grootte) al genoemd word in de visie mag er vanuit worden gegaan dat hier ook een budget voor is opgesteld. Hoe groot dit budget is bleek echter niet te achterhalen.

HOOFDSTUK 4: CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIES

In dit verslag is gewerkt naar het opstellen van een transitiestrategie voor de wijk Feijenoord. Om dit te bewerkstelligen is eerst onderzoek gedaan binnen de wijk naar de sociale problematiek die er speelt en de uitdagingen die er vanuit deze problematiek binnen de wijk liggen. Met behulp van de verkregen informatie is uiteindelijk de transitiestrategie ‘De burger is meester’ opgesteld.

Aan de hand van de vraag *‘Hoe is de verhouding tussen maatschappelijke organisaties, gemeentelijke instanties en de bewoners van de wijk Feijenoord en hoe kunnen deze verhoudingen worden verbeterd?’* en de deelvragen is tot een probleemstelling gekomen. De hele inhoud van het rapport wordt door de hoofdvraag gedekt. De deelvragen beslaan alleen hoofdstuk 1. Dit omdat de rest van de hoofdstukken over de oplossingsrichting gaan. Hieronder worden eerst kort de antwoorden op de deelvragen behandeld waarna de probleemstelling geponeerd wordt.

Met behulp van de deelvraag *‘Wat is de huidige situatie van de wijk Feijenoord?’* is geprobeerd een duidelijk beeld te schetsen van de huidige situatie binnen de wijk Feijenoord aan de hand van de leefveldenanalyse van de Veldacademie. Hieruit kan geconcludeerd worden dat op verschillende leefvelden er uitdagingen liggen binnen de wijk waar een transitiestrategie voor ontworpen kan worden. De maatschappelijke organisaties die binnen de wijk aanwezig zijn, zijn aan de hand van deelvraag *‘Waar zitten de maatschappelijke organisaties en instanties fysiek in de wijk Feijenoord?’* in kaart gebracht. Hier is te zien dat er meerdere organisaties aanwezig zijn binnen de wijk, of dit ook organisaties zijn die de bottom-up initiatieven in de wijk voldoende benutten is onderzocht aan de hand van de deelvraag *‘Welke bottom-up initiatieven zijn er in de wijk Feijenoord te vinden?’*. Uit dit onderzoek kwamen twee organisaties naar voren, namelijk Monteiro gym en Skateland. Vervolgens is aan de hand van deelvraag *‘Welke maatschappelijke organisaties en instanties zijn er belangrijk voor de jongeren in de wijk Feijenoord?’* gekeken naar de verschillende maatschappelijk organisaties. Hieruit kan

geconcludeerd worden dat er meerdere organisaties in de wijk zijn die gericht zijn op jongeren van 16 tot 24 jaar, maar dat dit voornamelijk organisaties zijn voor jongeren met een hulpvraag. Alleen Monteiro gym en delen van SWF zijn gericht op sport en cultuur activiteiten voor jongeren in de wijk tussen de 16 en 24 jaar. Skateland heeft zo een hoge toegangsprijs dat er maar weinig jongeren uit Feijenoord zelf zijn die van deze accommodatie gebruik maken. Aan de hand van deze conclusie kan gesteld worden dat er dus maar weinig organisaties in de wijk aanwezig zijn die zich richten op sport en cultuur activiteiten voor jongeren in de leeftijd 16-24 jaar.

Om een beter beeld te krijgen van de maatschappelijke organisatiestructuur in de wijk is aan de hand van de deelvraag *‘Hoe ziet de netwerkstructuur tussen de verschillende organisaties en instanties er uit?’* een schema gemaakt waarin is geprobeerd een zo compleet mogelijk beeld van deze structuur te krijgen. Hieruit kan wederom geconcludeerd worden dat er een gebrek is aan organisaties die zich richten op sport- en cultuur activiteiten voor jongeren tussen de 16 en 24 jaar. Aan de hand van de laatste deelvraag *‘Welke maatschappelijke organisaties hebben een*

belangrijke bindende factor binnen de organisatiestructuur?’ blijkt dat DOSA op welzijnsgebied een belangrijke rol speelt. Een dergelijke organisatie mist echter op het vlak van organisaties gericht op sport- en cultuur.

Een extra organisatie aan de structuur toevoegen is echter geen goede oplossing omdat dit de complexiteit van deze structuur alleen maar versterkt. Hiernaast zijn er al veel organisaties aanwezig en de problemen blijven, dus dit is niet de oplossing. Het probleem lijkt te liggen in de subsidieafhankelijkheid van organisaties waardoor deze meer bezig zijn met overleven dan met zich richten op de uitdagingen die er liggen binnen de wijk. Zoals Oosterling het zegt:

“nemen en geven van verantwoordelijkheid in een wereld die meer overleeft dan samenleeft.” (Oosterling, 2009)

Hiermee wordt de paradox van de maatschappelijke organisaties en de problemen waar de bewoners hierdoor tegenaan lopen mooi verwoord.

De probleemstelling die daarom hier gesteld is, is als volgt:

Het gat tussen de politiek en de burgers is te groot waardoor maatregelen niet hun doel bereiken. Dit zorgt voor vermoeidheid bij de burgers, dit gevoel kan voor frustratie zorgen wat een bron is van sociale onrust in de wijk.

Hieruit zijn drie deelproblemen gedefinieerd om duidelijk te krijgen waar het nou *echt* om gaat. Deze zijn:

Er is een ondoorzichtige structuur van de organisaties in de wijk.

Er is een gebrek aan sport & culturele activiteiten in de wijk.

Er is sprake van onbenut buurtmoraal in de wijk.

Met behulp van deze probleemdefinitie is gekomen tot mogelijke oplossingsrichtingen. Deze zijn de potenties van jongeren in de wijk beter benutten, bewoners meer betrekken bij het opzetten en organiseren van activiteiten, een wijkcentrum realiseren waar plek is voor deze activiteiten en organisaties zichtbaarder maken in de

wijk. Deze oplossingsrichtingen samen zijn in de transitiestrategie 'De burger is meester' samengevoegd. Hierin wordt gezocht naar een evenwichtige constructie die de optimistische Skillcity van Oosterling in de sociale zin combineert met de elegante Stedelijke Acupunctuur van Lerner in het fysieke milieu. Deze twee concepten worden aan elkaar gebreed door het ambitieuze Transitie Management van Loorbach voor het bestuurlijke vraagstuk. Jongeren, en hun potenties, zijn hierin gekozen als invalshoek.

In de volgende paragraaf 'aanbevelingen' zullen een aantal van deze jongeren worden voorgesteld voor de eerste Arena, ook zullen alternatieven worden voorgesteld voor een generalisatie van het concept.

4.2 AANBEVELINGEN

In de wijk hebben we veel enthousiaste bewoners kunnen ontmoeten. De ingrepen die in het hoofdstuk 'Transitiestrategie: de burger is meester' zijn voorgesteld zijn in feite ook aanbevelingen. De transitiestrategie is er voornamelijk op gericht bewonersinitiatieven te gebruiken als aanspreekpunt voor

jongeren. De jongeren en hun skills zijn vervolgens een motor voor een sociaal duurzame leefomgeving.

Het uitgangspunt van de aanbevelingen is dus jongeren en skills. De eerste aanbeveling is het promoten van Monteiro gym in de wijk en het samenbrengen van Stichting Helderheid en Stichting Skateland. Monteiro gym kan zichtbaarder gemaakt worden in de wijk door een groot uithangbord op het gebouw en ramen in de koepel. Dit zou andere jongeren kunnen stimuleren mee te participeren.

De tweede aanbeveling is in het kader van transitie management. Omdat de strategie draait om het idee van een transitiearena en de strategie niet afhankelijk is van bepaalde personen zijn deze dus nog niet allemaal eerder benoemd. Echter is er wel een beeld van de invulling van het transitieteam. Als transitie manager lijkt iemand van Drift of van de Veldacademie een voor de hand liggende keuze omdat deze bekend zijn met de theorie achter transitie management. De koplopers die mogelijk in de transitiearena plaats zouden kunnen nemen zijn Daniël Monteiro van Monteiro gym, Estatic en Rouel. Estatic en Rouel zouden ook een plek kunnen krijgen in een niche om hun ideeën over de wijk

uit te kunnen voeren. Deze personen zijn geïdentificeerd als koploper omdat ze een breed sociaal netwerk hebben binnen de wijk, actief zijn in de wijk en een visie hebben over de wijk Feijenoord. Hieronder worden Estatic en Rouel verder toegelicht, Daniël Monteiro is de oprichter van Monteiro gym, deze organisatie is eerder in het rapport al uitgebreid besproken.

Estatic: Rapper bij Tuigcommissie en oprichter van Stichting Helderheid. Naast het project Skateland zouden wij hem graag een plek in de niches willen geven om een opname studio en een Hip-Hop podium te creëren. Volgens Estatic gaan niet alle jongeren verantwoord om met hun talent en dient hun interesse in de muziek gekanaliseerd te worden. Het is zijn droom dit te mogen doen maar de onderhandelingen met de gemeente gaan uiterst moeizaam.

Rouel: Zelfbenoemd “Burgermeester van Feijenoord”. Rouel heeft een heel groot sociaal netwerk en bereikt de jongeren in de wijk door middel van sport en gesprekken. Rouel zou plaats kunnen nemen in de 2^e niche om daar jongeren aan te spreken via voetbal.

Er is nog geen club of training op wijkniveau terwijl jongeren wel veel aan straatvoetbal doen.

Als geïnteresseerde en tevens professional in het transitieteam is SWF een belangrijke kandidaat. SWF is momenteel al heel actief binnen Feijenoord en heeft veel takken van waaruit zij allereerste activiteiten organiseren. Deze kennis over het organiseren van activiteiten kan gebruikt worden. Monteiro Gym is onderdeel van SWF en is dus door hen ook goed begeleid. Zij zouden dus ook andere niches in de wijk kunnen gaan begeleiden. Daarnaast is het de bedoeling dat de gemeente regelmatig van de partij is en kan DOSA eventueel langskomen voor waardevolle informatie.

Verder hebben we als aanbeveling vervolgonderzoek. Vervolgonderzoek naar het geschikte programma van eisen voor het MFA, welke ruimtes aan elkaar moeten grenzen en welke juist niet. Hier is namelijk na de presentatie van de strategie op 21 januari 2011 bij de deelgemeente Feijenoord door een medewerker van de deelgemeente op gewezen. In een wijk als Feijenoord kan de indeling van het MFA het succes ervan maken of breken, dit heeft te maken met de verschillende culturen en de algemene

verscheidenheid van de wijk. Tevens moet er vervolgonderzoek worden gedaan naar een juiste proceslancering in de niches. Het is cruciaal dat de eerste initiatieven in de niches goed lopen omdat dit het beeld bepaald van hoe de bewoners denken over het systeem. In vervolgonderzoek kan ook nog aandacht besteedt worden aan welke leegstaande ruimtes in de wijk geschikt zijn voor welke type bewonersinitiatieven. Dit is een erg tijdrovend proces en is daardoor nog niet uitgevoerd in het kader van deze minor.

LITERATUURLIJST

- Bansky, Initiative (n.d.).
Available at: <http://en.wikiquote.org/wiki/Bansky> [Accessed: 12-01-11]
- Birney, M. (2010). De Niche van een Miljonair.
Available at: <http://www.ondernemerslog.nl/2010/10/15/de-niche-van-een-miljonair/> [Accessed: 19-01-11]
- Boonstra, B. (2006). In voor informeel. *Rooilijn* 39 (3), pp. 133-138.
- Bryman, A. (1988). *Quantity and quality in social research*. London: Unwin Hyman Ltd.
- CBS Statline (2010).
Available at:
<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=37296ned&D1=14-18&D2=I&HDR=G1&STB=T&VW=T> [Accessed: 06-01-2010]
- Clark, G. (2005). Secondary Data. In R. Flowerdew and D. Martin (eds.), *Methods in Human Geography: A guide for students doing a research project (2nd ed.)*. Harlow: Pearson Education Limited, pp. 57-73.
- Cook, I. (2005). Participant observation. . In R. Flowerdew and D. Martin (eds.), *Methods in Human Geography: A guide for students doing a research project (2nd ed.)*. Harlow: Pearson Education, pp. 167 - 190.
- Deelgemeente Feijenoord (2010).
Available at:
http://www.feijenoord.rotterdam.nl/Rotterdam/Openbaar/Deelgemeenten/Feijenoord/Deel_gemeentepagina/23%20juni%202010.pdf [Accessed: 27-10-2010]
- Dagelijks bestuur deelgemeente Feijenoord (2009) Ouderen in Feijenoord 2010-2011, Beleidsnotitie, Deelgemeente Feijenoord
- Dullaart, J., W. van Ramshorst (2010). 'Verslag Thema bijeenkomst: hoe meet je het succes van MFA's?'.
Florida, R. (2002). The Rise of the Creative Class: Why cities without gays and rockbands are losing the economic development race. *Washington monthly*, 34 (5), pp. unknown.
- Flowerdew, R. en D. Martin (2005). *Methods in Human Geography: A guide for students doing a research project (2nd edition)*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Gardner, H. (1993). *Frames of mind: The theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.
- Gemeente Rotterdam (2003). *Visie kop van Feijenoord*. Rotterdam: Gemeente Rotterdam, deelgemeente Feijenoord, De Wilgen Vastgoed BV, BAM Vastgoed, Dura Vermeer, Woonstad Rotterdam. Rotterdam: BGSV.
- Gemeente Rotterdam (2007). *Stadsvisie Rotterdam: Ruimtelijke Ontwikkelingsstrategie 2030*. Rotterdam: gemeente Rotterdam.
- Gemeente Rotterdam (2009).
Available at: http://www.rotterdam.nl/tekst:wat_is_dosa [Accessed: 25-01-2011]
- Gemeente Rotterdam (2010a). 'Rotterdam buurtmonitor'. Rotterdam: centrum voor onderzoek en statistiek.
- Gemeente Rotterdam (2010b).
Available at:
<http://www.veiligheidsindex.nl/wijkana/2010/Wijkanalyse%20Feijenoord%202010.pdf> [Accessed: 22-12-2010]
- Gemeente Rotterdam (n.d.). *DOSA, voor wie er meer van wil weten; vijffjaren-actieprogramma Veilig. Werken aan een veiliger Rotterdam, de aanpak*. Rotterdam: Directie Veiligheid.
- Houterman, R., E. D. Hulsbergen (2005). Neighborhood initiatives: time for bottom-up. In E.D. Hulsbergen, I.T. Klaasen and I. Kriens (eds.), *Shifting sense: looking back in the future of spatial planning*. Amsterdam: Techne Press, pp. 331-340.

KEI (2010). 'Wat zijn voor- en nadelen van een Multifunctionele accommodatie?.'

Lerner, J. (2003). *Acupuntura urbana*. Rio de Janeiro: Editora Record.

Loorbach, D. (2007). *Transition Management, new mode of governance for sustainable development*. Utrecht: International Books.

Marshall, M. (1996) *The key informant technique*. Uit Family Practice, Volume 13, Issue 1. Oxford University Press: Oxford.

Movisie moedercentra (n.d.).

Available at: <http://www.movisie.nl/smartsite.dws?ch=def&id=106139>
[Accessed: 21-01-2010]

Oosterling, H. (2007). 'Rotterdam Skillcity: skill is will'.

Oosterling, H., D. Kaspori, A. Lengkeek (2008). 'Rotterdam vakmanstad: publiek onderzoek 2006-2008'. Rotterdam: AIR Foundation.

Oosterling, H., and R. Schröder (2008). 'Kijk op Zuid: Film Documentaire'. Rotterdam: Tegenlicht, VPRO.

Oosterling, H. (2009). *Woorden als daden: Rotterdam Vakmanstad/Skillcity 2007-2009*. Rotterdam: JAP SAM Books.

Pact op Zuid (2008-2010).

Available at: <http://www.pactopzuid.info/> [Accessed: 30-12-2010]

Parfitt, J. (2005). Questionnaire design and sampling. In R. Flowerdew and D. Martin (eds.), *Methods in Human Geography: A guide for students doing a research project* (2nd ed.). Harlow: Pearson Education Limited, pp. 78-106.

Putnam, R.D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Touchstone.

Dullaart, J., W. van Ramshorst (2010). 'Verslag Thema bijeenkomst: hoe meet je het succes van MFA's?.'

Rijksoverheid (2010).

Available at: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aandachtswijken>
[Accessed: 25-10-2010]

RMO (2005). 'Niet langer met de ruggen naar elkaar: Een advies over verbinden'. Advies 37. Den Haag: Sdu Uitgevers.

Saris, J. (2004). 'Kansen voor de creatieve stad'. Amsterdam: VROM Raad.

Silverman, D. (1993). *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Text, Talk and Interaction*. London: Sage.

Spit, T., P. Zoete (2003), *Gepland Nederland: Een inleiding in ruimtelijke ordening en planologie (herziene druk)*. Den Haag: SDU Uitgevers bv.

Trouw (2007).

Available at: <http://www.trouw.nl/nieuws/nederland/article1634129.ece>
[Accessed: 22-12-201]

Tuigcommissie (2010).

Available at: <http://www.tuigcommissie.nl/biografie.php> [Accessed: 23-11-10]

Urban Unlimited (2004). 'De Schaduwstad, vrijplaatsen in Brussel en Rotterdam'. Rotterdam: Urban Unlimited Rotterdam i.s.m. o2-consult Antwerpen, MUST Amsterdam, dS+V I OBR Rotterdam en VUB Brussel.

Veldacademie (2010a). Confrontatiecollege 10 September, Minor sociaal duurzame wijk, Buurthuis de Dam: Rotterdam.

Veldacademie (2010b). 'Wijkprofiel Carnisse positief ontvangen'.

Versteeg, W., M. Hajer (2006). De Stad in de ogen kijken. In: S. Lindemann and I. Schutt (eds.), *Stedelijke transformatie in de tussentijd*. Haarlem: SUN Trancity.

Voort, D.J.M. van der (1982). *Kinderdagverblijf Hummeltje te Utrecht*. Rotterdam: stichting Ruimte.

VROM Raad (2006), 'Stad en stijging: Sociale stijging als leidraad voor stedelijke vernieuwing'. Den Haag: OBT bv.

Zwaard, J. Van der (2010). *Scènes in de Copy Corner. Van vluchtige ontmoetingen naar publieke vertrouwdheid*. Amsterdam: Uitgeverij SUN.

BIJLAGEN

ARTIKEL MAASMEISJE

'Maasmeisje' / Hulpverleners werkten jaren langs elkaar heen

Naar aanleiding van de moord op het 12-jarige 'Maasmeisje' Gessica is onderzoek gedaan naar de hulpverlening. Wat ging er fout?

De meer dan tien instanties die in Rotterdam betrokken waren bij de hulpverlening aan het meisje Gessica wisselden onderling geen informatie uit over haar. Actie op momenten dat die noodzakelijk was, bleef hierdoor uit.

Oktober vorig jaar bleek dat Gessica (12) al in juni was vermoord. Lichaamsdelen van haar werden in de zomer aangetroffen in de Nieuwe Maas, maar haar identiteit kon pas vier maanden later, na een oproep aan een breed publiek en met behulp van een reconstructie van haar gezicht, worden vastgesteld. Tot dat moment had niemand het meisje gemist.

Vier inspecties onderzochten vervolgens op verzoek van de gemeente Rotterdam de wijze waarop aan het meisje en ook aan haar vader hulp is verleend. De man wordt sinds oktober verdacht van de moord op zijn dochter en zit vast. In hun woensdag gepresenteerde rapport geven de inspecties aan dat niemand zich eindverantwoordelijk voelde voor Gessica.

Volgens hoofdinspecteur Joke de Vries van de inspectie jeugdzorg speelde een rol dat het bij Gessica om 'vrijwillige' hulpverlening ging. Bijzonder is dat juist de vader enkele jaren geleden de huisarts en hulpverlening inschakelde vanwege Gessica's gedragsproblemen. Maar hoewel, wellicht met uitzondering van de politie, de hulp tekortschoot, vinden de inspecties niet dat de dood van het zogenoemde Maasmeisje voorkomen had kunnen worden.

De inspecties vinden dat de huidige wet- en regelgeving niet voldoet. Zo is onvoldoende duidelijk wie verantwoordelijk is voor de coördinatie bij acute, dreigende situaties voor

kinderen. Met een aanpassing van de wet- en regelgeving zou in deze lacune voorzien kunnen worden, menen de inspecties.

De Rotterdamse wethouder Leonard Geluk van jeugd, gezin en onderwijs noemt het in een reactie op het rapport 'onacceptabel dat instanties langs elkaar heen werken'. „Het gebrek aan brede coördinatie is typerend voor de zorg aan duizenden kinderen in de regio.”

De gemeente neemt alle aanbevelingen over. Het gaat hierbij onder meer om het aanleggen van een elektronisch kinddossier, waarbij beroepsgeheim of privacy niet van invloed kan zijn op de samenstelling ervan.

„De kinderen moeten centraal staan”, aldus Geluk. „In sommige gevallen zullen we zorg opleggen en de grenzen van de wet opzoeken.” (Trouw, 2007)

VRAGENLIJST

- A] Hoe heet uw organisatie? TER IDENTIFICERING
- B] Hoe lang bestaat u al?
- C] Hoe groot is uw organisatie? [mankracht]
- D] Op welke schaalniveau(s) bent u actief?
(nationaal/provincie/gemeente/deelgemeente/wijk/straat)
- E] Wat is uw doelgroep?
- F] Wat is uw invalshoek/visie/doel?
- G] Hoe denkt u dat te bereiken? [methode]

H] Welke partij(en) hebben een overeenkomstige visie?

O] Hoe financiert u uw werkzaamheden?

I] Met wie werkt u samen?

En in hoeverre,

1. In het verleden mee samengewerkt

2. sporadisch contact [telefonisch]

3. Vergaderen; kennis uitwisselen

4. Onderdeel zijn/van

J] Met wie zou u willen samenwerken?

K] Zijn er partijen die u tegenwerken?

L] Welke instanties vindt u overbodig?

M] Welke middelen heeft u tot uw beschikking?
[materieel/kennis]

N] Welke middelen zou u nodig hebben om beter te kunnen functioneren? [materieel/kennis]

INTERVIEW STICHTING SKATELAND ROTTERDAM

We kwamen aan op een kleine deur met erboven een enseigne “skateland”. Van buiten lijkt het een industriële loods en de entree is totaal niet representatief van wat we binnen aantreffen. Als we aankloppen, doet een man van ±50 open. Skateland is dicht maar we mogen wel even binnen kijken. Hij is nieuwsgierig naar wat we willen weten.

Binnen treffen we 2 enorme zalen aan. Skateland Rotterdam is met 2600 m² oppervlakte en zo’n 20.000 bezoekers per jaar het op een na grootste indoor skatepark van Nederland.

De eigenaar legt ons uit wat zo uniek is aan dit Park. “Hier kunnen zowel skateboarders als Inlineskaters er terecht. Zelfs BMX’ers zijn welkom op donderdag. Beide groepen hebben een apart parcours. “

Dit is uniek omdat de meeste parken worden gesponsord door skateboard-merken en daardoor genoodzaakt zijn alleen skateboarders toelaten. De diversiteit gaat wel ten kosten van middelen: Hectic is de enige “sponsor” ze hebben een groot deel

van het park gebouwd. Op de websites zijn andere links te vinden naar andere merken.

Aangezien de inline-skates en BMX wereld heel klein is moet skateland al haar sponsoring uit skateboard-merken halen. Deze willen alleen sponsoren als de baan exclusief op is voor skateboarders. Het is dus een moeilijke overweging: Het vasthouden aan het romantische idee van een gemengde skatebaan (wij de eigenaar nou juist zo trots op is) maar met onzekere inkomens of het toegeven aan de hype van de markt maar de skatebaan sluiten voor BMXers en inlineskaters.

- Entree: 4-5,50 afhankelijk van leeftijd en dag.

- Skates of skateboard per dag: 2,50

- Een paar kniebeschermers, polsbeschermers, elleboogbeschermers en helm zijn voor 1 euro per dag per set te huur.

Zo kan een avond skaten oplopen tot maar liefst 12 euro.

Er worden verder verschillende lessen gegeven voor tussen de 35 en 55 euro voor 3 keer 2,5 uur. Je kunt er ook terecht voor een verjaardagsfeestje. Kosten: 8 euro incl. eten exclusief materiaal. Het is dus niet mogelijk voor bewoners van Feijenoord om regelmatig gebruik te maken van de skatebaan. Volgens de eigenaar komt “minder dan 1%” uit de wijk en 70% komt niet eens uit Rotterdam. Hij zou graag iets willen doen voor kinderen, er zijn ook workshops georganiseerd voor scholen. De kinderen vonden het heel leuk maar konden niet 12 euro per avond uitgeven aan deze sport. Hij zou graag met de gemeente willen praten voor subsidie zodat kinderen en jongeren uit Feijenoord gebruik kunnen maken van de 2600m2 aan potentie.

Figuur 40 Stichting Skateland

INTERVIEW ESTATIC

Tuigcommissie is een rapgroep uit Rotterdam bestaand uit 5 leden: Moorder-E, Cryptisch, Excellent, Mike-Metal & E.S.T. (Estatic). De groep begon in 1995 in de voormalige formatie met Helderheid (RIP), Moorder-E & Cryptisch. Excellent kwam in dat zelfde jaar in de groep. Het eerste nummer dat ze opnamen in een studio werd meteen een Straatbanger. De track "TNT" werd gezien als de eerste

officiële Nederlandse hiphop track die serieus de rauwheid van de maatschappij, voornamelijk in Rotterdam Zuid benadrukte.

Figuur 41 Estatic, 2e van links

Vroeger konden ze repeteren en opnemen in de andere koepel maar die is gesloten (omdat er veel drugs werd gebruikt horen we later). Nu heeft stichting “de nieuwe kans” de plek overgenomen en kunnen bewoners er terecht om aan hun fiets te klussen.

Estatic neemt op bij hem thuis. Hij komt over als een rustige stabiele jongen en heeft een hele duidelijke mening over de politiek en zijn eigen wijk. Dit is ook waar hij voornamelijk over rapt. Als hij niet rapt spreekt hij op festivals. Hij vertegenwoordigt ook vaak zijn wijk naar buitenaf. Meerdere malen heeft hij gesproken met de gemeente en woningbouwcorporaties en o.a. Aboutaleb. Hij vindt het jammer dat hij niet meer voor zijn wijk kan betekenen want dat betekent dat veel kansen verloren gaan. Hij zou net als Dhr. Monteiro een plek willen hebben waar hij de talenten van jongeren zou kunnen ontwikkelen kanaliseren en begeleiden. Niet iedereen wil kickboksen.

Als ik hem vraag wat hij vindt van de nieuwe plannen voor zijn wijk is hij op de hoogte. Hij is ook bekend met de tendens “gentrification”: “Het idee is toch dat jongeren een voorbeeld gaan zien bij de rijkere? Nou dat is onzin want een dealer uit Feijenoord heeft altijd nog een dikkere auto en duurdere kleren dan die nieuwe inwoners dus zullen ze nog steeds de dealer als voorbeeld zien dus dat werkt in ieder geval niet.”

INTERVIEW ANADOLU MOSKEE

Er zijn 2 moskees gevestigd in hetzelfde gebouw. Op de begane grond bevindt zich een Turkse moskee, op de 1e verdieping een Marokkaanse. We spreken met de broer van de imam, die ook Buurtvader is in Feijenoord:

Buurtvaders: 2x per week lopen ze rond in de wijk. Met een groep van tussen de 7 en de 10 man lukt het ze in 3 uur langs alle hangplekken te gaan. Naast het aanspreken van jongeren melden ze bij de gemeente waar sprake is van vandalisme of straatafval. De buurtvaders hebben connecties met SWF, Senur, Vestia en Woonstad.

Bij de ingang spreken we ene Ahmed aan van 21 die voor de ingang een sigaret rookt. Zijn verhalen zijn vrij expliciet: “Wil je met jongeren praten? Loop dan 20 m verder naar de koffieshop, daar zitten ze allemaal. Je bent wel net te laat voor je onderzoek: In de zomer komen alle “echte” hangjongeren uit de bajes. Die zitten nu allemaal vast. Zo gaat het hier in Feijenoord. In de winter zitten ze altijd vast.” Zelf heeft hij tot z’n 12e op school gezeten. “Na groep 8

ben ik niet meer naar school gegaan. Dat vonden wij heel stoer vroeger. Nu heb ik spijt! Ik ben in Nederland geboren en kan niet eens netjes Nederlands praten. Overal waar ik kom hebben mensen meteen door dat ik geen opleiding heb.” De afgelopen 10 jaar heeft hij ook niet heel veel meer gedaan dan blowen. “Dat is wat jongeren doen hier”. Hij kent een jongen in Feijenoord die HBO studeert (bouwkunde) en dat is de enige die nog op school zit. De rest van zijn vrienden is afgevallen tussen 12 en 16 jaar.

Hij is wel actief bezig met het vinden van een baan: Hij is 3 keer langs geweest bij een uitzendbureau voor jongeren maar hij kreeg 3 keer ruzie met de baas dus mag hij niet meer komen.

We hebben ook met een aantal andere jongeren gesproken, voornamelijk over het geloof. Een daarvan, ene Kadif, is een jaar geleden verlicht en is op z’n 25e streng moslim. Het is het enige ware geloof en hij bereikt veel jongeren door zijn leeftijd. Vroeger zat hij tegenover de moskee. In het café. Daar zitten al zijn vrienden maar hij komt daar niet meer. Hij heeft spijt van alle verloren jaren die achter hem zijn. Nu leeft hij ergens voor. Hij hoeft geen geld auto of vrouwen. Allah is alles. Zijn vrienden hebben wel respect

voor zijn beslissing. Hij wacht op het moment dat Jezus zal terugkeren als volgeling van Mohamed. Hij heeft beloofd voor onze verloren zielen te bidden.

Achteraf blijkt dat dit een algemene tendens is. Jongeren worden tussen hun 22 en 25e rustiger en krijgen spijt. Veel jongeren worden streng moslim. Voor velen lijkt het de enige houvast in hun omgeving.

INTERVIEW JEFF ERKENS

Afgenomen op woensdag 13 oktober 2010 in de kleine Koepel in de wijk Feijenoord, Rotterdam. Afgenomen door Timo Knibbe, Daniëlle Bakker, Daphne Bakker, Sanne Loeve en Renske Zengers.

Jeff Erkens is manager van de organisatie de Nieuwe Kans in de Koepels in Rotterdam.

J: Jeff

R: Renske

T: Timo

S: Sanne

D: Daniëlle

D:Daphne

minuut 0-12, uitgewerkt door Timo

Introductie van ons.

Minor van verschillende studies.

Wat de minor inhoud en waarom wij hem interviewde.

Meneer vroeg aantal vragen over onze minor.

Wij vertellen dat het niet alleen om fysieke aspecten gaat maar ook om sociale aspecten. en dat we aan de hand van onderzoek op verschillende vlakken ons hebben gespecialiseerd. En hierna een

strategie moeten bedenken wat op het vlak waar we ons op hebben gespecialiseerd.

Daarna waar wij op ons hebben gespecialiseerd. (omdat we met 3 groepjes waren)

Meneer Jeff Erkens verteld ons dat hij in Australië is geweest en dat de kolonisten daar de Aboriginals huizen hebben gegeven en de Aboriginals daar helemaal geen behoefte aan hadden en gewoon binnen fikkie gingen stoken en de ramen eruit tikken.

Renske verteld dat vaak aan een tekentafel je niet de waarheid voor ogen hebt en dat wij daarom zo'n onderzoek verrichten. Dus om het samen met de bewoners en mensen die er mee bezig zijn een oplossing te vinden voor het door hun gedefinieerd probleem.

Meneer Jeff Erkens vraagt hoe wij te werk zijn gegaan. En renske verteld over de veldacademie de leefvelden en hoe wij te werk gaan. Dat het begint met vooral op internet opzoeken. En proberen alles op te zoeken. en dat wij nu aan het specialiseren zijn.

groepje van renske was aan het specialiseren op het samenwerken tussen verschillende participerende instanties organisaties en bewoners. En of de samenwerking daar goed of slecht tussen gaat.

Sannes groepje wilde de identiteit van de wijk proberen te definiëren.

Meneer Jeff Erkens vraagt wat wij gaan doen met ons verslag "of wij het aan de gemeente willen aanbieden". Wij vertellen dat het voor onze docenten is maar ook voor allemaal betrokkenen met wie wij allemaal spreken. De eindpresentatie zullen we allemaal een strategie presenteren met daarin wat wij denken dat een oplossing kan zijn of kan bijdrage aan een oplossing van voor de probleemstelling. Hier komen ook allemaal organisaties kijken. Als er dan misschien een heel goed idee tussen zit dan kan dat natuurlijk opgepakt worden.

Meneer Jeff Erkens verteld dat die denkwijze van jongerenwerk wat hij doet. En deelt ons een boekje uit.....zij kijken op 4 fronten naar hun jongeren fysiek, sociaal, psychisch en zingeving. Dat is een totaal pakket om lekker in je vel te zitten. Als je je goed voelt kan je

meer en wil je ook meer. “En ingeven is dan het laatste wat boven water komt”. Want die jongens zijn in stress, verslaafd en dakloos. En als je daar dan mee aan de gang gaat dat dan ook de ingeven komt aan het eind en ze wel dingen willen.

Renske vraagt hoe ze aan de jongeren komen.

Meneer Jeff Erkens verteld: De jongens worden door een soort netwerk aangeleverd door jongerenloket.

Ze zijn een Rouvoetpilot, hij heeft 3 jaar geleden 9 pilots in het leven gebracht. Zij zijn 1 van Rotterdam. Zij hebben als opdracht harde kern werklozen en schoolverlaters.

Timo vraagt of de nieuwe kans nog steeds een pilot is:

Nee ze zijn geen pilot meer en zijn aan het kijken waar ze onder worden gebracht.

Maar het kan zijn dat het wordt gestopt! Ze vallen onder de overheid, ze krijgen nu nog geld van het ministerie. Renske vraagt

of het zomaar kan stoppen als ze zeggen het is niet belangrijk genoeg en jullie zijn jullie geld kwijt.

Meneer Jeff Erkens zegt het niet te verwachten omdat zij goed uit de bus rollen. “We hebben onafhankelijke onderzoekers langs gehad en die rapporten waren gewoon goed”.

En hun cijfers zijn gewoon goed maar dat betekent niet dat je in de lucht mag blijven. De gemeente Rotterdam moet bezuinigen. En de Nieuwe Kans valt onder vele verschillende vlakken en clubjes. Justitie jongeren maar ook weer niet helemaal. Detentie jongeren, psychiatrie, onderwijs en samenleving.(waarmee hij volgens mij suggereerde dan er geen concrete instantie is waar zij onder vallen en ze dus misschien geen geld meer kunnen krijgen) “dus kunnen niet zeggen wij blijven klaar.”

Maar hun denkwijze is wel van deze tijd. Vroeger als je iets had gingen ze gelijk opereren nu vragen doctoren eerst van sport je wel enz.

De hele denkwijze is tegenwoordig ook anders:

Vroeger werden gewoon de huizen uit de grond gestamd en werd er niet gekeken wie er ging wonen en wat voor mensen. “nee, huizen werden gebouwd en daar moest je in leven.”

Tegenwoordig letten ze ook op de functie van huizen, hoeveel mensen en wat voor mensen er in komen te wonen.

(ergens, kon niet verstaan waar) stonden gewoon ALLEMAAL eengezinswoningen waren allemaal hetzelfde. Maar kijk je in Kanissen doen ze allemaal verschillende woningen doorelkaar om het te mixen. “En daar zit ook veel meer een idee achter.” In de denkwijze naar jongeren ook. “Het is een combinatie van. Lichaam en geest moet in balans zijn”

Renske vraagt wat voor programma ze geven: worden ze 5 dagen per week bezig gehouden?

Meneer Jeff Erkens: ligt eraan er word een maatprogramma opgesteld voor iedereen apart.

Maar dat komt door zijn achtergrond

minuut 12-24, uitgewerkt door Sanne

J: Ik zal een heel klein beetje vertellen over mijn achtergrond. Ik ben 15 jaar geleden ben ik begonnen met het project vroegtijdig schoolverlaters. Dat waren dus jongeren die op het VMBO zaten, Lts of speciaal onderwijs en die werden daar van school gestuurd maar er was niks voor hen. Toen zijn we begonnen met een soort programma te maken, waarbij we heel gericht gingen werken naar wat wil je worden. Want als je nou tegen mij zegt waarom heb ik leren integreren en differentiëren en weet ik veel wat, dan zeg ik ook daar heb ik geen kloot aan gehad en mijn hele werkzame leven ga ik daar niks aan hebben ook. Maar ik heb et wel gedaan omdat ik de discipline had en omdat mijn ouders zeiden je moet naar school en noem maar op. Maar die gasten kwamen natuurlijk uit een nest waar hun ouders werkloos waren. Dus dan heb je al heel gauw waarom ga ik dat nou doen. Dus haken ze af. En het is ook zo dat als je ergens niet goed in bent vindt je het vaak niet leuk. Het komt heel weinig voor dat mensen zeggen ik kan absoluut niet tennissen maar ik doe het toch iedere week omdat ik het zo leuk vindt. Dus we gaan heel erg kijken van wat vindt je nou leuk en waar zitten jou kwaliteiten, want ieder mens heeft kwaliteiten. En daar zijn we toen

mee aan de slag gegaan, was voor jongeren van 16 tot 18jaar. En daarna heb ik een project gedraaid voor gedetineerden en ex-gedetineerden. Dus dat waren echt justitie klanten. En vervolgens ben ik gaan werken op de speciaal-onderwijs school en praktijkonderwijs voor 12 tot 16-jarige. Dus uiteindelijk heb ik de hele range gehad, van 12 tot 50 en van mensen die zelf problemen veroorzaken tot mensen die in de problemen zitten in Rotterdam. Daar is ook dit idee uitvoortgekomen. Dus wij hebben gewoon een programma van 8 tot zeggen we 4uur. Met ook gewoon een rooster, dus alles is ook heel strak gekaderd. En in principe gaan wij met jongeren samen kijken wat goed voor hen is. Het zijn allemaal jongeren die heel ver van de arbeidsmarkt afstaan, dus al een jaar thuis zitten of geen opleiding afgemaakt hebben en ga zo maar door, vanuit detentie komen. In principe krijgen wij die jongeren aangemeld, dus dan gaan wij contact leggen en hen ook vertellen wat wij doen.

R: Je zei die krijgen jullie aangemeld via jongerenloket maar zijn er nog meer aanmeldpunten?

J: Ja, via jongerenloket, via reclassering, via DoZa, via het Albeda, het ACT-jeugd, dat is voor jongeren met psychische problemen, Bouman, voor jongeren met een verslaving. En wat is het gebied waar deze jongeren vandaan komen? Rotterdam breed werken we, alleen je merkt wel dat het gros uit deze buurt komt, omdat het hier dichtbij zit.

R: Deze buurt in de zin van de wijk Feijenoord of meer de deelgemeente Feijenoord?

J: Ja je moet meer aan de deelgemeente denken, want we hebben ook de Afrikaanderbuurt, IJsselmonde, dus we zijn wel redelijk georiënteerd op de Zuidoever, maar er zijn toch ook aardig wat jongens die van de andere kant komen.

R: En heb je ook het idee dat je je hele doelgroep bereikt?

J: Nee, er zijn er natuurlijk veel meer. Maar kijk, wij zijn wel het absolute sluitstuk. Dus dat betekent dat als niemand het meer weet, dan komt hij naar ons toe en gaan wij ermee aan de slag. Of hij haakt aan of niet, en op het moment dat hij niet aanhaakt, dus

dan is het echt een niet-willer dan is het ook de bedoeling dat iedereen dan zegt: dan trekken we onze handen ervan terug, want hij heeft al zoveel trajecten gedaan en al zoveel kansen verprutst en nu pak je die kans niet, dan is het ook klaar. Dan wordt de uitkering stop gezet en wordt al de zorg eraf gehaald en noem maar op. Want die jongens zitten toch al in de criminaliteit, want anders zouden ze hier wel aan de gang gaan, dus dan gaat het hele verhaal, van ja maar dan gaat hij banken beroven, maar ja dat doet hij allang. Je denkwijze is gewoon heel anders, het is niet zo dat wij een jongen aangemeld krijgen die op ons zit te wachten. Nee, we krijgen ze aangemeld omdat ze overlast veroorzaken en dat soort dingen.

R: En hoe reageren de jongeren over het algemeen? Dus bijvoorbeeld hoeveel van de 10 jongeren haken eraan?

J: Het ligt eraan, het is kijken per jongen. Soms krijg je ook opeens sociaal wenselijk gedrag, dan denken ze van laat ik dat maar doen, want dan ben ik weer eventjes uit de problemen en dan heb ik even geen last van, je weet wel. Dus wij zijn wel heel erg bezig met het verander-proces en van waar wil jij nou naartoe. En wij hebben het

team ook zo ingericht.. Normaal gesproken, laten we het vergelijken met een architecten bureau, zeg je van nou je hebt allemaal tekenaars zitten en dat zie je in het onderwijs ook, en je ziet het bij de coaching pool, daar heb je allemaal coaches zitten, maar wij hebben gezegd we gaan een team samenstellen van mensen met allemaal specifieke kwaliteiten. Dus we hebben mensen die specifiek een opleiding hebben gedaan om te trainen met die jongens, om die jongens vooruit te krijgen. We hebben een SPV'er zitten, een sociaal-psychologisch-verpleegkundige. We hebben iemand die jaren lang in de stad heeft gewerkt, dus die traceert jongeren, en die probeert ook de eerste contacten te leggen en noem maar op. En ik zelf ben onderwijzer. Ook hebben we een psycholoog hier rondlopen. Dus zo hebben we allemaal mensen met verschillende kwaliteiten. Ook hebben we heel erg gekeken naar leeftijd, dus niet allemaal jong en niet allemaal gemiddeld, dus we hebben nu een groep in de leeftijd van 50 tot 24. Er is ook een collega van 62, dat is een oude bouwvakker, die geeft ook les en die heeft natuurlijk ook weer een heel andere insteek en kijk naar de jongens. En dat allemaal bij elkaar maakt dat je een soort van voetbal team krijgt, weet je wel, het zijn niet

allemaal spitsen, maar je hebt ook een rechts-back en een links-back en die hebben allemaal specifieke kwaliteiten en dat samen maakt dan dat je een team krijgt waarmee je een aardige wedstrijd kan spelen. Maar dat is mijn ding, ik vergelijk namelijk alles met voetbal.

R: En waarom richten jullie je vooral op de groep van 18 tot 23-jarige?

J: We hebben onderzoek gedaan in Rotterdam en vanaf 18 houdt eigenlijk alles op. Je bent niet meer leerplichtig, dus er zit geen leerplichtbeambte meer voor je, jeugdreclassering en jeugdzorg houden ook op bij 18. Dus vanaf 18 merk je vaak dat jongeren in een soort gat vallen. En dan heb je ook nog te maken met ouders die er niet meer achteraan zitten en noem maar op. De basis ligt er natuurlijk bij de jongeren of kinderen absoluut geen opvoeding genoten hebben.

R: Want uit wat voor achtergrond komen de jongeren?

J: Dat is wisselend, ze komen overal en nergens vandaan, maar wel bijna allemaal uit verstoorde gezinnen. Ouders gescheiden, dat wil natuurlijk niet zeggen dat dat altijd slecht is. Of de moeder moet het alleen doen, moeder moet werken en kan daardoor ook geen tijd besteden aan de kinderen. Dus kinderen gaan dan op een gegeven moment ook maar zelf dingen doen. Je merkt daardoor ook dat jongens hier heel erg hun eigen plan trekken, omdat ze nooit van mensen sturing krijgen. En heel veel dingen zijn hen ook gewoon niet verteld. Bijvoorbeeld, een kip die in een legbatterij heeft gezeten, die weet dus absoluut niet, al zal die überhaupt broeds worden, hoe die de kuikens moet opvoeden. Als jij een kip uit een nest haalt waar jongen hebben gezeten dan weet dat jong uiteindelijk ook weer hoe hij een jong op moet voeden. Zo moet je denken, als het je nooit verteld is kan je het ook niet weten. Dus je kunt het de jongeren vaak ook niet kwalijk nemen, want ze weten het gewoon niet. Ze weten niet dat als je hier binnenkomt dat je goedendag zegt enzo. Of dat je überhaupt iets in de prullenbak moet gooien terwijl denken, heel simplistisch, maar er staat toch een prullenbak op nog geen meter bij je vandaan?! Als ik dat

vroeger deed dan zei iemand in mijn omgeving van hé daar is dat ding voor. Heel simplistisch bedacht hoor, maar het is wel zo.

R: En hoelang duurt jullie programma?

J: Dat is afhankelijk van de jongeren. Wij hebben ons programma opgesplitst in fasen. Dus we krijgen een aanmelding binnen dan gaan we contact leggen met zo'n jongen en dan komt hij in de instroomgroep, en dan gaan we hem heel rustig laten wennen aan op tijd komen en in het programma bepaalde onderdeeljes mee draaien. Dan komen ze onder andere hier in de fietsenwerkplaats en dan kunnen ze hun eigen fiets in elkaar zetten. Wij kunnen dan ook gelijk een beetje kijken van wat voor jongen is het. En dan moeten ze ook een sporttest doen, dus dan gaan we ook hun bloeddruk meten enzo. Daarna gaan we ook beginnen met hier ontbijten en voeding en dat soort dingetjes.

R: Dus eigenlijk begin je echt helemaal bij het begin?

J: Ja, want er zijn ook heel veel jongens die helemaal niet weten wat gezonde voeding is. Die zijn bijvoorbeeld gewend om 's ochtends

een blikje Redbull te drinken of chips te eten. Daarvan zeggen wij: Jeetje ga je nu al chips eten?! Maar als dat is wat jij gewend bent dan weet je niet beter. Dat zijn dus hele processen waarvan je zegt dat gaan we doorbreken. En dan gaan we ook uitleggen waarom het belangrijk is dat je alle vitaminen en dergelijke binnenkrijgt. Jongens, en we hebben er ook af en toe een dame tussen zitten, zijn door jaren slechte voeding ook gewoon minder ontwikkeld. Dat is toch vreselijk. Ze blowen als een ketter, daar maak je ook zoveel mee kapot. Maar ja, als jij dat niet ziet of je weet het niet... En het zijn vaak ook wel jongeren met een laag IQ. Maar sowieso in de wijk Feijenoord zul je niet heel veel slimme mensen tegenkomen. En dan kan je heel primair zeggen, als je slim bent ga je hier niet wonen, en dat is nog waar ook. Want als je de mogelijkheid hebt ga je hier niet wonen. Want ik bedoel ik ga niet met mijn gezin met drie kinderen zeggen van ik ga eens lekker in Feijenoord wonen.

R: Maar de locatie is toch wel erg mooi, zo aan het water?

J: Ja dat klopt, als je alleen woont. Want hier bij de Vuurplaat heb je ook een best wel luxe wijk zitten. Want net achter de Vuurplaat zit

zo'n wijk met allemaal eengezinswoningen, ook met het idee om toch een iets andere laag van de bevolking te trekken.

R: Maar daar wonen de mensen toch nog redelijk beschermt?

J: Ja dat is inderdaad nog redelijk beschermt, maar loop je de straat uit bij de Vuurplaat dan zie je al die dealers op de hoek staan.

R: Maar nog even terug naar het programma. Er staat op de site dat jullie met dwang en drang werken?

J: Dwang en drang is heel simpel. Bijvoorbeeld een jongen komt bij ons en hij heeft nog een taakstraf lopen, als die hier dan gewoon aan de slag gaat dan vervalt jouw taakstraf. Op het moment dat hij hier dan niet meer komt, koppelen we het terug en dan krijgt hij alsnog die taakstraf. Of als een jongen nog voor de rechter moet komen, en hij zegt tot ziens tegen ons, dan gaat hij alsnog zitten. En dan heb ik ook zoiets van...

R: En wat zijn de cijfers qua mensen die het programma succesvol doorlopen?

J: Ik zal je straks een boekje geven, want uit mijn hoofd zou ik het niet weten. Maar wij moeten dus voortgangsrapportages maken, want daar krijg je je geld gewoon voor. En daar staan alle cijfers en dingen in.

R: Maar naar jou idee. Werkt het programma?

J: Ja, het werkt wel, maar dat is natuurlijk weer mijn vakgebied, want ik ben onderwijzer, dus ik denk meer in klassen en je geeft hier geen onderwijs want je hebt te maken met een doelgroep die daar echt nog voor zit. Dus laten we zeggen..deze jongeren zijn wel doorgeslagen.

minuut 24-36, uitgewerkt door Daphne

R: Maar als ze zo'n programma hier hebben afgerond, wat gebeurd er dan met ze?

J: Bijna alles gaat naar werk of naar een vervolgopleiding.

R: Dus dan hebben ze een baan gevonden?

J: Ja dat klopt. Als ze ook richting de uitstroom gaan dan ga je ook aan de slag met een CV en dat soort dingen. En dan gaan ze ook

solliciteren. Maar het tijdspad dat bepalen ze uiteindelijk zelf. We hebben jongens die zijn na twee maanden weg, maar we hebben er ook die hier na een jaar nog dood leuk rondlopen.

R: Maar het zijn dus vooral jongens. Is er ook nog verschil in etniciteiten?

J: Ja het meerendeel is Nederlands alleen hebben ze wel een ander kleurtje. Maar je komt natuurlijk in een stadium waarin je 2^e en 3^e generaties hebt. 1^e generatie die heb je bijna niet meer. Na dat hele verhaal van Verdonk is natuurlijk toch wel de grens dicht gegaan. Dan heb je natuurlijk nog wel een stukje gezinsherenigers, maar ook bijna niet meer, want in de jaren '70 kwamen heel veel Marokkaanse en Turkse mannen hier. Die kwamen hier wonen en later gingen ze al die gezinnen hierheen halen. Maar nu zit je in een stadium waarin je vooral te maken hebt met 3^e en 4^e generatie. En dat zijn jongeren die gewoon echt op vakantie naar Marokko gaan, 1 keer per jaar. Maar die hebben daar verder niks mee. Maar ze zien er nog wel uit als Marokkanen.

R: Maar die worden misschien nog wel opgevoed met die cultuur.

J: Ja dat is zo ja. D'r zitten jongeren bij die uit vrij moderne gezinnen

komen, maar er zitten er ook bij die toch wel uit hele traditionele gezinnen komen.

R: En zorgt dat dan ook nog voor extra problemen?

J: Ja je ziet wel vaak dat die gasten uit traditionele gezinnen eerder ontsporen. Das et zelfde als in Nederland. Hier heb je natuurlijk ook streng gereformeerd. De jongeren gaan daar dan of in mee of je ziet dat kinderen er tegenin gaan. Een gouden middenweg is vaak niet mogelijk, maar dat heeft te maken met het feit dat het geloof dat ook niet toestaat. Dus dan zeg je, nou dan maar helemaal niks. Maar dat heeft te maken met het type geloof. En dat zie je bij die traditionele Marokkanen en Turken maar ook bij orthodoxe Joden. Dat is of alles of niets. En als jij nou gewoon een vader hebt die wel is naar de moskee gaat enzo, die vindt het ook niet erg dat je geen hoofddoekje draagt ofzo. Zo moet je dat dus ook een beetje zien. Je hebt hier een paar jongens zitten die echt uit traditionele gezinnen komen. Dat zie je ook bij hen thuis. Et hele huis is ook ingericht, weet je wel, met van die grote tafels en een hele lange bank, tv in de hoek. Je kan het helemaal zo afspiegelen.

R: Maar spreek je die gezinnen dan ook echt?

J: Nee, dat is heel lastig. Ik zit ook helemaal niet in die cultuur. Dat zag ik al op nieuw Zuid. Daar had ik natuurlijk 12 tot 16. Ouders zijn toch wel heel erg betrokken met hun kinderen. Maar op ouderavonden, dan was het duwen, trekken, sleuren om ouders over de vloer te krijgen om te vertellen hoe het met hun kind gaat. Daar kan je je echt helemaal niks bij voorstellen. Want kijk ik heb zelf drie kinderen, en dan ga je netjes naar de ouderavonden. Ik zou ook niet durven om er een over te slaan. Al is het alleen maar om het feit dat als je niet gaat, dat je aan het eind te horen krijgt dat je kind moet doubleren of weet ik et wat. Dus je wilt natuurlijk wel op de hoogte blijven van de ontwikkelingen.

R: Maar heb je enig idee waardoor het zou kunnen komen dat ouders niet komen?

J: Dat hangt voornamelijk af van het niveau. Want het gaat over het praktijkonderwijs en dan praat je over mensen met een IQ onder de 80. Die zijn zelf amper in staat om het hoofd boven water te houden. Die krijgen vervolgens kinderen. Dat leeft daardoor allemaal langs mekaar heen. Als we hier intake gesprekken houden, en je vraagt joh wat doet je vader. Dan weet de helft niet eens het beroep van z'n vader. Of wat de broer of zus doet. Ja school, maar

wat voor school dan, dat weten ze niet. Dus het leeft langs mekaar heen in die huizen en ze zijn allemaal bezig om zich zelf staande te houden. De ouders ook, door de financiën en noem maar op. Dus die zijn helemaal niet bezig met de opvoeding van hun kind.

R: Jullie bieden hier een programma aan, maar proberen jullie ook wel die gezinnen erin te betrekken?

J: 9 van de 10 keer, als ze nog thuis wonen, halen we ze juist weg bij het gezin.

R: Maar stellen jullie dan voor om op zich zelf te gaan wonen? Of is dat begeleid wonen?

J: Dan gaan ze naar een begeleid kamer traject. Hier op de Putselaan heb je het Klooster zitten. Daar hebben ze kamers, dat is een soort CVD. Dat is begeleid kamer wonen. Dan hebben ze een kamertje met een aantal jongens. Dat et daar ook een grote tering zooi is nemen we voor lief, want soms is het gewoon beter om thuis weg te gaan. Kijk als jij bij gezinnen thuis loopt waar kleine kinderen rond lopen en de deuren zijn uit de schanieren getrapt, dan moet je wat. Maar dat is wel lastig. Die mensen krijgen ook allemaal maar kinderen dus het houdt mekaar allemaal in stand. Die praktijk school waar ik heb gezeten wordt ook maar groter en groter. Op

een gegeven moment bestonden we 25 jaar en toen kwam de 3^e generatie binnen wandelen.

R: Maar wat is volgens u dan de oplossing?

J: Dat moet jij zeggen. Nee de oplossing is, en dat zijn ze nu ook wel aan het doen, is dat je veel eerder in het gezin moet ingrijpen.

R: Want de problemen beginnen wel allemaal binnen het gezin?

J: Luister, als jij een huis gaat bouwen, en je heipalen zijn niet goed, dan kan je bouwen wat je wilt, maar het huis stort toch altijd in. En de eerste vier jaar van je opvoeding, dat blijkt uit onderzoek, zijn bepalend voor de rest van je leven. Dat betekent dat als jij de eerste vier jaar verwaarloosd wordt, dan kan je het vergeten. Bij wijze van he. Want je hebt natuurlijk survivertjes der bij zitten, je hebt altijd uitzonderingen. Maar dat heeft natuurlijk weer te maken met een stukje niveau. Maar als jij nou toevallig nou niet zo slim bent, en je groeit ook nog is in zo'n wijk op. Kijk groei jij in een dorp op waar tante Sjaan en tante Truus er ook voor je zijn, dan komt het wel goed. Dan kan je bij wijze van spreken bij de melkboer op de hoek een baantje vinden. Maar dat is hier allemaal niet. Het is een harde wereld in de grote stad zeg je dan. Je moet is voor de gein

een week lang als dakloze gaan rond zwerven, dan wordt je helemaal gek.

R: Maar als je nou kijkt naar deze wijk, de wijk Feijenoord. Dan zitten jullie hier en je biedt wel iets aan, maar eigenlijk is het dus al te laat..

J: Dat is niet zo, het is te laat tussen aanhalingstekens. Wij krijgen die gasten natuurlijk binnen en dan proberen we ze wel een soort van de zin van het bestaan bij te brengen, en uiteindelijk werkt dat ook wel. Alleen het zijn mensen waarvan je zegt die hebben een leven lang zorg nodig.

R: Zijn er hier nog echt dingen die je mist?

J: Wat ik zelf mis is, we zitten nu hier en dat is een fantastische locatie, maar ik zou veel meer willen om met de jongeren te doen. En dan praat je over een ruimte waar je meer dingen kan maken, waar je een zaagtafel neer kan zetten, lasapparaten, zodat je ook daar meer mee kan.

R: We hebben ook van verschillende jongeren gehoord dat er niet echt ruimte is om muziek op te nemen?

J: Ja dit was een muziekstudio, maar dat was meer een soort drugspand aan het worden. Dus uiteindelijk hebben ze toen besloten dat dat niet handig was, want er is geen toezicht op.

R: En dat was dus het probleem?

J: Ja, muziek gaat toch heel vaak gepaard met soft drugs gebruik. De meeste mooie liedjes worden toch gemaakt als iemand onder invloed is. Nooit 's morgens vroeg volgens mij. Nee, maar dat weet ik niet. We hebben hier verderop een garagebox gehuurd, want we kanoen ook in de Maas. Kijk je moet ook gebruik maken van je omgeving. Dus dat betekend, we hebben het trapveld, we hebben de fitness, en noem maar op. Dus daar passen we ook ons programma op aan. Nu hebben we dan ook die garage box. Daar hebben we wat touwen liggen dan kunnen we groepsopdrachten doen tussen die bomen hier, en noem maar op. En waar de water taxi komt daar kunnen we die kano's het water in doen. En dan kunnen we op de Maas een beetje kanoen. Dus je moet heel erg kijken van, niet zozeer wat is er niet, maar uiteindelijk ook heel erg

kijken van waar kunnen we wel gebruik van maken? Hebben we die ruimte dan gaan we dat doen, maar die hebben we nog niet. Dat is hetzelfde als dat je allemaal slecht personeel hebt, dan kan je ook nooit een goed product op tafel zetten.

R: Maar als organisatie, kloppen jullie dan ook wel eens aan bij een andere organisatie voor hulp?

J: Ja, kijk als wij jongeren hebben met zware psychische problematiek dan gaat tie naar ACT dat zit ook hier in Feijenoord. Dan kan zo'n jongen daar terecht, en daar zit ook de psycholoog. Alles wat wij niet zelf in huis hebben dat haal ik ergens anders vandaan.

R: Maar je kijkt dus echt per case, en dan ga je daar achteraan bellen?

J: Ja. De SPV'er die bepaald uiteindelijk of iemand echt psychische problemen heeft en of er wat mee moet gebeuren. Want kijk iedereen heeft zeg maar psychische problemen, maar wij kunnen er mee leven, maar als het belemmeringen op gaat leveren dan ga je ook hulp zoeken. En dat halen we ook ergens anders. Dat kopen we

in. Dat is hetzelfde als bij huisvesting. Dan gaan we naar de kredietbank en dan worden alle schulden in kaart gebracht, en dan gaan hun ook contact zoeken met de schuldeisers, want die jongeren lopen allemaal met schulden. Dat is variërend van 1000 tot en met 20000 euro schuld, en daar moet je natuurlijk wat mee en daar moeten de jongeren ook wat mee. En als dat uiteindelijk in kaart gebracht is dan zie je ook dat er een stukje stress verdwijnt. Want er is niets zo vervelend als dat jij elke week incasso brieven krijgt.

R: En als je nou kijkt naar alle maatschappelijke organisatie die binnen Feijenoord aanwezig zijn, is er dan nog iets dat je echt mist? En dan, even vanuit mijn groep gedacht, voor de jongeren van de groep 12 tot 20?

J: Nou wat je niet hebt hier is wat ze noemen een PLC, dus een praktijkleer centrum. Dus de klassieke beroepen, elektro, metaal etc. Zoiets moet je nog hier hebben in de wijk. Daar kan je dan ook 's avonds mee aan de slag.

R: Of iets met schepen, want dat past natuurlijk bij Rotterdam.

J: Ja, ja

R: Maar je zou dan dus graag een dependance van een MBO-school hier in de wijk willen?

J: Nee zo moet je het niet zien. Want het VMBO en noem maar op dat zit hier in de Afrikaanderbuurt, dus dat zit er net naast. We zijn natuurlijk wel bezig met de ontwikkelingen van nieuwe scholen, alleen ik zou het veel meer zoeken in een centrum, waar je technisch gezien van alles kan doen. Op het gebied van met je handen werken. Van naaimachines, tot en met een stukje lassen, knutselen aan de auto, weet je wel zo. Ook wat 's avonds open is en waar ze ook fietsen hebben. Kijk wij hebben dit nu allemaal in elkaar gezet, maar dat is omdat wij dat zo verzonnen hebben, maar het kan natuurlijk allemaal veel beter en leuker. En dan kan je ook de wijk er meer bij betrekken.

minuut 36-48, uitgewerkt door Renske

J: ...tot en met een stukje lassen, iets met een auto. Iets wat ook 's avonds open is, waar ze ook fietsen hebben. Wij hebben dit hier nu allemaal in elkaar gezet, dat is omdat wij dat verzonnen hebben,

maar dat kan natuurlijk allemaal veel beter en leuker. Dan ga je ook de wijk er meer bij betrekken.

R: Dat je hobby's creëert voor de buurtbewoners

J: Onder andere. Overdag heb je de klassieke.. Dan ga je je contacten leggen met je brancheorganisaties, stichting hout en meubel, voor elektrotechniek heb je Kentek, metaal is geloof ik Nail (?), Nederlands, rekenen.. Het zit er nu allemaal wel, maar ook weer net niet. Want je kan waarschijnlijk bij de Dam kan je bijvoorbeeld een cursus Nederlands doen voor allochtone vrouwen ofzo. Maar dat is allemaal een beetje hap-snap. Ik heb een technische achtergrond en dat is iets waarvan ik vind dat het hier mist. Daar moet je natuurlijk ook weer goede begeleiding op zetten. Alle fietsen die mensen hier hebben staan buiten of ze hebben achter een schuur. Ik denk dat als je een soort van klusruimte of zoiets maakt, dan kunnen mensen daar ook heen om hun band te plakken voor hun kind. Alhoewel er ook heel veel kinderen zijn die geen fiets hebben, daar hebben we wel eens naar gekeken bij Nieuw Zuid, daar gingen geloof ik drie handen per klas omhoog. Maar ook dat kan je dan stimuleren, want waarom hebben ze geen fiets?

Iedere dag wordt ie gejat, banden staan leeg, ze weten niet hoe ze een band moeten plakken of hoe het werkt. Dat zijn natuurlijk allemaal problemen waar je als je thuis bij je ouders woont helemaal niet over nadenkt want dat is daar allemaal. Maar je merkt het al als je in een flat woont dat het al lastiger wordt. Ik heb thuis een garage met zo'n ding weet je wel, dan kan je gewoon even je fiets omhoog trekken. Dat maakt het toch allemaal heel vanzelfsprekend. Alleen hoeveel mensen dat niet hebben? Dat is hier allemaal niet, moet je maar eens door die wijk lopen. Dat is allemaal drie verdiepingen met allemaal van die gezamenlijke schuurtjes of niet.. Er zit volgens mij geen enkel fietsenmaker hier, er zit wel een brommer ding, Vet, bij de hefbrug, maar voor de rest zit het er allemaal niet hier.

T: Nog een vraag, uit hoeveel jongeren bestaat jullie groep?

J: Wij hebben er op dit moment iets van 150 in behandeling. Maar wij hebben een instroomgroep, maar die komen niet iedere dag, die zijn we ' naar binnen aan het lokken'. De doorstroom dat zijn een mannetje of 20 op dit moment.. die ook niet iedere dag komen he? Dat is bij de waan van de dag, daarom hebben we ook een busje

waar we ze elke dag mee halen. En dan hebben we de uitstroomgroep, dat zijn jongeren die dus ook richting werk gaan. En we hebben nu iets van 20 aanmeldingen. En we hebben heel veel jongeren die hier komen maar waar wij van zeggen dat ze beter ergens anders terecht kunnen. Dus die bemiddelen wij.

R: Kunnen jullie de vraag aan?

J: In de zomerperiode wel, dan zijn er niet zoveel aanmeldingen want dan is het mooi weer. Maar in de winterperiode merk je dat het wat drukker wordt ja, Alaska-gangers, zo noemen ze dat.

R: Hebben jullie dan ook wachtlijsten?

J: Nee, we hebben geen wachtlijsten, wij zullen dan alleen eerder iemand ergens anders naar toe bemiddelen. Als je heel veel tijd hebt dan zeg je, dan kunnen we het er wel bij hebben en nu wordt het drukker en dan ga je jongeren eerder bij andere projecten weg zetten.

T: Maar is er wel een groep die hier fulltime zit?

J: Ja, de doorstroomgroep. Maar daar zitten ook jongeren bij die hier maar twee dagen komen en die bijvoorbeeld drie dagen ergens anders onderwijs volgen. Het is maatwerk, we hebben jongeren die komen hier vijf dagen per week maar we hebben er ook die komen hier drie dagen in de week en de rest doen ze ergens anders onderwijs, dat is heel wisselend.

R: Ok, ik heb nog een stelling voor u, deze is: 'Hoe ontstaan wijkproblemen, onder invloed van jongeren of worden jongeren beïnvloed door de wijkproblemen waardoor het probleemjongeren worden'.

J: Ik zou zeggen de tweede, want in de basis is iedereen een goed mens. Het is heel erg afhankelijk van.. Je kan mensen in hokjes zetten, bepaalde types zijn heel erg beïnvloedbaar en die zullen heel snel daar in mee gaan en je hebt degenen die wat sterker in hun schoenen staan. Je hebt natuurlijk de klassieke voorbeelden van de miljardair die in de Bronx is opgegroeid maar die wel zijn ding heeft gedaan. Alleen als ik denk over dat ik hier in de wijk Feijenoord zou opgroeien dan zou ik het een stuk moeilijker hebben dan laten we zeggen in Barendrecht.

R: Komt dat dan door de wijk of komt dat dan eerder door het gezin waarin de kinderen opgroeien?

J: Het is een stukje geschiedenis. Het komt door de wijk, de huren in bijvoorbeeld de Oranjeboom, wat zal het zijn, 400 a 500 max? Misschien iets meer? Dan trek je bepaald volk aan en dat is niet iets wat je in een keer om kunt draaien of eruit kunt trappen.

R: Maar stel dat ze hier alles platgooien en allemaal nieuwe woningen hier neerzetten en de helft is sociale woningbouw en de helft is koopwoningen dat dan alle problemen opgelost zouden zijn?

J: niet alleen met de woningen, maar dan los je een heel groot gedeelte van de problemen op ja.

R: Maar de gezinsproblematiek blijft..

J: Je infrastructuur die moet je veranderen. Gezinsproblematiek blijft, maar het is niet zo prominent aanwezig omdat het half om half is en dat scheelt heel veel, of je 50 probleemgezinnen hebt of

25. De hele hulpverleningssector hier, laten we zeggen de familie Bensaïd, je kan ze zo verzinnen. Dat zijn generaties lang.. De ervaren jongerenwerker, dat zijn de klassieke namen die in een wijk problemen veroorzaken. Dus wat dat betreft als je het uit elkaar trekt dan is het probleem veel minder prominent aanwezig. En nogmaals, goed voorbeeld doet volgen, dus als ik nou netjes mijn straatje aanveeg 1 keer in de week dan gaat mijn buurman dat misschien ook wel doen.

S: Dus je hebt eigenlijk rolmodellen nodig

J: Ja, maar dat zie je toch ook bij de Johan Cruijff courts. Als je het hebt over een rolmodel, dit is dan het van Bronckhorst.. (wijst naar voetbalveldje buiten). Als die gasten clinics geven komt iedereen. Dat zijn ook de mensen die uiteindelijk invloed kunnen uitoefenen, dat zijn de klassieke files in de hulpverlening. Waarom willen ze zo graag clinics en dat beroemde Nederlanders toespraken gaan houden? Dat zijn toch de mensen de mensen waar je van zegt: moet je nou kijken! En het mooiste is nog, voetballers zijn een klassiek voorbeeld, want die zijn ook niet slim. Op die voetbalvelden lopen misschien drie HBO'ers rond in heel Nederland. Dus dat is wel

belangrijk, dus ik geloof daar wel in. Dat is ook het probleem hier op heel Zuid, Afrikaanderbuurt ook, ik rij er dagelijks doorheen en ik zie geen huis van drie ton staan daar. Gaat er ook niet komen zoals het er nu uitziet. Maar je kan natuurlijk zeggen, op een gegeven moment moet het roer ook om. Het hele verhaal 'arbeiders' dat is niet meer, wat je hier in deze buurt krijgt.. Het zijn complete getto's aan het worden.

R: Maar hier in de buurt zijn ook al wel wat nieuwbouwdingen gebouwd toch?

J: Hier?

T: Op de kop van het eiland Feijenoord

R: Je krijgt naar mijn idee daar helemaal geen menging in de wijk, het zijn losse stukjes..

J: Ik vind het ook een heel lastig vraagstuk. Zelf zeg ik: je moet gewoon zo veel mogelijk zorg erin gooien, want alles platgooien dat ga je toch niet doen. En door middel van heel veel jongerenwerk en

heel veel activiteiten gaan mensen wel het goede voorbeeld krijgen. Als ze het niet van binnenuit krijgen dan moet je proberen het van buitenaf zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Maar dat betekent dat je op basisscholen.. Als jij kan kiezen tussen de basisschool hier of de basisschool in Nieuwe kerk aan de IJssel als je les geeft dan kiezen heel veel voor Nieuwe kerk aan de IJssel. Vaak is het zo dat in dit soort wijken bij basisscholen het personeel ook kwalitatief veel minder is dan in andere buurten. Als je kunt kiezen tussen ingenieursbureau 'Sloop maar wat raak', of je kunt kiezen voor ingenieursbureau met een of andere chique naam die een goede reputatie heeft. Die trekken beter personeel.. Alles heeft met elkaar te maken. Albert Heijn gaat hier niet komen hoor.. Alles staat met elkaar in verband, het is iets wat in de loop van jaren zo is gegroeid. En je moet je er op een gegeven moment ook maar bij neerleggen. Tuurlijk kan je beginnen met, laten we zeggen, als je een burn-out krijgt.. Als je echt een goede burn-out krijgt..

minuut 48-eind, uitgewerkt door Daniëlle

J: Als je echt een goede burn-out krijgt ben je echt een paar jaar bezig om erover heen te komen maar een burn-out eer dat je die

hebt. Als mensen dan de klok gaan terug draaien zijn ze echt 5 a 6 jaar bezig om uiteindelijk bij die burn-out te komen. 5 jaar lang stress en uiteindelijk is die druppel die de emmer doet overlopen en dan is het klaar. En dan zie je dat die mensen ook compleet instorten. Het is echt een proces van jaren. Wat wel positief is dat je in Feijenoord heel veel groepen mensen hebt zoals wij, SWF, deelgemeente die met elkaar om de tafel zitten, en die gaan bekijken hoe je alles kunt gaan verbeteren. Ook TOS zit hier, daarnaast hebben we ook een regie-groepje. Wij zitten hier overdag, Dhr. Monteiro van de Thai-box-vereniging zit hier 's avonds. Ze hebben ook onderzoeken gedaan, van komen hier nou veel vrouwen. Nou blijkt het dat hier heel weinig vrouwen 's avonds komen, het is echt een mannending.

R: En dat regiegroepje, jullie komen elke week samen?

J: Ja, dat heeft ook wel een tijd geduurd. Dat is een keer in de zes weken, toevallig hebben we hier pas nog rond gelopen met zijn allen. Uiteindelijk komt er dan uit voort dat er nieuwe vuilnisbakken komen, dat heeft wel nut. Ook zijn ze hier nu de grasveldjes aan het opknappen. Daarnaast hadden we heel veel last van zwerfvuil, zo'n

Cruif koord is leuk maar vervolgens zie je dat als we in de zomer hier 40 a 50 mensen 's avonds hebben rondlopen die afval achterlaten. Als je dan hier 's ochtends komt ben je verbaasd daarover. Maar de schoonmaak ging tot het eind van de oranjeboomstraat, en met zo'n regie-groepje overleg kom je tot de conclusie dat er even iets verder door gelopen moet worden en grotere vuilnisbakken geplaatst moeten worden. Meer mensen meer capaciteit, dat zijn dingen waarmee je bezig bent om de wijk beter te maken.

T: Hebben jullie ook contact met bureau Frontline of de stadsmariniers?

J: Nog niet, alleen het is wel grappig dat je dat zegt want ik heb toevallig net voorlichting gegeven bij Veilig en toen heb ik kennis met hem gemaakt. Maar dat samenwerken met andere organisaties gebeurt dus ook niet zo snel, want Rotterdam heeft er zoveel. Dat wij ook zoiets hebben van wow!? Volgende week komen ze van Horizon die zijn bezig met gedetineerden en ex-gedetineerden. Wat wij willen is kennis maken met een gedetineerde al vanaf dat hij in

de gevangenis zit. Daar kan je dan al je eerste contacten leggen en als dan zo iemand dan vrijkomt dan kan je hem gelijk hier parkeren.

R: Zou je een overkoepelend orgaan willen die alles in de gaten heeft?

J: Die zijn er wel al, dat systeem hebben ze ontwikkeld na aanleiding van het Maasmeisje, Sisa heet dat. Als je dan een deelnemer hebt en je wilt zien welke organisaties er allemaal mee bezig zijn, dat tik je de deelnemer zijn naam in. Op die manier kan je dan linken en regie groepjes maken. Bij het maasmeisje waren ongeveer 7 hulpverleners bezig, maar vervolgens is ze wel in stukken gesneden, dat is trouwens hierachter, gevonden. Dus dat is wel heel belangrijk.

R: Uit het rapport van het maasmeisje was geconcludeerd dat het niet duidelijk was wie nou eindverantwoordelijk was voor het meisje, hoe gaat dat nu dan?

J: Ja, ze zijn gewoon langs elkaar heen gelopen. Wat wij nu proberen is dat wij 3 a 4 gesprekken organiseren. Dus dat betekend

op het moment dat wij een aanmelding krijgen, gaan wij ons hele netwerk af zoals Dosa en dan vertellen we ze dat die jongen nu bij ons zit.

R: Maar zeggen jullie dan, hij zit nu bij ons dus wij zijn verantwoordelijk?

J: Nou dat ligt eraan, als hun huisvesting bijvoorbeeld ergens anders ligt dan zijn zij er verantwoordelijk voor.

R: Maar er zijn wel duidelijke regels opgesteld van wie er dan wel verantwoordelijk zijn?

J: Ja, er wordt in ieder geval wel over gecommuniceerd.

T: Welke rol spelen de stadsmariniers, hebben jullie daar contact mee?

J: Nee, daar hebben wij geen contact mee. Die hebben ook een soort regiefunctie, maar die hebben Dosa ook. Of de stadsmariniers iets toevoegen, nee dat weet ik niet. Ik moet ook heel eerlijk zeggen dat ik de manager ben van het hele project, dus

ik ben ook niet heel specifiek bezig met het begeleiden van jongeren. Ik weet ook niet in hoeverre de stadsmariniers gelinkt zijn met de Dosa. Iedere jongen die hier komt wordt een Dosa-jongen. En Dosa zit weer in het gezin, kijk wij krijgen bijvoorbeeld een jongen die heeft een vriendinnetje en die is weer zwanger. Dan weten wij dat we die bij Dosa al aanmelden want dat kind zou wel ergens ondersteuning bij nodig hebben. Dat gebeurt wel, maar daar zijn met name maatschappelijk werkers mee bezig.

T: Heeft u nog iets te zeggen over de wijk Feijenoord?

J: Nee, nou wat ik net al zei dat is wat ik zie hier in Feijenoord, het is iets dat al zolang zo is, dat het heel moeilijk is om het terug te draaien. Als je kijkt naar de geschiedenis, het is al 40 jaar zo. Bepaalde groepen zijn Rotterdam uitgetrokken en naar de randgemeentes gegaan. Dan praat je van nieuwe-kerk tot Oud-Beijerland en Barendrecht. Als je bijvoorbeeld een onderzoek zal doen in Leerdam dat is een dorp net buiten Rotterdam, dan zie je dat het gros van de mensen ooit in Rotterdam heeft gewoond. We zijn allemaal weggegaan, dat geldt voor mij ook. Ik ben in Kralingen opgegroeid, maar op het moment dat je kinderen krijgt ga je toch

daarbuiten wonen. Dan heb ik liever dat ze daar opgroeien. En dan komt er in mijn woning een Antilliaans of Marokkaans gezin wonen. We hebben het dus ook wel een beetje over ons afgeroepen. Het waren allemaal arbeiderswijken. Je kan het niet meer terugdraaien, je moet veel meer kijken naar cultuur. Net als waar ik mijn verhaal mee begon, we kunnen natuurlijk voor een Aboriginal een woning bouwen maar dat wil die man niet. Dus je moet veel meer kijken naar wat die mensen willen. Ze zijn hier nou eenmaal en laten we er dan maar ook het beste van maken. Waar je alleen wel voor moet uitkijken is dat je niet complete Marokkaanse of Chinese wijken gaat krijgen. Je hebt allemaal andere steden waar dat wel gebeurt is. De vraag is of we dat in Rotterdam zouden willen. Ja nou nogmaals ik zou zelf willen dat er zo veel mogelijk door elkaar zou gaan worden gemengd.

R: Bedoelt u dan dat gezinnen naar andere wijken moeten verhuizen?

J: Nee, mensen gaan zelf wel weg omdat ze het geld ervoor hebben of mensen kunnen niet weg omdat ze er geen geld voor hebben, dus is dit het. Alleen mensen die heel veel overlast veroorzaken

daarvan kan je zeggen dat je ze onder dwang ergens anders gaat parkeren. En zo'n wijk heeft ook wel wat vind ik, om nou een heel blok neer te halen en er een aantal villa's neer te zetten, zou dat de oplossing worden? Ik denk het niet. Het is wat het dat betreft heel lastig, maar het is nu eenmaal zoals het is en je kunt wel met zijn allen proberen het zo goed mogelijk te gaan maken. De mensen die hier wonen zijn er ook niet minder om, maar ja als je geen geld hebt om een eengezinswoning te gaan betalen, dan kom je hier terecht. En dan moet je er ook het beste van maken en dan vind ik ook dat je vanuit maatschappelijk oogpunt moet zeggen dat je er ook het beste voor hun van moet maken. Want waarom heeft Barendrecht 12/13 voetbalvelden en een club hier op zuid met pijn en moeite 1? Op die manier. In de tijd dat deze wijken ontstonden was men helemaal niet bezig met recreëren en dat soort dingen. Je ziet dus in dit soort wijken ook weinig speelruimte, al hebben ze hier (omdat er hier toevallig ruimte was) wel een speeltuin. In die arbeidersgezinnen was het recreëren en sporten helemaal niet zo prominent. Dat was toch ook iets meer voor de elite, dat is langzaam veranderd. Zo moet je dat ook eigenlijk zien. Mijn vader is in het oude noorden opgegroeid, die deed ook niet aan voetbal of

dat soort dingen. Ja, dat deed je gewoon op straat. Mensen werkten toen gewoon van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Aan het begin van deze eeuw was dat natuurlijk heel normaal, toen was alles voor de elite. Maar tegenwoordig is dat wel anders.

EINDPRESENTATIE

Burger is meester

Renske Zengers
Caspar Noyons
Vinay Kalpoe
Nick Kerckhaert
Timo Knibbe

Voldacademie TU Delft *Learning*

Burger is meester

1

Verdieping
Probleem-
definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van
strategie

Verdieping:

Jongeren + Sport & Cultuur

- Welzijn 'opgelost' door DOSA
(Deelgemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak)

Daarom gericht op

- Jongeren (12-24 jr.)
- Sport & Cultuur

Burger is meester

3

Verdieping
Probleem-
definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van
strategie

Verdieping:

Maatschappelijke organisaties

'Maasmeisje' / Hulpverleners
werkten jaren langs elkaar heen'
(Trouw, 2007)

CONFRONTATIECOLLEGE

'Trouw, 2007'
'Buurtmonitor'

Burger is meester

2

Verdieping
Probleem-
definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van
strategie

Structuur

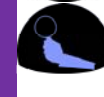
Probleemdefinitie

Invalshoeken

Oplossingsstrategie

Toetsing

Verdieping
Probleem-
definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van
strategie

Burger is meester

4

Probleemdefinitie

Het gat tussen de politiek en de burgers is te groot waardoor maatregelen niet hun doel bereiken.

Burger is meester

5 / 30

Verdieping

Probleem-
definitie

Invallshoek

Strategie

Toetsing van
strategie

Toetsing van
strategie

Weinig sport en cultuur aanbod voor jongeren

'Interviews + gesprekken'
'Google maps'

Burger is meester

7

Verdieping

Probleem-
definitie

Invallshoek

Strategie

Toetsing van
strategie

Toetsing van
strategie

Probleemdefinitie

•Weinig aanbod sport & cultuur

•Weinig interactie

•Buurtbewoners voelen zich niet gehoord

•Bewoners weten niet welke organisaties waar zitten in de wijk

Burger is meester

6 / 30

Verdieping

Probleem-
definitie

Invallshoek

Strategie

Toetsing van
strategie

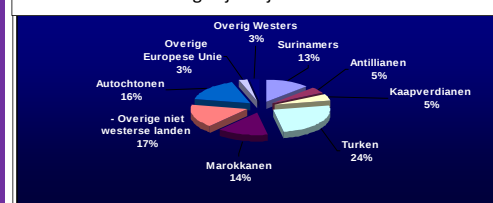
Toetsing van
strategie

Weinig interactie tussen verschillende culturele groepen

Etnische samenstelling wijk Feijenoord

'Interviews + gesprekken'
'Buurtmonitor'

Burger is meester

8

Verdieping

Probleem-
definitie

Invallshoek

Strategie

Toetsing van
strategie

Toetsing van
strategie

Buurtbewoners voelen zich niet gehoord

'Wikimedia Commons'
'Interviews + gesprekken'
'JOS'

Burger is meester

9

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Invalshoeken voor mogelijke oplossingen

Potenties van jongeren

Bewoners betrekken

Wijkcentrum realiseren

Organisaties zichtbaarder

Burger is meester

11

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

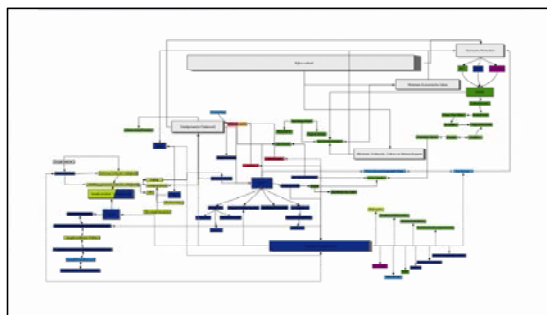
Strategie

Toetsing van strategie

Bewoners weten niet welke organisaties waar zitten in de wijk

'Interviews + gesprekken'
'Google maps'

Burger is meester

10

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Invalshoeken

Potenties van jongeren benutten

'Jehoel-Gijsbers, 2009 '
'Oosterling, 2008'

Burger is meester

12

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Invalshoeken

Bewoners met de wijk betrekken

'Interviews + gesprekken'

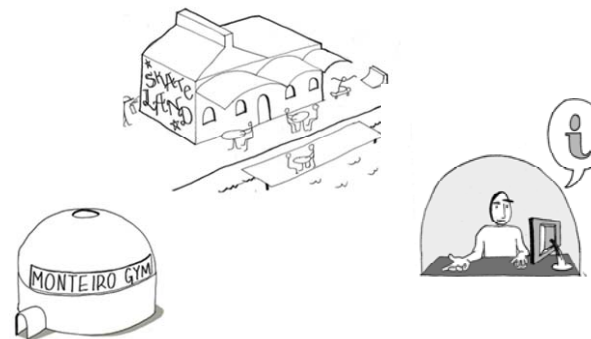
Burger is meester

13

Invalshoeken

Organisaties zichtbaar maken

'Rossitza Setchi, et al., 2010'

Burger is meester

15

Invalshoeken

Wijkcentrum realiseren

Publieke vertrouwdsheid

Saamhorigheid

Organisaties overzichtelijker

'Van der Zwaard 2010'

Burger is meester

14

Strategie

- TM** Transitiemanagment
- UA** Urban Acupuncture
- MFA** MFA

Burger is meester

16

Strategie

TM Transitie management

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

- **Wat:**
 - *Bewonersinitiatieven stimuleren, versnellen en ondersteunen*
 - *samenwerkingsmogelijkheden spotten*
- **Wie:**

Transitie team
- **Waar:**

Transitie arena

'Interviews + gesprekken'
'Loorbach, D., (2007).
Transition Management'
'Jehoel-Gijsbers, 2009 '
'Oosterling, 2008'

Burger is meester 17

Strategie

TM Transitie management

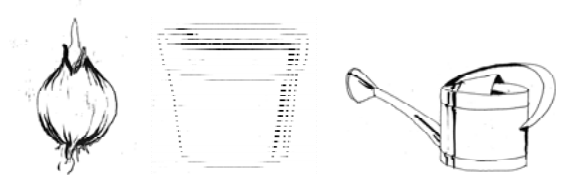
Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Bewoners initiatief Niche Transitie team

Volgroeid buurtinitiatief!

'Interviews + gesprekken'
'Loorbach, D., (2007).
Transition Management'
'Jehoel-Gijsbers, 2009 '
'Oosterling, 2008'

27-1-2011 Burger is meester 19 / 30

Strategie

TM Transitie management

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

- **Transitie team:**
 - Transitie manager
 - Koplopers uit Feijenoord
 - Geïnteresseerde uit organisaties/gemeente

'Interviews + gesprekken'
'Loorbach, D., (2007).
Transition Management'
'Jehoel-Gijsbers, 2009 '
'Oosterling, 2008'

Burger is meester 18

Strategie

UA Urban acupuncture

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Burger is meester 20

Strategie
UA Urban acupuncture

★ Succesvolle organisaties
● Potenties gespot door TA

Burger is meester

21

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Strategie
UA Urban acupuncture

Burger is meester

23

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Strategie
UA Urban acupuncture

Burger is meester

22

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Strategie
UA Urban acupuncture

Burger is meester

24

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

MFA

Strategie
MFA

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Burger is meester

25

MFA

Strategie
MFA

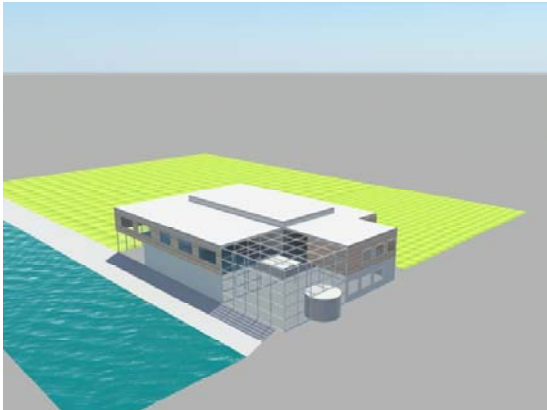
Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Burger is meester

27

MFA

Strategie
MFA

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Burger is meester

26

MFA

Strategie
MultiFunctioneel Accommodatie

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Burger is meester

28

MFA Strategie
MultiFunctioneel Accommodatie

```

    graph TD
      KDV[KINDERDAG VERBLIJF] --- MFA[MULTI FUNCTIONEEL ACCOMMODATIE]
      VW[VRAAG WIJZER] --- MFA
      DZ[DANS ZAAL] --- MFA
      VC[VROUWEN CENTRUM] --- MFA
      N1[NICHE 1] --- MFA
      N2[NICHE 2] --- MFA
      CS[CULTUUR SCOUTS] --- MFA
      DOSA[DOSA] --- MFA
      B[BIBLIOTHEEK] --- MFA
      SZ[SPORT ZAAL] --- MFA
      GC[GRAND CAFE] --- MFA
      CL[COMPUTER LOKAAL] --- MFA
  
```

Burger is meester 29

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

MFA Strategie
MultiFunctioneel Accommodatie

Burger is meester 31

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

MFA Strategie
MultiFunctioneel Accommodatie

```

    graph TD
      KDV[KINDERDAG VERBLIJF] --- MFA[MULTI FUNCTIONEEL ACCOMMODATIE]
      VW[VRAAG WIJZER] --- MFA
      DZ[DANS ZAAL] --- MFA
      VC[VROUWEN CENTRUM] --- MFA
      N1[NICHE 1] --- MFA
      N2[NICHE 2] --- MFA
      CS[CULTUUR SCOUTS] --- MFA
      DOSA[DOSA] --- MFA
      B[BIBLIOTHEEK] --- MFA
      SZ[SPORT ZAAL] --- MFA
      GC[GRAND CAFE] --- MFA
      CL[COMPUTER LOKAAL] --- MFA
  
```

Burger is meester 30

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

MFA Strategie
MultiFunctioneel Accommodatie

```

    graph TD
      KDV[KINDERDAG VERBLIJF] --- MFA[MULTI FUNCTIONEEL ACCOMMODATIE]
      VW[VRAAG WIJZER] --- MFA
      DZ[DANS ZAAL] --- MFA
      VC[VROUWEN CENTRUM] --- MFA
      N1[NICHE 1] --- MFA
      N2[NICHE 2] --- MFA
      CS[CULTUUR SCOUTS] --- MFA
      DOSA[DOSA] --- MFA
      B[BIBLIOTHEEK] --- MFA
      SZ[SPORT ZAAL] --- MFA
      GC[GRAND CAFE] --- MFA
      CL[COMPUTER LOKAAL] --- MFA
  
```

Burger is meester 32

Verdieping
Probleem-definitie
Invalshoek
Strategie
Toetsing van strategie

Strategie

MFA MultiFunctioneel Accommodatie

KINDERDAGVERBLIJF

Burger is meester

33

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Strategie

MFA MultiFunctioneel Accommodatie

VERGADERZAAL

Burger is meester

35

Verdieping

Probleem-definitie

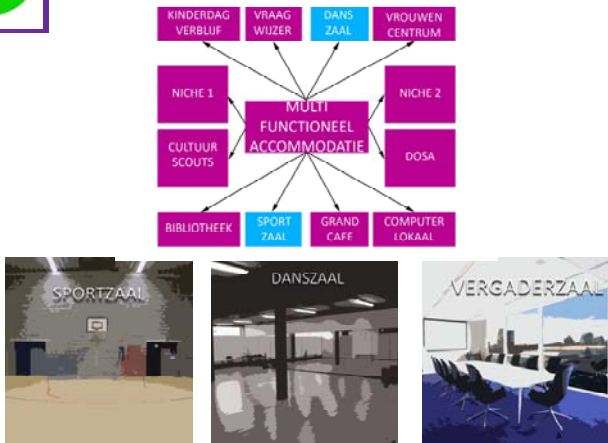
Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Strategie

MFA MultiFunctioneel Accommodatie

Burger is meester

34

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

MFA Vacature

Beheerder MFA
(40 uur per week)

Een MFA in de wijk Feijenoord is per direct op zoek naar een beheerder. Het is een uitdagende en zelfstandige functie in een organisatie die sterk in ontwikkeling is. Je bent verantwoordelijk voor de gehele gang van zaken waaronder het kwaliteitssysteem, personeel(beleid) en organisatiebeleid. Wij zijn op zoek naar een ervaren manager met een ondernemersmentaliteit, die de operationele, beleidsmatige, financiële en personele doelstellingen kan realiseren.

Jouw profiel:
HBO denk- en werkniveau, aangevuld met een management opleiding;
minimaal twee jaar leidinggevende ervaring in een soortgelijke functie;
een flexibele, daadkrachtige en inventieve persoonlijkheid die zaken voor elkaar krijgt;
goede sociale vaardigheden om effectief te kunnen communiceren op alle niveaus.

Wij bieden:
een salaris volgens schaal 11 van de CAO Kinderopvang van €, tot €, bruto per maand bij 40 uur per week;
en een prima pakket aan secundaire arbeidsvoorwaarden.

Burger is meester

36 / 30

Verdieping

Probleem-definitie

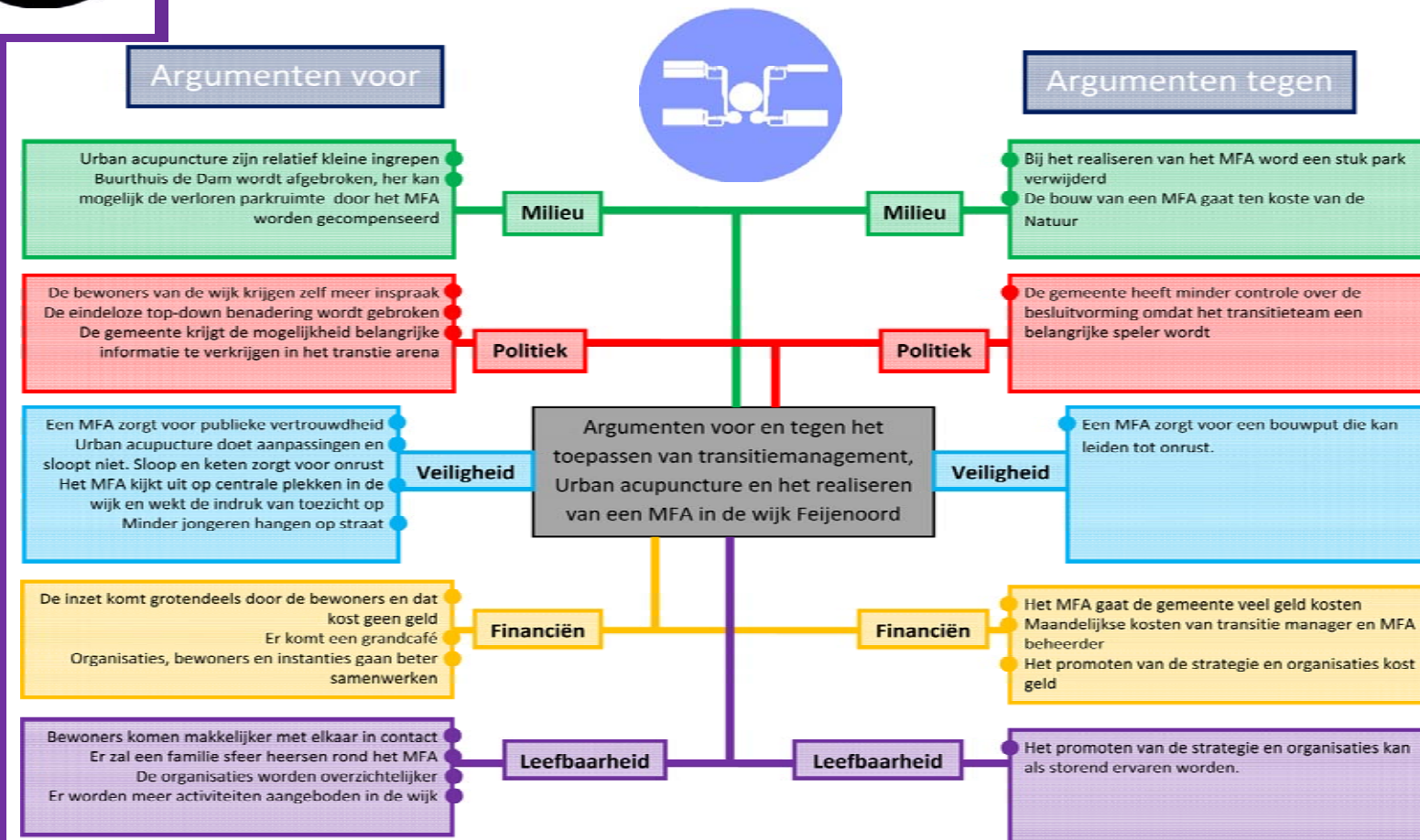
Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

Argumentenkaart

Burger is meester

Verdieping

Probleem-definitie

Invalshoek

Strategie

Toetsing van strategie

37